

İLÂHİYAT KÜLLİYATI

Basım Sıra No.

14

DİNDE
Askerlik Kültürü

[Dinin Hazer, Sefer, Harp, ve Barış hükümleri]

—

Yazar

ÖMER FEVZİ MARDİN

—

Tevzi Yeri :

İstanbul Ankara Caddesi No 62

İbrahim Hıfmi Kitabevi

—

AYDINLIK BASIMEVİ

1 9 4 5

İLÂHİYAT KÜLLİYATI

Basım Sıra No

14

DİNDE
Askerlik kültürü

[Dinin Hazar Sefer Harp ve Barış hükümleri]

Yazan

ÖMER FEVZİ MARDİN

Tevzi yeri :

İstanbul Ankara Caddesi No62

AYDINLIK MATBAASI

1 9 4 5

Ön Söz

Cihan Harplerinin gerek başlamalarında gerekse ceryanlarında o kadar usulsüz, ve vahşice hareketler, gayri insanî muameleler belirmiş ve Milletlerarası münasebetlerde ahidlere, binlerce senelik geleneklere mugayir öyle tahavvüller görülmüş, öyle tecavüzler vukûbulmuştur ki, bunların mahiyetlerini ortaya koyarak üzerlerine dünya dikkatini çekmek hayatî, mühim bir iş sırasına geçmiştir. İşte bu kitabı onun için yazdım.

[Geç dahi olsa] Harbin bile medenî bir nizamı olduğunu dünyaya bildirmek, beşeriyetin bu baş derdi, olan harbin de zararını azaltacak ve insanlığa bir pay bıraktıracak ilâhî hükümleri olduğunu dünyaya göstermek için bunu neşrediyorum. Maksadım, dünyaya bir intibah ışığı tutmak, bilerek bilmiyerek yapılan fevkalâde fenalıkların intibahına vesile bulmaktır.

Allahın ve bütün müminlerin dünyaca istediği şey, harp ve harbi doğuran haksızlıkların dünyadan kalkmasıdır. Fakat harp; bir müddet daha tehdidini yaşatacak ise, bari harbin medenî şekli herkesce bilinmeli ve harpte dahi insanların başı boş, pervasız ve keyfî hareket edemeyecekleri anlaşılmalı ve bu suretle zararları tahdit edilerek harp; insânîleşmelidir. Zira bunun hakkında mukaddes hükümler vardır. İşte yazılarımda onlara istinadediyorum.

Allah bütün dünyaya samimî bir intibah versin ve bütün insanları afetlerin her türlüşünden korusun Amin.

Ömer Fevzi Mardin

Askerlik

Allah; yeryüzünde Hak ve adâletin teessüs ve bekasını ister. Dinler de gaye; bunu tesis ve muhafazadır. Bunun idâme ve müdafaasına son vasıta; ordulardır.

Bu mukaddes hakların korunması ve sulhun bekası içindir ki Askerlik bir mükellefiyettir. Ve mukaddes bir vazifedir.

Ordular ki bir milletin maddî ve manevî bütün bir sermayesi ile vücut bulur. Böyle cihazlanır, ve bütün bir milletin yaşama ümitleri; bu sermayeye bağlanır, o orduların kuvvetini artırmak, kıymetini yükseltmek için ne yapılsa yerine ve değerindedir.

Ordunun asıl kıymeti; terbiyesindedir.

Hazar, sefer, muharebe terbiyesinde !

Bu terbiyenin istinadettiği iki temel vardır. 1) Manevî, ve ahlâkî— 2) Bedenî ve maddî. Bu kitapta hedefimiz bu terbiyelerin birincisidir. Askerin manevî kuvveti ile ahlâkda insanlığını, fikirde kültürünü ve vazife hislerini yükseltecek bir terbiyedir.

Tâ ki asker; hem kendi milleti, hem dünya milletleri tarafından medenî terbiyesine itimat edilen bir seviyede bulunsun, hem de aldığı vazifeyi başarmak için bütün kuvvetini sadakatle sarfedecek bir gayret ve feragatte olsun, savaştığına karşı hem cesaretini; maharetini, hem mertliğini ve muharip olmyan kimselere karşı da, insanca terbiyesini, ve koruyucu hissini göstersin, kendi memleketinde ise ailesi efradı içinde dolaşır gibi mûnis yaşasın, her bakımdan emniyet telkin etsin.

Öyle bir asker ki; ölsün fakat bozulmasın. Ancak emirle yürüsün, emirle çekilsin ve dur! denilen yerde dursun, öl denilen yerde ölmeği, ölümlerin en şerefli bilsin. Onun harpte şahsî hiç bir ihtirası, hususî mak-

sadı olmasın, lüzumsuz bir damla kan dökmesin, hakkı olmıyan hiç bir şeye el uzatmasın, arkasına dönüp bakmasın, kendi keyfine bir şey ziyan ve tahrip etmesin. Allahın mülkünde, Allahın önünde yürür gibi yürüsün. Mafevklerinin gözü dışında da böyle olsun. Her yerde milletin insanlık şerefini taassupla muhafaza etsin. İşte askerlik bu kadar mühim ve bu kadar yüksektir. Ve manevî terbiye askere bu derece elzemdir.

Fastı— 1

Dinde askerlik kültürü

Allahın istediği:

Din yoluyla Allah; herkesten ister ki: insan; fenalıktan sakınsın, ve iyiliğe çalışsın, iyilik yapamazsa, hiç olmazsa fenalık yapmasın.

Allahın bu istediklerini her insan kendi kabiliyetine göre yapar, bunlar içinde öyle güzide insanlar, has kullar vardır ki hem fenalıktan çekinirler, bilerek fenalık yapmazlar. Hem de iyiliklerin icrasında fedakârlıkların sonuna varırlar. Bu yolda canlarını, mallarını hiç bir şeylerini esirgemezler. Bunlar; Allahın askerleridir. İşte milletin askerleri de böyle olmak mecburiyetindedir. Askerler vazifelerini hakkile ifa için terbiye, ve ahlâkta en yükseğe çıkmak, gayret ve fedakârlık hissinde son dereceyi bulmak ihtiyacıdadırlar. Başka türlü ne Allaha, ve ne de millete askerliğin hakkı verilemez. Ve o en şerefli sıfat kazanılamaz.

İmdi insan tamamen ve mutlak surette iyileşmedikçe, hakkile asker olamaz. Zira iyilik; hak ve hakikate bağlılıktır. Bağlılığın iktizası sadakattir. Sadakatin icabı fedâkârlıktır. Askerlik mukaddes bir vazifedir. Vazifeyi emirler tayin eder. Vazife; mukaddes, ve emir-

ler; hak bilinmedikçe onlar seve seve yapılmaz. Fedakârlığın sonuna varılmaz. Fedakârlığın son derecesini askere yaptıracak kuvvet; askerin manevî varlığıdır. Manevî kuvvet işte bu kuvvettir. Fakat bu kuvvet bilgi ile duyulur.

Bilgi:

Evvelâ Allah; bilinmeli ki ona güvenilsin. Allah ne derece yakından bilinirse ona o derece güvenilir. O; hakkile bilinmeli ki ona tam güven hasıl olabilsin. Ona tam güven hasıl olmalı ki ona tam teslimiyet hasıl olsun. Tâ ki, hayat endişeleri kalmasın. Her hareket, her akıbet acı da olsa mukadder bilinsin. Her hizmet; mukaddes bir mahiyet iktisap etsin. Her emek; zevk ile dolu bir sevap kazancı olsun. Ve tâ ki onbaşının emri ilâhî bir tebliğ kuvvetini bulsun. Her emir bir nimet, her hizmet; bir ganimet fırsatı olsun, böylece onbaşının emri; Allahın iradesiyle ve onbaşının rızası hakkın rızası ile birleşsin.

Bu bilgi iledir ki onbaşı emrini tartarak verir, yalnız maddî değil manevî mes'uliyetini de hesaplar. Ve emri alan askerde emri mukaddes ve cana minnet bilir. Bu inan ve güven dolayisile din terbiyesi, din kültürü; herkese lâzım, fakat herkesten daha kuvvetli, daha mecburî daha zarurî olarak askere lâzımdır. Ve bu terbiyeyi her asker için en yüksek bir dereceye çıkarmak ve hepsini bir seviyede birleştirmek zarurîdir. Tâ ki bir emirle koca bir ordunun her askeri; bir tek vücut gibi aynı gayretle, aynı kuvvetle hareket ve harp etsin. Ve muharip olmıyanlara karşı aynı terbiye ve insanlık hislerini muhafaza etsin. Hiç bir hadise veya kuvvet karşısında bozguna [panik] e uğramasın. Her yerde, her halde aynı kıymeti muhafaza etsin. Aynı fedakârlığa tahammülü, sebatı, sadakati gösterebilsin. Onun manevî varlığı; hiç bir ateş karşısında

erimesin. Hiç bir zor onu yıpratmasın, hiç bir mahrumiyet askerin yüreğindeki o varlığı zayıflatmasın.

İmdi: Din terbiyesi vermek; askeri iç kuvvetile doldurmak demektir. Vazifeyi, Allahın emrettiği esas vazifelere bağlamak; o vazifelere en yüksek kıymeti temin etmek demektir. Askerin yüreğini Allaha bağlamak; kalbinde sonsuz bir kuvvete yol açmak, onu sonsuz bir varlığa yaslamak demektir.

Manevî kültür

— 1 —

« Manevî kültürde gaye »

Askerlikte manevî kültürde gaye; hizmeti Allaha irca ederek mukaddes hale koymak, emirlere kudsiyet vererek Allahın iradesine bağlamaktır. Ancak bu tesirledir ki insan; manevî hayatta kuvvet bulur ve askerlik hizmetini ibadetten bir safha bilir. Ve insanlığın yüksek hislerinde en yüksek bir mertebeye, feragatle yükselir. Hissinden gurur duyar, fedakârlığından zevk, emeğinden, yorgunluğundan haz alır.

— 2 —

« Manevî ve meslekî terbiye »

Manevî terbiye; hedef tuttuğu mukaddes gayeye göre insanda meslekî bir (ideal) vücade getirir. Böylece mefkûresine bağladığı adamı; o mesleğe mal eder. Hat'ta, en hafif bir insanı; mefkûre gayreti ile en kuvvetli, metin, cesur, fedakâr hale ve en serkeşini mutî hale koyar.

Artık öylesinin derûnî zevkine hiç bir fanî zevk çıkışamaz, onun fazilet ışığını hiç bir rüzgâr söndüremez. Zira onun kale gibi kalbini hiç bir silâh fethede-

mez. Onun ideal gayretine hiç bir şey üst çıkamaz. İmdi bir ordunun sağlamlığı, manevî terbiyesile mütenasiptir.

« Türk Ordusunda kültür »

Türk ordusu tarihte manevî kuvvetile şöhretlidir. Bu şöhret yalnız cesaretine fedakârlığına değil, fazilet ruhuna, insanlık hislerine dayanır. Türk askerinin bu faziletli din terbiyesine dayanır.

Zira yalnız onun kitabındadır ki hem harbe [kayıt ve şart altında] izin vardır. Hem de harbin kayıt ve şartları vardır.

Onun için o; kanı akarken bile düşman yaralına yardıma çalışır ve ekmeğini, suyunu; eline esir düşen ile bölüşür.

Manevî mertebeler

Harpte ölen Türk; en yüksek bir mertebeye erdiğine kanidir. Harpten sağ dönen de öyle. Harpte ölen Şehit olur. Vazifesini ifa eden bir asker; amirine nasıl doğrulur. Vazifem bitti derse; şahadet anında kültürlü Türk askeri de Allaha böyle yapmış olur. Bir misalini dercediyorum.

Vak'a :

Birinci Cihan Harbinde İstanbuldan Irak cephesine sevk edilen kıtaat meyanında bir alayın yaveri, sonra harpte bir bölüğün kumandanı bulunan Muzaffer bey; boğazından bir şarapnel parçasile yaralanır. Allahına doğrulup hayatı ile vazifesinin sona erdiğini ve kabûlini dilemek ister, bakar ki konuşmıyor.

O, anda kibleye doğrulmak için ciheti de tayin edemiyor. Hemen cebinden bir kâğıt çıkarır, bu kâğıt bir

mektup zarfıdır, [bu belki de yeni evli ve bir kaç aylık hamile bıraktığı hareminden gelmiş bir mektubun zarfıdır] Kurşun kalemle hemen (kıble ne taraftadır) diye yazar, ve yanındaki askere gösterir. Kıbleyi öğrenince o cihete doğrulur, kelimeyi şehadeti yazar [«Tercemesi: Allahtan başka Allah olmadığına ve Muhammedin onun kulu ve Resûlü olduğuna şahadet ederim.» den ibaret olan arapça ibareyi yazar] ondan sonra gözünü bölüğüne çevirir ve (bölük intikamımı alsın) diye son emrini yazar ve bu ibarenin altına imzasını koyar. Bu emri bir daha tekrar edip yazar ve yine imzasını koyar fakat dermanı azaldığından yazı çok zayıf yazılmış olur. Muzaffer bey bir üçüncü defa daha emri tekrardan kendini alamaz. Lâkin o anda ruhunu Allahına teslim eder, bu üçüncü emre imzasını koyamaz. [1]

[1]

Şehit Mehmet Muzaffer bey

18 inci Kolordu, 51 inci Fırka, 9 uncu Alay yaveri olarak birinci Cihan Harbinde Irak cephesine giden Mülâzımievvel Mehmet Muzaffer bey; Alayının 9 uncu bölüğüne kumanda ederek iştirak ettiği Felâhiyye muharebesinde 27 Mart 332 tarihinde boğazından aldığı ağır bir yara ile şehit olmuştur.

* * *

Yukarıdaki malûmatı; birinci Cihan Harbinde altıncı Irak cephesi ordusu kumandanlığında bulunan General Halilin orduya sureti mahsusada yaydığı bir günlük emrin baş tarafından aynen naklediyorum.

Bu emrin alt tarafı; şehit Muzaffer beyin son anlarındaki bu ideal halini takdir ve tarife hasredil-

[1] nci haşiyenin devamı

miştir; ve bu şaheser, vak'anın kıymeti hakkıyla izah edilebilmek için ordu emrinde buna lâakal otuz satır tahsis edilmiştir.

Hakikaten Muzaffer beyin Allahına ve bölüğüne olan bağlılığının ve şahsî feragatinin son anındaki filî tezahürleri o derece mükemeldir ki, o ideal ve emelde bulunan her asker için bu; bu derece mükemmel meydana çıkmayabilir. İmdi Muzaffer bey muhteremimiz; Türk askerlerinin yüksek his ve alâkalarının şahsında ifadesini bulduğu bir zabıt veya müşahhas bir ifadesi olmuştur.

* Kendi müşahedem :

Şehit Muzaffer beyin son anında kullandığı elinin kanlarıyla boyalı o zarfı ve her cümlede, her kelimedede gittikçe zayıflayan ve nihayet nefesi ile beraber tükenen el yazısını bizzat gördüm. Bağdatta General Halilin karargâhında onun hususî salonu ortasındaki masanın üstünde bir çerçevede yaslanmış gördüm. Ve onun mahiyetini yine General Halilin izahatından öğrendim.

Yakînen bildiklerim,

1 — Bu mübarek zarfın Bağdatta fotoğrafı çekildi. [Nitekim bir kopyasını aldım ve şimdi onun kılışesini yaptırarak inşaallah bu kitaba dercediyorum.]

2 — Zarfın aslı ile bu zarf hakkında yazılmış olan hususî ordu emrinin sureti; bir resmi tahrirat ile İstanbulla umumi karargâha gönderildi.

3 — Bu emanetleri İstanbulla götürmeğe [izinli olarak İstanbulla hareket eden] marûf muharrir merhum Ahmet Rasim beyin oğlu ihtiyat zabitlerinden

[1] nci haşiyenin devamı

[zannederseniz teğmen] rütbesinde [ismini bilmediğim] bir zat memur edildi.

4 — Harpten sonra İstanbul'a avdetimde bu zarf ile şehit Muzaffer beyin buldurulmuş olan fotoğrafı ve altıncı ordu kumandanlığının keyfiyet hakkındaki orduya tamim edilmiş yazıları, büyük bir kâğıt üzerinde toplanarak tabedilmiş olduğunu ve nüshaları diğer ordularla, askeri mekteplere ve müesseselere [gözönlerine tâlik edilmek üzere] dağıtıldığını öğrendim. Ve böyle bir nüshayı da mektebi Harbiyenin bir dershanesinde muallim kürsüsü cephesinde duvara çerçeveli asılmış gördüm

Sonra askerî mecmuada ve diğer harp mecmuasında da basıldığını işittim.

5 — Fakat maalesef zarfın aslını; muhafaza edilmek üzere gönderdiği yerde yani İstanbul Askerî Müzesinde bulamadım. Halâ da nerede olduğunu bilmiyorum.

Bir temenni.

Bu zarfın tam şekli kan lekeleri ile yazıları ile kabartma halinde bir taş veya madenî bir levha üzerine hakkedilerek hiç olmazsa Harbiye mektebimizin bir ortaklık yerine dikilmesi çok arzuya şayandır .

Zira bu levha; birkaç satırda en güzel, en canlı ifadesini bulmuş koca bir kitap en kuvvetli bir terbiye kitabı yerindedir. Ve bu; bir zabitimiz tarafından başarılmış ve bırakılmış [en güç bir imtihanın] şeref vesikası, beraet ve şehadetnamesidir ki onun mirascısı, ordumuzdur. Ve yeri; mukaddes ocağımızdır.

« Bir Türk Zabitinin Şehadet anı »

« Bir Türk zabitanın şehadeti anında kibleyi sormak,
(Kelime-i şahadeti) yazmak, ve intikamı alınmasını

No. 1:

Şehit Muzaffer Beyin Örnek Mirası

bölüğüne emretmek üzere yazdıklarını ihtiva eden kanlı zarfın üst ve alt yüzleri.

No. 2 :

Harp

Dünyada ilk harp; Hazreti Âdemin iki oğlundan, birinin diğerini çekememesi ile, çekemeyenin diğerini zulmen öldürmesi ile başladı.

Boğuşma

Dinden evvelki harpler, hayvanca birer boğuşma idi. Sebepleri de tarzları da ve neticeleri de hayvanca idi. Şöyle ki kuvvetli olan kuvvetsizi yemek için veya hut başkasının yiyeceklerini elinden almak için, veya hut yuvasını işgal için, dışisine el koymak için bir tecavüz neticesi, veya bunlara bir müdafaa zarureti ile vukubulurdu. Putperestlik devrinde harbin ceryanı insanî kaidelere tâbi değildi.

Neticede her şey ; galip gelenin olurdu. Mağlûbun her varlığı yok olurdu. Mal yağmaya uğrar, geçim menbaları zabtedilir, ve kadın erkek, çoluk çocuk esir edilirdi. Buradaki esaretin manası galiplere, kulluk kölelik idi. Esirler; kayıtsız şartsız, müddetsiz galiplerin malı olurdu. Bunların hayatı, mematı galiplerin keyfine tâbi; olurdu.

«Beynelmilel münasebette din»

Bu boğuşmaları önleyen, tecavüzü men eden, harbin zarurî tarzını tayin eden, ye ceryanını insanî hükümlerle inzibat altına alan ve sonunun mutlaka hak ve adalete uygun bir neticeye bağlanmasını isteyen ; din olmuştur.

“ Din ve harp hükümleri „

Boğuşan dünyayı insanlığa çağıran din; ferdî ve iç-timaî insanlık haklarını ve milletler arası hakları tayin etmiş, mes'uliyetler ve mükellefiyetler vazetmiş ve bu suretle:

1 — Harbi ancak müdafaaya hasretmiştir.

Yani :

Bir zümrenin hürriyet ve istiklâl haklarına tecavüz edene karşı bu hakları korumak için harbe izin vermiştir.

2 — Harbin tarzını insânileştirmiştir.

Yani:

[Gayenin insan öldürmek değil tasallutu def etmek] olduğunu talim etmiştir. Onun için yaralanıp düşene tek-rar silâh kullanmağı men etmiştir. Yaralının ve esirin himayesini, bakımını, tedavisini emretmiştir,

3 —Tecavüz eden tasalluttan vazgeçip sulh isterse derhal sulha yanaşmağı emretmiş ve ondan sonra bir damla kan dökülmesini menetmiştir.

4 — Sulh şartlarının âdilâne tanzimini emretmiştir.

Yani:

Galip, mağlûp her iki tarafın sulhten sonra meşru hayat haklarının mahfuz kalmasını istemiştir.

Öyle ki:

Mâğlûp taraf, galibin hükmü altına geçmiyecek, insanlık haklarından mahrum edilmeyecek. İnsan insana kul köle olmayacak, bir millet geçim menbaılarından, inkişaf imkânlarından mahrum bırakılmıyacak, hiç bir zümre, vicdan ve hayat hürriyeti şartlarına mugayır hükümler kabulüne zorlanmayacak veya herhangi bir vesile ile haklarında böyle hükümler tatbik edilmeyecek, mağlûp dahi olsa yine hür ve insanlık haklarına malik ola-

rak, insan gibi yaşayacak, şu kadar ki müteceviz taraftan yaptığı hasar ve ziyarı ödemesi istenebilecek, yani, te-câvüz eden; tazminat verecek ve bir daha haksızlık yapmayacağına dair söz vererek ahit bağlayacak, ve buna Allahı şahit tutacak.

5 — Din; insanları; verdiği söze, bağladığı ahde riayetle mükellef kılmıştır.

Ve bu esasa mebnidir ki ahde, söze riayetsizlik fertler için de milletler için de hayasızlık sayılmıştır. [2]

[2]

(8 — Enfal — 60(58)) : «Eğer aranızda ahtolan bir kavimden ahdı bozarak hıyanet korkusu olursa onlara birdenbire hücum etmeyip aradaki ahdin fesholunduğunu evvelce haber ver. Bunu bilmekte müsavi olasınız. Allah hıyanet edenleri sevmez.»

Diğeri :

(8 — Enfal — 64(62)) : «Eğer onlar sana hiyle edip aldatmak müradederlerse sana Allah kâfidir.»

Diğeri:

(9 — Tövbe — 5(4)) : «Ancak müşriklerden aranızda ahdolup da sonra ahidlerinden bir şey noksan etmediler ve düşmanlarınızdan birine sizin aleyhinize olarak müzaheret etmedilerse onlarla olan ahidinizi müddetinin hitamına kadar tamâma erdiriniz. Allah ü taalâ ahdi bozmaktan sakınanları sever.»

Harp takvâsı

Esîrler:

(9 — Tövbe — 6(5)) : «Eğer [esir düşen müşrik-

Dinlerde ilk harp izni

Allahın ilk harp izni evvelâ Filistin putperestlerini tenkil için Musevîlere ve sonra Mekke putperestlerinin taarruzuna karşı kendilerini müdafaa için Muhammedîlere geldi.

Musevîlik ve harp

Musevîlik devrinde Allahın Dini; beşeriyetin ilk din kabul eden azlık bir kısmına hitap etmişti. Mısırdaki zulüm altında inleyen, insanlık hakkından mahrum bu azlık kavim [İbrânîler]; Firavunun hükmünden kurtarılıp evvelâ çöle getirildi. Fakat onlar bir geçinecek toprağa muhtaçtı. Allah onları Kenan, iline yerleştirecekti. Çölde ziraat imkânı yoktu. Allah onları kırk sene çölde mucizelerle yaşattı. Gökten yağdırdığı kudret helvası ile bildircin sürülerile besledi. İşte bu kavim Allahın vaadettiği kenan iline girip yerleşmek için harp etmeğe mecbur idi.

(2) nci haşiyenin devamı

ter] şirk ve küfürden tövbe ile namazı kılar ve zekâtı verirlerse yollarını açınız, salıveriniz [esaretten tahliye ve serbest kılınız] Allah tövbe edenleri mağfiret eder. Rahimdir.

İltica:

(9 — Tövbe — 7(6)): «Eğer müşriklerden biri gelip senden aman diler ve himayeni isterse, ona himayeni ve amanını ver. Belki bu sayede Allahın kelâmını işitir. Sonra onu kendi olduğu yere gönder, çünkü onlar bilmez bir kavimdirler. »

Müsamaha :

(4 — Nisâ — 92(94)): «Ey müminler, siz, Allah yolunda gazâ ve cihad için yola çıktığınızda, Müslümanı kâ-

Harbetmet için teşkilâtlanmak, tertiplenmek, ve terbiye görererek gerek ferden ve gerek müçtemian manevî ve maddî bir kuvvet sahibi olmak lâzımdı, Yalnız harp etmek için değil; medenî bir cemiyet kurmak ve bu cemiyeti insanlık haklarına sahip olarak; hür ve müstakil yaşatmak ve bu haklarını korutmak için de böyle ve sağlam bir temel vücade getirmek lâzımdı. Ve zaten Cenabıhakkın Müsevileri Mısırdan çıkarması; onları yalnız istibdattan kurtarmak için değil, ilk dinî cemiyeti kurmak için ve böylece onlarla insanları istibdat edemeyecek ve istibdada karşı koyabilecek bir örnek cemiyet teşkil etmek ve onu dünyaya imtisal numunesi kılmak içindi de.

Bu hikmetlerle çöle naklettiği Müsevileri Allah teşkilâtlandırdı. Bugünkü ordu nizamlarının esasını teşkil

(2) nci haşiyenin devamı

firden [putpresten] temyiz için [farketmek için] dikkatle araştırınız ve size selâm verene, dünyanın mal ve metaini talebederek, sen müslüman değilsin demeyiniz . Allah û-taâlâ indinde çok ganimetler vardır. Sizde evvelce böyle idiniz. »

Ganimet:

(8 — Enfal — 42(41)): «Elinize geçen bütün ganimetlerden beşte biri Allah ve Resulüne ve onun akrabâsına ve yetimlere ve fakirlere, yolculara [gariplere] ait olduğunu bilin. »

Diğeri:

(8 — Enfal — 68(67)): « Nebi için esirlerden fidye [Fediye Necat — Hürriyet bedeli] almak yoktur. »

Diğeri:

(8 — Enfâl — 69(68)) : "Eğer [ictihat hatalarının af olunacağı] levhi mahfuzda yazılmış olmaya idi aldığımız [mü'minlerin aldığı] fidye sebeble size büyük azap olurdu.,,

eden kademeli cüzlere ayırdı. Her cüzün başına liyakatli birer irtibat memuru koydurdu. Allahtan Peygambere gelen emirler; yukarıdan aşağıya bu irtibat memurları vasıtasile tebliğ olunur ve ihtiyaçlar, dilekler ve olan bitenler aşağıdan yukarıya yine bu vasıtalarla bildirilirdi ve bunlar hakkında Elli başı, Yüzbaşı, Binbaşı gibi tabirler kullanıldığı, cüz'ütaamlara sancaklar verildiği: müçtemî hareketler için boru kullanıldığı Tevratı şerifte müserrahtır.

Bu müşterek iş taksimatından maida bir de bu cemiyetin manevî bünyesini yenileştirmek, sağlamlaştırmak lâzımdı. Temiz, kültürlü yeni bir nesil yetiştirmek için de Mısırdan bozulmuş çıkan eski nesli değiştirmek ve bunların hepsi için vakit lâzımdı. İşte bu vakit hep bu işler için kırk senede doldu. Üç büyük zat müstesna Mısırdan çıkan neslin hepsi tabîî ömürlerini çölde bitirerek öldüler, yeni nesilde olgun bir seviye ile olgun bir yaşa erdi ve o vakit Ken'an ilinin putperestlerden tasfiyesi için Allah Beni İsraille harbe emir verdi

Museviler; Allahın emrine müstenit bu fütihat harbini Allahın emri mahsusı veçhile yaptılar. Bu harp ; nevi hususiyetine münhasır, bir kereye, ve o defaya mahsûs müstesna mahiyette idi. Yani maksadı itibarile, hareket, icra ve muamele tarzları kendine mahsustu. [Tevratı şerifte bu hususa dair mufassal izahat ve teferuat vardır.] İmdi:

Bu; harp Allahın sırf buna mahsus emirlerle ve bütün teferuatını tayin eden hususî şartlarile ceryan ettiğinden bu seferki harbi örnek alarak o mahiyette ve o şiddette harbe kalkışmak kimsenin hakkı değildir. Ne Müsevîlere, ne Hıristiyânlarla ne de başkalarına caiz değildir. Mahiyet itibariyle bu harp; bir bataklıkım suyunu kurutmak veya bir çalılığın imha ederek orayı zi-

raate kabil faydalı bir hale getirmek maksadile yapılan ameliye gibi Allaha iman eden yersiz, yurtsuz bir kavme yer yüzünde, putperestler arasında bir yaşayacak yer açmak için icra edilmiştir ki böyle bir zaruretin bir daha hasıl olacağına mantikî imkân yoktur.

« Hıristiyanlık ve harp »

Hıristiyanların mukaddes kitabı şer'î ahkâm kitabı değil, ahlâk kitabıdır. Hıristiyanlar şeriatta Musevî hükümlerine tâbidirler. Binaenaleyh Hıristiyanların kitabında ne harp vardır, ne de harbe ait hükümler. İncil şerif; sırf sulh hayatını hedef tutan, birliği, beraberliği bütün dünyaya teşmil eden ve böyle bir dünya cemiyetini nizamlayan ahlâk prensiplerini, insanlık rabıalarını talim eder.

Fasıl — 3

“ İslâmiyet devri ,,

Allah; Muhammedîlik devrinde bütün dünyaya müdafaa harbine izin verdi, ve müdafaa edilecek olan bu meşru haklar [insanlık hakları] hakkında hükümler koydu. Bu suretle de Milletler arası harp ve sulh hükümleri ve orduların hazar ve sefer ve harp hükümleri tayyün etti. Yani bu hükümler dünyaya bildirilmiş oldu. Zira bu Din; ehli kitabın sonuncu Dini idi. İşte (2) nci haşiyede görülen hükümler bu maksatla emrolunmuştu.

“ Harbin mahiyeti ,,

Harp ; öldürücü bir şey olduğundan dolayı Allah in-dinde makbul değil, ancak insan hakkını müdafaa edecek başka bir çare kalmadığı zaman bu bir zaruret ve caiz oluyor.

Netekim böyle bir zaruret olmadığı halde bir adam öldürmek bütün insanları öldürmek kadar fena bir şeydir. İşte müeyyidesi:

Kuranı kerimden :

(5 — Maide — 35(32)) : «Kıyas veya arzda fesat çıkarmak sebebi olmayarak bir nefesi katleden ; sanki bütün insanları katletmiştir. Bir insanı ihya eden de sanki bütün insanları ihya etmiştir. »

“ İslâmiyette harp izni ,,

Harbe izin veren âyeti kerime şudur: Ve neden dolayı harbe izin verildiği de aynı ayette görülür.

Kuranı kerimden:

(22 — Hac — 39) : «zulüm görmeleri sebebiyle mukatele edenlere müşriklerle [Mekke putperestleriyle] kıtale [harbe] izin verildi. Muhakkak Allah; onlara yardım etmeğe [nusret vermeğe] kadirdir. »

Yukarıdaki ayeti kerime ve harp izninin sebebini izah eden diğer ayetler de şunlardır:

(22 — Hac — 40) : «o zülüm görenler; Rabbımız [put değil] Allaktır dedikleri için haksız olarak memleketlerinden [Mekken] çıkarıldılar. [İşte onlara ve bu gibi haksızlıklara, zulme uğrayacaklara harbe izin verildi] Eğer [Allah] insanların bazıını bazı ile def [ve ber taraf] etmemiş olsaydı. Savmaalar [ibadet için ihtiyar edilen yerler] kiliseler, havralar, ve onlar da Allahın ismi çok çok zikredilen camiler yıkılırlardı. »

Diğeri:

(2 — Bakara — 114): «Allahın mescidlerini onlar da ismi şerifinin zikrolunmasından men eden ve harab olmalarına sa'yeden kimseden daha zalim kim vardır. »

Diğeri:

(2 — Bakara — 115(114)) : «onlara dünyada zillet ve hakaret, ve ahrette büyük azap vardır. »

Diğeri:

(22 — Hac - 25) : Mescidi Harâm'dan [Kâbeden] insanları men edenlere [azab vardır.] (3)

[3]

İznin sebebi

İzni icabettiren sebep hakkında tarihî mualûmat:

Malûmdur ki:

Müslümanlık; Mekke'de zuhur etti. Mekkeliler putperesttiler. Putperestliğe aykırı bir dinin zuhur etmesi onları kızdırdı ve Müslümanlara saldırttı. Müslümanlar azlıktı. Tecavüze, tazyike uğradı. Müslümanlara işkence yapıldı. Müslümanlar Mekke'de yaşayamayacaklarını anladılar ve gizlice Mekke'den uzaklaşmağa başladılar. Bir kısmı Habeşistana kadar muhacir oldu. Büyük bir kısmı Medineye misafir oldu. Fakat Mekke putperestleri dinlerini değiştiren Müslümanlara Medine'de de tutunmak imkânı vermek istemediler, Müslümanları ve Müslümanlığı yok etmeğe karar verdiler ve Medineye karşı hareketlere geçtiler.

İşte; müslümanlarda harp; putperestlerin bu niyet ve hazırlığı neticesi başladı ve Peygamber efendimizin zamanında bu yolda devam etti.

Fakat:

Müslümanlar; haklarını müdafaa için kendi azlıklarına ve putperestlerin çokluklarına bakmadılar. Şerefsiz yaşamağı ölüme tercih ettiler. Hürriyetlerini ve varlıklarını harpler ederek müdafaa ettiler. Öyle bir azmille ki çokluğa karşı azlıkla galip çıktılar. Çünkü Allah haklı tarafa yardım etti. Ve bu Dinin bakasını murad etmişti.

«Harbin meşrû' yolu» «ve meşrû haddi»

Meşrû' harplerin mahiyeti :

Kurani kerimden :

(2 — Bakara — 190) : "Sizinle mukatele edenlerle Allah yolunda mukatele ediniz, ve taaddi etmeyiniz. Zira Allah taaddî ve tecavüz edenleri sevmez. »

Diğeri:

(2 — Bakara — 193) : «Ortada fitne kalmayıp din Allahın oluncaya kadar [yani hak ve adalet yerini buluncaya kadar] onlarla mukatele ediniz. Eğer fitneye nihayet verirlerse taaddî yoktur. »

Diğeri:

(2 — Bakara 194) : «Ve Allaha ittika edip sakının [yani hadden aşırı gitmeyin] biliniz ki Cenabı Hak ittika edenlerle beraberdir.»

İnkardaki âyet kerimlerde iki esas şart meydana geliyor.

1 — Harbin Allah yolunda vukuu şartı

2 — Taaddî ve tecavüzden tevakki şartı

[Yani harbe tecavüz ve teaddî fikrile girmemek ve [harbin ceryanında taaddiye kapılmamak şartı]

Bu iki esas şartı izah edelim:

1 — Allah yolu:

Allah yolu; insanlık yoludur. İnsanlık yolu; cemiyete fayda veren, hayır getiren, insanı ve insanlığı yükselten yoldur. İnsanlığın yükselmesi, insanların insanca yaşayabilmesi ile mümkündür. Esas; hak ve adalet üzere yaşama ve insanlık haklarının emniyet içinde bulunmasına dayanır. Bu maksatla yapılan her iş Allah

yolunda bir harekettir. Ve bu yolda atılan her adım; insanı Allaha yaklaştıran bir adımdır. Ve bu yolda ayağı tozlananın bile günahlarından kurtulacak kadar büyük sevaba nail olacağı hakkında Peygamber efendimizin bir müjdesi vardır. [4]

Allahın doğru yolunda atılmış adımın kıymeti budur. Eğri yollarda atılmış her fena adım da insanı Allahdan uzaklaştırır. Ve cehenneme yaklaştırır. Onun da âkibeti odur.

2 — Taaddî ve tecavüzden tevakki :

Yukarıki ayetteki (taaddî etmeyiniz) emri; harp salâhiyetini tahdit ve harp hukukunu tayin içindir. Şöyle ki:

A — [Emperyalizme] mücerred memleket zaptı içinı tecavüzî harbe izin yoktur.

B — Meşrû olan müdafaa muharebesinde de silâhı muhariplerden gayriye karşı kullanmak ve lüzumundan fazla kullanmak memnudur.

C — Harbin sebebi zail olduktan yani mutaarrız sulha talip olduktan sonra sulha meyletmek şarttır.

İzahları :

[4]

Hazreti Ebubekir hilâfeti zamanında sefere hazırladığı ordunun hareketi günü orduyu teftiş ve teşyie gitmişti. Orduyu harekete geçirdiği zaman ; ordu kumandanı [Hazreti Peygamberin azadlı kölesi Zeydin oğlu] Esâme'nin rikâbında yaya olarak yürümek istedi ve kendisine binmek üzere getirilen atların hiç birine binmedi ve şöyle dedi: «Birakın Allah yolunda benim de ayağım tozlansın» Bununla Peygamber efendimizin şu hadisi şerifini hatırlatmak istemişti :

«Her kimin ayağı bile Allah yolunda tozlansa Cenabı Hak o ayaklara cehennemi haram eder.»

Gayri meşrû' harp

Fütuhat harbi meşrû' değildir. Taarruz ve istilâ harbi memnudur. Bu gibi harpleri meşru gösterecek elde hiç bir vesika yoktur. Binaenaleyh kimse de böyle bir harekete teşebbüs için istinad edebileceği hak yoktur.

Taarruzî harpler; ya emperyalizm fikri ile veya taassup hissi ile vuku bulmuştur.

Emperyalizmin gayri meşruiyeti dünyaca bilinir bir mahiyet almıştır. Diğer türlü harbe gelince:

Taassup harbini körükleyen de esasta menfaattir. Fakat zahiri; din veya mezhep gayretidir. Böyle bir gayreti duyan fakat dinin hakikatlerinden de külliyyen gafil ve cahil bir zümre düşünelim:

Onda saik şu iki esas gayrete istinad edebilir :

- 1) Allahı tanımayanlara Allahı tanıtmak [5]
- 2) Kendi din veya mezhebinde olmayanları kendi din

[5]

Allah kendini kime ve ne vakit tanıtmak isterse o insan Allahı tanır ve ancak o vakit tanır. Bu böyle olmaya idi Peygamberlerin davetine herkes ya icabet eder veyahut icabet etmeyenlere cebir icra edilirdi. Halbuki davete birer kısım icabet ve iman etti ve icabet etmeyenlere cebir edilmesi hakkında Allah'tan bir emir gelmedi. Ve bilâkis gelen emirle onlar kendi hallerine bırakıldı.

Kuran kerimden :

(77(76) — Mürselât — 29(30)): « Allah istemedikçe siz bir şey isteyemezsiniz.»

Diğeri:

(14 — İbrahim — 4): «Allah istediğini dalâlete [sapıklığa] ve dilediğini de hidayete [kendine doğru] götürür.»

veya mezhebine idhal ederek onları zannettiği dalâlet halinden kurtarmak. [6]

Fakat:

Allahın hiç bir kitabında bu iki maksadın hiç biri için taarruz ve tasalluta, kan dökmeğe, memleket tahribine izin yoktur.

Hakikatte bu böyledir. İnsan ; izharı elinde olmayan hisler için, zorlanamaz. Bunların hepsi Allahın elindedir. İman meselesi Allahın takdirine göre ceryan etmektedir.

Mukaddes harp fikri :

Her din mensuplarının hakikatı bilmiyenlerinde (Mukaddes harp) diye şahsî hislere göre yalnız fikirler vardır. Halbuki Allah için, din için yapılan ve mukaddes sayılan harp; ancak kurtarıcılık harbidir, ve bu; herkes lehine, umum insanlık menfaatine yapılır. Meselâ:

[6]

Bir millet diğer milleti zorla kendi din veya mezhebine de sokamaz, binaenaleyh bu da Allahın elinde olan bir iştir. Kulun elinde olmayan bir şey için insan zorlanamaz, ve bu maksatla harp açılmaz.

Kuran-ı kerimden :

(2 — Bakara — 256) : «Dinde zorlamak yoktur.»

Diğeri :

(5 — Maide — 51(48)) : «Ey insanlar, sizden herbiriniz için bir şariat ve mesleki mahsus kıldık. Eğer Allah murad etse sizi bir tek millet kıları, lâkin sizi imtihan için ümemi muhtelif kıldı. Hayırlarda birbirinizle yarışınız, [Müsabaka ediniz] Cümlelizin mercii Allahutaalâdır.

İnsanları zulümden, esaretten, işkenceden, türlü haksızlıklardan kurtarmak için, insanları; insanlık haklarına kavuşturmak için, insanların terakki ve inkişafına mani olan engelleri bertaraf etmek ve insanlara Allahın istediği tekâmül yolunu açmak için yapılır ve bu harplerdir ki, mukaddes olur. Zira bu; Allahın din vasıtasile dünyada tesis etmek istediği hak, adalet ve insanlık düstûrlarına hizmet olur. [7]

[7]

Mukaddes harp

Mecburi harp

Harbin bir de mecburî nev'i vardır. O gibi zaruretlerde harpten kaçınmak; Allahın verdiği içtimâî hak, ve o hakkın muhafazası için iktiza eden fedakârlıktan kaçınmak ve o haktan vazgeçmek demektir ki, Bu insanlıktan el çekmek olur. Halbuki insan; insan gibi yaşamağa ve Allahın kemalâtının yeryüzünde tezahürüne tavassut ve hizmet için gelmiştir. İşte haksızlığa karşı mecburî harbin bir misali:

Kurani kerimden :

(4 — Nisa — 73(75)) : «Size ne oldu ki Allah yolunda muharebe etmezsiniz? Halbuki erkek, kadın, ve çocuklardan bir takım zayıf ve acizler : (Yarabbi bizi ehli zalim olan bu şehirden çıkar ve bize nezdiülûhiyetinden bir Velî ve bir yardımcı gönder.) derler.»

Yanlış telkinler :

(Mukaddes harp). (Allah için harp) (Din için harp) diye anılan harp tâbirlerinden yanlış mâna çıkaranlar, en büyük bir gaflete düşerler. Zira Allah ve din için

Bu insanları biraz daha esir, biraz daha bedbaht ve mağdur hale koyan tahakküm harpleri nev'inden değildir.

Hak ve hakikat olan bu esası kat'î olarak anlamak için Peygamberimiz efendimizin Allah tarafından ne gibi bir vazife ile gönderildiğini bilmek kâfidir. İşte mukaddes müeyyidesi:

(7) nci haşiyenin devamı

yapılan ve mukaddes olan bu harpler; o zaman aksine maksatlar için yapılmış olur. Hakka, adalete değil tahakküme, zulme vasıta olmuş olur.

Bazı tâbirler :

1 — Müslümanlarda (cihat)

2 — Hıristiyanlarda (haç) kelimeleri.

Her iki tâbirin hedefi öldürmek değil kurtarmak ve yaşatmaktır. İyilik ve insaniyetin yolunda harekettir. Başlıcası; insanlık hayat haklarını emniyet altına almak, içtimaî yardımlara, mustarıplerin imdadına koşmaktır. Hülâsası, Allah için insanlık yolunda salâh işleriyle uğraşmaktır.

Meselâ :

Cihad ve mücâhede mefhumu :

Arapça (cihad) kelimesinin türkçede karşılığı duruşmak, uğraşmak, çalışmak manasındadır. Bu; müdafaa harplerine uyduğu gibi her hakkın müdafaasına ve her hakkın kurtarılmasında çalışmalara ve harpten gayri işlerde beşerî ihtiyaçlar için ve kendi nefsinin islâh için ve aileye ve cemiyete faydalı olmak için uğraşmalara da uyar. İşte misalleri :

Hadisi şerif :

« Mücâhid; Allah için nefsile mücâhede edendir. »

Diğeri :

«Anaya babaya iyilik Allah yolunda mücâhededir.»

Kuranı kerimden:

(21 — Enbiya — 107) : «Biz seni ancak âlemlere rahmet için gönderdik. »

Diğeri :

(34 — Sebâ — 28) ; «Ya Muhammed biz seni ancak bütün insanlara müjdecî ve korkutucu olarak gönderdik. Ve lâkin insanların ekserisi bunu bilmezler. »

(7) nci haşiyenin devamı

Diğeri :

«Cihadın efdalı zalim sultan yanında Hak sözü söylemektir. »

Diğeri:

«Dullar ve âcizler için çalışanlar fisebilillâh [Allah yolunda] cihad etmişler veya gece ayakta gündüz oruçlu ibadet etmişler gibidir. »

Diğeri:

«Cihadın efdalı; insanın nefesi ile zatullahta olan mücahededir. »

Diğeri :

«Talebi helâl [yani helâl olan şeyleri elde etmeğe uğraşmak] cihaddır. Helâl rızık peşinde koşmak cihaddır. »

Diğeri :

«İlim [tahsili] uğrunda vatanını terk eden Allah yolunda adım atar. »

Diğeri :

«İlmi aramak cihaddır. »

Diğeri :

«Aç bir karnı doyurmaktan efdal bir amel ve ibadet olmaz. »

Diğeri:

(7 — Araf — 157) : «Ehli kitapdan [Müsevîlerden ve Hıristiyanlardan] şunlar ki Tevrat ve İncilde naid ve vasfını yazılı buldukları, okumak ve yazmak bilmeyen Nebî Resûle tâbi olurlar. O Ümmî Nebî onlara iyilik etmekle emir ve kötü işlerden nehy eder. İyi şeyleri onlara helâl, fena ve müstekreh şeyleri haram kılar. Omuzlarındaki ağır yükü [tahakkümü, tazyiki] kaldırır. Üzerlerinde bulunan zincirleri [esaret bağlarını] ve bukağları [haksızlık bağlarını] çıkarır. İşte o Nebîye iman ile onu tevkir ve tâzim eden ve düşmanlarına karşı ona yardım eyleyen ve onunla beraber nazil olan nura [kitaba] ittibâ eden kimseler necat ve kurtuluşa erenlerdi.»

(7) nci haşiyenin devamı

Kurânı kerimden :

(29 — Ankebût — 6) : «Şehvet ve havasiyle veyahut düşmana karşı çıkıp cihad eden kendi nefsi için cihad eder. [Yani nefsini islâh için kendisi ile uğraşan veyahut kendine saldıran düşmana karşı kendini müdafaaya uğraşan insan; cihad eder. Ve bu cihadı ; kendi faydası için ve mükellef olduğu vazifeyi ifa için yapmış olur. »]

İmdi :

Allahın bu tarifine göre anlaşılıyor ki, cihad bir insanlık ihtiyacı ve mükellefiyetidir. Ve bu ihtiyaç ve mükellefiyet başarısının ferdî ve içtimaî, münferit ve müctemi' yapılması icabeden nevileri vardır. Ve hedefleri hali islâhtır. Yani umumî, hususî salâh için uğraşmaktır.

Yukarıdaki misallerin hepsi bu neticede birleşir ! O halde [kimseye fenalık niyeti olmayarak] kendinin ailesinin, milletinin ve bütün dünya insanların iyiliği için çalışmak veya onların insanlık haklarının mü-

Hak ve adaletin şumûlü

Haklarında en büyük husumet ve intikam hisleri duyulmak tabî olan Mekke putperestleri hakkında bir misal:

(5 — Mâide — 3(2)) : «Mescidi haramdan [Kâbede ibadetten] sizi men eden kavme [Mekke putperestlerine] şiddetli buğzunuz [kızgınlığınız] onlara tecavüz ile sizi vebâle sokmasın. »

(7) nci haşiyenin devamı

dafaası için onlarla el birliği yaparak uğraşmak ve icabederse müdafaa harbi yapmak cihaddır, ve Allah yolunda insanlık menfaatine yapılmış bir mukaddes iştir. Zira Allahın kendi için hiç bir şeye ihtiyacı yoktur. Her iyi şeye insanların ihtiyacı vardır. Binaenaleyh insana hizmet; Allaha hizmettir. Çünkü insanlar; Allahın malıdır. Ve onların hukuku ; Allahın kefaleti ve vekâleti altındadır. İnsan ; insanlara yaradığı faydalı işlerle hakikatte Allahın işine yaramış olur.

İmdi ; gerek kendi veya başkalarının ihtiyaçlarını temin etmek ve gerek kendinin ve başkalarının haklarını korumak cihaddır.

Haç mefhumu :

Hıristiyanlara göre Haç ; fedakârlık remzidir. Bu şekil; Hıristiyanlar nazarında beşeriyet menfaatına feda olan Hazreti İsanın işkence için çakıldığı darağacının şeklidir. Ve haç; bu şekilde bu maksatla çatılan bir ağacın ismidir. [Biz müslümanlara göre bir haç keyfiyeti yoktur. Allah Hazreti İsayı semaya kaldırmış onun yerine bir başka benzeri haça gerilmiştir].

Hazreti İsa İncil şerifte :

İnsanın dostları uğruna canını feda etmesinden daha büyük bir şey olmadığını söyler.

Hatta putpereste insanlık namına iyiliğe dahi mâni yoktur. İşte müeyyidesi :

(60 — Mumtahine — 8) : «Sizinle din, için mukatele etmiyen ve sizi diyarınızdan çıkarmıyanlara hayır etmekten, iyilik etmekten Allah sizi nehî etmez [me-netmez] Allah adil edenleri sever. »

(7) nci haşiyenin devamı

Yine diğer bir vesile ile Hazreti İsâ; kemale ermek isteyen insanın [Allah yolunda mücâhede ve insanları kurtarmak için] ölümünü göze alması ve kendini dünyaya bağlıyan şahsî alâkalardan başını çevirmesi ve böylece bu yolda haçını [dar ağacını] arkasında taşıması gerektiğini talim eder.

Eski zamanlarda idam sehпасı olarak kullanılan fakat Hazreti İsâdan sonra Hıristiyanlarca insanlığa fedakârlığın bir remzi, insanlığa muhabbet yolunda fedâ olmanın işareti telakkî edilen bu ağaç şekil; nasıl olur da haksız yollarda kullanılabilir, insanlara ıstırap veren husumet hareketlerinde öne alınabilir. Hakikatte buna mantıkî imkân yoktur. Meğer ki bu, hakikati bilmeyenler tarafından gafletle veyahut mukaddes mefhumları bile ihtiraslarında kullanmaktan çekinmeyenler tarafından kullanılsın.

Netekim (Kızılay) ın mukabili Hıristiyanlarda, (kızılhaç) dır. Ve haç işareti burada tam ifadesini ve yakışığını bulmuştur.

Böyle iyilik ve kurtarıcılık yolundaki her insanî harekete haç remzi uygundur. Fakat fena niyetli hareketlerde, emperyalizm de, haksızlık, istibdat, tahakküm ve işkence işlerinde haçın hiç işi ve yeri yoktur. Zira bu onun ; manasının tamamen zıddına bir kullanım olur.

Kin ve Adâvet

Hele kin ve adâvete, dolayisile hınç almak için de harbe izin yoktur, Zira bu hisler zaten makbul değildir ki o yüzden açılacak bir harp meşru' olsun :

İşte müeyyideleri

Kuranı kerimden :

(8 — Âli ümran — 134): « [Onlar ki] hiddet ve gayıslarını hezim ve sabr ile kendilerini intikamdan imsak ederler [alı koyarlar] ve insanların kusurlarını af eylerler. Allah [Onları] iyilik edenleri sever.»

Diğeri :

(5 — Maide — 9(8)): «Allahın emrine inkiat edenlerden, adâletle şahitlerden olunuz, bir kavme şiddetli buğuzunuz; sizi adâletsizliğe sevk ile günahkâr etmesin.»

Kuvvet ve ganimet hırsı

Bir millet ne kadar kuvvetli diğeri millet de ne kadar zayıf olursa olsun; kuvvetlinin kendi kuvvetine buğuzkarak ve diğeri tarafın zâfindan istifadeye tamah ederek zayıfa saldırmasını Allah menetmiştir. [8] Allah;

[8]

« Zayıfa yardım mükellefiyeti »

Bu mükellefiyet; o derecedir ki: zaife tecavüz edene, yani zayıfın zâfını istismar etmek isteyene karşı bütün bitaraf milletlerin harekete geçmesi ve mazlumun hukukunu müdafaa etmesi farz olur. Hatta Hak ve adaletin muhafazası için başka çare kalmazsa yardımcıları işi harbe kadar götürmekle mükellef olur. Görülüyor ki haksızlık oldukça harp vardır hatta hak-

F : 3

kuvvetliye başkalarına tahakküm hakkı vermez.Yardım mükellefiyetleri tahmil eder.

Kurani kerimden:

(16 — Nahil — 92) : « Bir kavmin diğer kavimden daha çokluk olmasından azlara gadir etmeyin».

[8] inci haşiyenin devamı

sızlığa uğrayan için harbe izin, bitaraflar için ise harbe emir vardır. Bu emir içtimaî yardım ve tesanüdün en kuvvetli bir misalidir. İşte kurani kerimden bu mükellefiyete dair bir emir :

(49 — Hücerat — 9) : «Eğer müminlerden iki tâife birbirile mukatele [muharebe] ederlerse aralarını islâh eyleyin. Eğer biri diğeri üzerine bağîliğe kalkar tecavüz ederse Allahın emrine inkiyad edinceye değin o tecavüz edenle mukatele edin. Eğer o; Allahın emrine inkiyad ederse aralarını adaletle islâh eyleyin ve adaleti iltizam edin. Allah adalet edenleri sever. »

Daima adalet, her şeyde adalet :

(4 — Nisa — 56(58)): «Ve insanlar arasında hüküm ettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi [Allah] emreder. »

İşte :

Bir (mukaddes harp) mefhumu vardır ki bu mefhumu dahil bir nev'ide hakikatte; yukarıdaki ayeti kerimede tasrih buyurulan işe, yani başkalarını kurtarmak işine aittir Bu mukaddes işin ve fikrin de hedefi tecavüz ve taaddîye uğramış bir milleti, mütecevizin gadrinden, tazyikinden kurtarmaktır. Bu; zaife dahi dünyada kuvvetliler arasında insanca yaşamak hakkını temin etmektir. Bu; müşterek bir vicdan ile

Harp müddeti :

Harbin başlamasını icabettiren sebep zail olunca harp izini kendiliğinden sukut eder. Ve hayata asıl olan sulh mükellefiyetleri, sulh mesuliyetleri avdet eder. Sulhu kurmak fikri ve emri güne hakim olur.

Kuranı kerimden :

(8 — Enfâl — 63 (65)) : « Eğer onlar; sulh ve selâmete meylederlerse, sen de meylet, ve Allaha tevekkül et.»

[8] inci haşiyenin devamı

haksızlıklara fi'len mukavemet etmek ve hakkı dünyâda hâkim ve adaleti câri kılmaktır. Milletın küçüğü büyüğü olmaz Ancak azlığı çokluğu olur. Hak ve adalete istihkak; insanların boyu uzunluğuna, kısalığına veya kolunun kuvvetine göre değil, zenginliğine, fakirliğine görede değil, nüfuzlu veya nüfuzsuz olduğuna göre de değil, bu sırf insanın insanlık hakkı olduğu içindir. Toplulukların da içtimaî hakları; azlıklarına veya çokluklarına göre değil, tamamen aynı olmak zarurîdir.

Başka suretle muameleye ne Allah razıdır. Ne de vicdan mütehammildir. Bütün isyanlar, ihtilâller, harpler, boğuşmalar bunun aks-ül âmelleridir. Netekim bütün Peygamberlerin, kitapların gelmesi sebebi: Hak ve adaleti tesis içindir. Kuranıkerimden işte bir müeyyidesi :

(57 — Hadîd — 25): « Biz Resullerimizi vazih ayât ve mucizât ile gönderdik ve onlarla beraber kitap ve miżan [Hak ve adalet ölçüleri] indirdik ki insanlar adalette kaim olalar. »

Heman şuracıkta düşündürücü bir malûmat vermek istiyorum.

Netice :

Demek ki meşru' harbin meşru' olarak başlaması; meşru' şartlar içinde devam etmesi, ve yine bu şartlar içinde bitmesi lâzımdır.

Başlamasındaki meşruiyet; müdafaa zaruretidir, zira Allah insanı; esir olarak değil hür olarak yaşaması için dünyaya getirmiş, ve şuna buna kulluk etsin diye değil Allaha kulluk etsin diye yaratmıştır. Çünkü ; Allaha kulluk edenler; insanlığa hizmet etmiş olurlar. Allahtan başkasına kulluk eden de bir , zorbanın şahsına veya onun meşru' olmayan emellerine hizmet etmiş olur ki netice; kendi için ziyan ve cemiyet için bir zarardır.

[8] nci haşiyenin devamı

«Yemende içtimaî nizam ve hayata hâkim olan şey; teşkilâtlar değil; fertlerin din kültürüdür. Fertlerin bu kültürle içtimaî alâka ve gayretdeki fikrî, hissî tekâmülüdür. Binaenaleyh Yemende hayata hâkim olan yegâne şey; din inzibatıdır. Ve bu esastan vücut bulmuş geleneklerdir. Yemenlilerin müçtemî bir ordusu yoktur. Fakat Yemenlilerin hepsi ferden müsellâhtır.

Ve mukaddes bildikleri vazifelerin çağırdığı yere her biri koşmağa hazırdır. Asayîşi muhafaza ve murakabe için, vukuatı ve suçluları takip için müsellâh, teşkilâtları, meselâ; polisleri, jandarmaları veya bunların yerine kaim hususî bir teşkilleri yoktur. Fakat ferdî ve içtimaî haklarla her ferd vicdanen alâkalıdır. Ve bu hakları ihlâl eden bir şeyi kim işitir veya nerede görürse kendiliğinden harekete geçer, vazife ifasına başlar. Bir jandarma gibi, bir hakim veya Savcı gibi işi benimser, el koyar ve neticelendirir. Orada : «Sen ne karışıyorsun ? veya sana ne oluyor ? » İtirazı yok-

Meşruiyet Şartları

Harp safhasında

Bu şartlar; harbin, insanî, ve vicdanî şartlar içinde, cereyanını iktiza ettirir, zira :

Dâva :

Dâva; milletleri idare edenlerin içtihat ve iddiasından doğmuştur. Askerlerin şahsî, hususî ayrı bir kasti yoktur. İmdi Harp; bir tarafın davâsından vazgeçmesi, sulhu istemesi ile bitecektir. Tarafeynin birbirlerini tamamilen öldürüp yok etmesi ile değil.

[8] nci haşiyenin devamı

tur. Zira herkes Allaha imân etmiş gibidir. Ve Kurânı kerimin taalimine göre: herkes Allahın mülkündedir. Ve Allahın mümin kulları kardeştir. Ve kardeşliğin icabı; takvâ ve fazilette birbirine yardımdır.

Her mümin; diğer müminin bu sıfatla velisidir. İyilikleri kardeşlerine emreder. Ve onları fenalıklar dan men eder.

Bir misal :

«Meselâ bir yolcu yolda giderken iki kişinin yüksek sesle sert konuştuğunu işidince derhal onların yanına gider ve yaklaşırken şu âyeti kerimeyi yüksek sesle okur :

«Muhakkak müminler kardeşirler. Kardeşlerinizin arasını islâh ediniz ve Allahtan sakınınız, tâ ki rahmete nail olasınız.»

[Yukarıda ki âyeti kerime : «49 uncu Hücerât surei şerifesinin 10 uncu âyetidir.»]

Şimdi :

Bu âyeti kerimeyi işiten ihtilâf halindeki der-

Zira harp; hususî şahısların hususî maksatlarını, garazlarını tatmine yarar bir vesile değildir.

Umumî maksattan ayrılıp hususî maksatlar, garazlar takibetmek, şahsî hınç ve kinle öc almağa kalkmak şevkâtlerin, cinayetlerin en büyüğüdür.

Umumî maksat; bir milleti temelinden yıkmak, o milletten her ele geçeni öldürmek, o milletin her varlığını, bütün memleketini tahribetmek olmadığına binaen askerlerinde, şahsî, hususî hislere kapılmamaları, umu-

[8] nci haşiyenin devamı

hal susarlar ve gelen yolcunun hakimiyetini otomatik tarzda kabul etmiş olurlar. Yolcu da hakimiyetini takınır. Ve: (silâhlarınızı çıkarınız, önüme koyunuz, ihtilâfınızı teşkil edeceğim mahkemeye anlatınız !) der. İhtilâflılar itaat ederler. İşe el koyan yolcu başını yola çevirir ve ilk geçecek insanların birincisini ve ikincisini çağırır, onlar da itaat edip gelirler. Üç kişilik bir mahkeme o anda teşekkül etmiştir. İhtilâflılar artık ihtilâflarını anlatmağa başlarlar. Üç yolcu dinler ve neticede aralarında müzakere ederek bir hükme varırlar. Hükümü tebliğ ederler. Tarafeyn kabul edince nihaî bir mahkemenin kat'i hükmü gibi bu hüküm yürürlüğe girer, ihtilâf hal ve fasıl edilmiş olur. İhtilâflılardan biri hükme itiraz ederse, bu üç kişinin derhal iki âzâsı yeni geçen iki yolcu ile tebdil edilerek bir istinâf mahkemesi kurulmuş olur. Serdedilen itiraz dinlenir, âkibinde bu yeni hey'et neye hükmederse o hüküm kat'îdir. Ve eğer hüküm evvelkini teyidediyorsa itiraz edene tazminat dahi tertip edilir.» İşte alâka ve vazife hissi duyan fertler de içtimai hayat; bir samimî aile hayatı mahiyetini alır.

mî maksattan ayrılmamaları, gerektirmertlikleri ile hareket ve umumî maksatlara hizmet etmeleri ve bu hizmeti tam bir insanlık şerefile yapmaları, kendilerine manevî ve maddî mes'uliyet getirmekten ve milletin şerefini lekelemekten sakınmaları lâzımdır. Asker düşmanın canını değil, silâhını elinden almağa savaşıacaktır.

Zira gaye; askerin askeri öldürmesi değil, savaş dışı kalmasıdır.

İmdi bir asker eline düşen, veya yere düşen askere şahsî hissine göre harekete değil, milletin, ordusunun insanlık şerefine göre muameleye mecburdur.

Meselâ :

A — Yaralanıp yere düşene artık vurulmaz. Yaralı öldürülmez, yarası sarılır ve ona hasta bir insan muamelesi yapılır.

B — Yaralı veya hasta olarak eline düşen düşmana kendine bakar gibi bakıp iyileşmesine çalışmak vicdan borcudur.

C — Alelûmum esirlere hakaret, fena muamele etmek, fena gıda vermek gibi küçüklüklerden haya etmek fena yerde yatırmak, gayrı sıhhî şartlar içinde yaşatmak, çok ağır işlerde kullanmak, işkence etmek gibi gayri insanî soysuzca hareketlerden sakınmak lâzımdır. Bunun maddî, manevî vebali, sorumluluğu vardır. İnsanın şerefi, düşmüşse, acize fenalık etmekte değil iyilik etmektedir. Yani fenalık etmek elinde olan kimseye karşı fenalık etmemek; din ve insanlık iktizasıdır. Gereken şudur : düşmüşü ezmek, onu da Allahın bir kulu, ve vazife yolunda düşmüş bir insan sayarak adamca muamele etmektir. Kendini düşünür gibi onu düşünmek ve daima kendinden kıyas nefsetmek [pay biçmek] tir.

D — Harp etmeyen sivillere düşmanlık göstermeğe

yer yoktur. Buna kalkmak askerlik değil, eşkıyalıktır.

E — Muharebe için kullanılmayan binalara zarar vermediği din ve medeniyet meneder.

F — Muharip olmayan ehalinin faydalandığı şeylere ziyan vermeğe hak yoktur.

Netice; harbi cephe gerilerine teşmile, çoluk çocuğu-ihhtiyar ve sakatile bütün bir milleti husumette hedef tutmağa cevaz yoktur. Böyle bir hareket; Allahın dinine, insanlığın müşterek vicdanına, ve müşterek esâs menfaatlerine muhaliftir.

Harbin bitmesi zamanı:

Harbin başlamasında olduğu gibi bitmesinde de meşru şartlar vardır. Şöyle ki: Harp; hangi meşru sebeple başlamış ise o sebebin zevalile harbin meşruiyeti de ortadan kalkar. O halde harbin başlamasında ki zaruretin sona ermesi; harbin son anını tayin ve sulhun iptidasını teşkil eder.

Her ne gibi bir hususî maksatla olursa olsun harbin uzatılmasına, ıstırap ve tahribin devamına Allah razı olmaz.

Fasıl - 4

«Allah askerliği»

“ mukaddes hizmetler „

Umumun menfaatine yarayan her iş mukaddes bir hizmettir. Zira Allaha hizmettir. Cemiyete faydalı olmak; Allaha kulluk etmektir. Kullarının her ihtiyacını üzerine alan Allah: Bu ihtiyaçları sebepler yaratarak temin ediyor. Umumun emniyet ve selâmetini temin için din gönderen Allah; Bu işi sadık müminlere gördürüyor ve onlar ; Allaha asker oluyorlar.

İşte müeyyidesi:

Kuranı kerimden :

(5 — Maide — 58(55)) : «Sizin dostunuz ve veliniz ; Allah ve Resulü ile müminlerdir. (59(56)) Allah ve Resulünü ve müminleri dost ve veli ittihaz edenler; Allahu Taalânın askerleridirler. Ve onlar galiplerdir.»

Umumun menfaati

Kendi varlığını; umumun menfaatine hasreden kimse ; bu varlığın değeri derecesinde kendi de faydalanır ve şahsen bu umumî menfaatten hissesini alır.

Bu uğurda feda olanlar; hisselerine düşen nimeti hayatta elde edememiş olsalar da çoluk çocukları ondan faydalanır. Onlar; ailelerine, çocuklarına mirasın en ömürlüğünü bırakmış olurlar. İşte askerlik ; bu fedakârlığa hazırlanmış seçkin müminler demektir. Cennet nimeti şahadet rütbesi, gazilik şerefi onlarındır. Bu dünyada nimet hissesini almadan gidenler, onu fazlasile cennette bulacaklardır.

Kuranı kerimden :

(3 — Âli-umran — 146) : «Enbiyadan ne kadarı ; kendileriyle beraber olan bir çok tâbileriyle Allah yolunda savaştılar. Ve kendilerine isabet eden musibetlerden zorluklardan yılgınlık, âcizlik göstermediler. Zayıflamadılar. Düşmana zillet göstermediler. Allah ; musibetlere sabır ile sebat gösterenleri sever.»

Ahret mükâfatı

Şahadet :

(3 — Ali ümran — 169): « Allah yolunda katlolunanları mevtalar [ölüler] zannetmeyiniz. Belki onlar hayatta olup Rableri indinde rızklanırlar. »

Diğeri:

(2 — Bakara — 155(154)): « Allah yolunda katlolunarlara ölümler demeyiniz. Evet onlar hayattadırlar. Lâkin siz onu idrâk ve şuur etmessiniz.»

Diğeri:

(3 — Âli ümran — 140): « Biz bu günleri insanlar arasında tedavül ettiririz, bu; Allahın imân edenleri temyiz buyurması, sizden şühedâ ittihaz etmesi içindir. Allah zalimleri sevmez. »

Diğeri :

(4 — Nisa — 93(95)): « Allahutaâla; Allah yolunda malen ve bedenlen cihadedenleri mazur olarak evlerinde kalanlar üzerine bir derece tafdil buyurdu, bunların hepsine de cenneti vadeyledi.»

Diğeri :

(8 — Enfâl — 62(60)): « Allahın yolunda infâk eylediğiniz [Harcadığınız ve başkalarına yardım edip verdiğiniz] her bir şey; [Allah tarafından] size ödenilir ve siz zulmolunmazsınız. [mağdur olmazsınız].

Diğeri:

(29 — Ankebût — 6): « Şehvet ve hevesile veyahut düşmanlarla cihadeden kendi nefsi için cihadeder. [sevâp ve mükâfatı kendinedir.]

Gazilik ve şehitlik

(4 — Nisa — 72(74)): « Ahireti [Ahiret nimetlerini] dünyaya tercih edenler Allah yolunda düşmanla mukatele etsinler. Allah yolunda harbederek katlolunan veyahut galebe eden kimseye [Şehit veya gazi olana] kariben büyük mükâfat veririz.»

Askerlik hizmeti

Mukaddes vazife :

Askerlik; mukaddes bir vazifedir. Çünkü: Allahın insanlara verdiği mukaddes hakların korunması işidir.

Zira: Bir milletin hür yaşaması, insanca hayat hakkına sahip olması için bu hakların bir kuvvet tarafından emniyet altına alınması zarurîdir.

Putperestlik devrinden beri dünya henüz hakka değil kuvvete hizmet etmektedir. İşte kuvvete, kuvvetle karşı koyarak hakkı korumak için savaşmak her millete zarurî bir vazife, hayatî bir zaruret olmuştur.

Dünya ; hakka riayet edecek bir nizama, bir duruma bir olgunluğa erinceye kadar bu böyle devam edecektir.

Savaş

Savaş ; bir güreştir. Hürriyet, esaret güreşi; bu işi başarmak, bu güreşte yenilmemek için yalnız beden kuvvetine değil, yürek kuvvetine, fikir kuvvetinede ihtiyaç vardır.

Talim ve terbiye :

Güreşmek bir san'attır. Bir ilimdir. Ayrıca bu san'ata dair bilgiye, maharete, marifete ihtiyaç vardır. İşte bütün bu kuvvetleri, bütün bu kabiliyetleri, ustalıklarla vücade getirmek ve bütün bu bilgileri öğretmek için yeter derecede bir zamana da ihtiyaç vardır ki askerliğe muayyen bir müddet; bunun için konmuştur. Bu; eli silâh tutacak yaşa gelen vatandaşların talim ve terbiye devresidir. .

Haklar :

İnsanca yaşamak hakkını insanlara Allah vermiştir. Ve bu hakkın sınıksız muhafazasını Allah istemiştir. Dinlerin gelmesi bu sebeptir. İnsanları birbirine yaklaş-

dıran, medenileşdiren dindir. Din olmasa insan hayvanlaşır. Bütün hırsları ayaklanır vahşileşir. Binaenaleyh askerlik yalnız millete bir iyilik işi değil, esasen Allaha hizmet işidir. İmdi: Milletin askeri olmak; hakikatte Allahın askeri olmak demektir. Allaha imanı olan her mümin böyledir. İşte mukaddes müeyyidesi: Bakınız Cenabı Hak Allah askerleri hakkında ne buyuruyor:

(58 — Mücadele — 22) : «Allah; onların [müminlerin] kalplerine imanı yazmış, ve onları Allah ; kendi tarafından bir ruh ile te'yid etmiştir. Onları; ebedî kalmak üzere ağaçları altından nehirler akan cennetlere koyar. Allah ; onlardan ve onlar dahi Allahtan razı ve hoşnud olurlar. Onlar; Allahın askerleridir. Ağâh olun ki Allahın askerleri fevz ve felâha [kurtuluşa ve selâmete] erenlerdir.»

Allahın askerliği hakkındaki diğer bir ayeti kerîme; (feth 4 — ve 5) bu kitabın yedinci faslında (Rıza) bahsinde (iman ve sebat) kısmındadır.

Askerlik mükellefiyeti

Bakınız askerlik mükellefiyeti nereden ve nasıl başlar:

Kurani kerimden:

(3 — Âli ümran — 200) : «Ey müminler, Allaha ibadetin ve Allaha taat ve hizmetin meşakkatlerine, size isabet eden belâ ve musîbete ve harbin zorluklarına, şiddetlerine sabır ve sebatla cehdedin ve hudud başlarında düşmana karşı bekçi [bekleyici, gözetici] olun ve Allaha ittika edip sakının [vazifelerinizde kusur etmeyin] Tâ ki fevz ve felâha eresiniz. [Kurtuluşa ve selâmete eresiniz.]

(9 — Tövbe — 42(41)) : «Ve Allah yolunda mallarınız

ve nefisleriniz ile cihad ediniz. Bu sizin için hayırlıdır, bundaki fazileti bilseniz. »

Diğeri :

(47 — Muhammed — 31) : «Biz, aranızdan mücahidleri ve cihadın meşakkatlerine sabredenleri temyiz etmek [mükâfatlamak] ve hayırlarınızı aşikâr eylemek için sizi imtihan ve tecrübe ederiz [yani sizi mükâfatlamak için size iş gördürürüz.]

Diğeri :

(61 — Saf — 10 : 13) : «Ey müminler sizi elemli azabdan kurtaracak bir ticarete delâlet edeyim mi? O ticaret; Allaha ve Resûlüne iman etmek ve Allah yolunda mal ve canınızla cihad eylemektir. Eğer bilseniz, bu sizin için hayırlıdır. Allah günahlarınızı mağfiret eyler. Ve sizi ağaçları altından nehirler akan cennetlere, Adin cennetlerinde güzel meskenlere idhal eyler. Bu büyük bir kurtuluştur. Bundan başka da dünyada sevip istediğiniz şeyi, kâfirler üzerine Allah tarafından nûsreti ve ve yakın fethi ihsan eyler. Ya Muhammed, müminlere tebşir et.»

Kurtarıcılık hakkında hadisi şerif :

«Cenabı Hak sıkılmışların imdadına yetişenleri sever.»

Diğeri :

İnsanların hayırlısı ; insanlara nafi olanlardır. »

Fasıl - 5

Vazife cepheleleri

Askerin vazifesi iki cepheye ayrılır: 1) dış, 2) iç cepheleleri :

1 — Dış cephe :

A — Dış cepheye ait vazife:

Hudutları beklemek, hudutlarda gözcü ve uyanık bulunmak.

B — Bir baskına karşı tedarikli ve hazırlıklı bulunmaktır. İşte mukaddes müeyyideleri:

Kuranı kerimden:

(4 — Nisâ — 69(71)) : «Ey iman edenler, harp aletlerini ve silahı hazır edip müteyakkız [gözcü ve uyanık] olun. »

Diğeri :

(8 — Enfal — 62(60)) : «[Üzerinize gelecek] kâfirlerle mukatele için elinizden geldiği kadar kuvvet, silâh, at hazırlayın. Bu tedarikleriniz ile Allahın ve sizin düşmanınızı, onlardan başka sizin bilmeyip Allahın bildiği düşmanları korkutursunuz. »

Harp mükellefiyeti

(9 — Tövbe — 94(93)) : «Ancak itâb, melâmet, ve mesûliyet ; zengin oldukları halde [harpten] geri kalmak için senden izin isteyenleredir. Onlar [hakikî mazeretleri sebebile] geri kalanlarla beraber olmağa razı olurlar. Cenabı Hak onların kalpleri üzerine gaflet mühürü vurmuştur. Cihad ve gazadaki sevabı, geri kalmakdaki azabı bilmezler. »

Diğeri:

(9 — Tövbe — 123(122)) : «Müminlerin kâffesi birden gaza ve cihada çıkmak yoktur. Her fırkadan bir takımı çıksın ve bir takımı da dinde bilgilerini arttırmağa çalışarak harbe gidenlerin avdetlerinde onlara öğretmek ve Allahtan sakınmayı [Allahın emirlerini ve nehilerini] talim için kalsınlar. Tâ ki Allahtan sakınsınlar. »

İtâat ve birlik:

(8 — Enfâl — 48(46)): "Allah ve Resûlüne itaat edin. Ve aranızda münazaa etmeyin [ihtilâfa düşmeyin] ki

münhezim ve mağlûp olursunuz. Ve sizden fer ve revnakınız gider. [Yüzünüzün nuru ve aklığı zail olur.]

Ve meşaka sabredin. Allahu taalâ sabredicilerle beraberdir. »

Mazeretliler :

(48 — feth — 17) : «Gazâ ve cihaddan geri kalmakta, amâ, topal ve hasta için günah yoktur.

Harp usulü hakkında emirler :

(4 — Nisâ — 102(104)) : «Kâfirleri [putperestleri] takipte usanç, gevşeklik ve zaaf göstermeyiniz.

Siz, elemli ve yaralı iseniz, onlar dahi yorgun ve yaralıdırlar. Ve siz Allahtan ümidvarsınız onlarda ise bu yoktur. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 15) : «Ey müminler ; kâfirlere cemiyyet halinde olarak mülâki olduğunuzda arkanızı dönmeyiniz. [kaçmayınız]»

Diğeri :

(8 — Enfâl — 16) : «Kital için [manevra veyahut geride tecemmü maksadile] olmayarak, onlara arka dönen ve kaçan, Allahın gazabına müstahak olur. Onun yeri cehennemdir. »

(61 — Saf — 4) : «Allah; Allah yolunda kurşunla [birbirine] kenetli dıvar gibi saf olarak mukatele edenleri sever. »

İç cephe : (Ordu hayatı)

Bir ordunun iç hayatı; evvelâ askerlikte hayat arkadaşlığıdır ki bunun samimiyeti; bütün dünya cemiyyetleri için numûne olacak bir kıymettir. Bu ; tesa-

nüd ve teavün [dayanışma ve yardımlaşma] esaslarında mükemmel bir örnektir.

İçtimaî nizam :

Dinlerin cemiyet nizamını kurmak ve yaşatmak için koyduğu muâşeret esasları ; ordu hayatında birlik ve beraberliği yaşatan esaslara dayanır. Dünyada ilk böyle bir cemiyet hayatı; [bu kitabın ikinci faslında (Musevîlik ve harp) kısmında görüldüğü üzere] Hazreti Musânın Benî İsrâile çölde kırk senelik bir müddet tatbik ettiği talim ve terbiye devresidir ki ondaki disiplin ruhu, iş bölümü, sevk ve idare ve talim ve terbiye teşkilâtı; bu günkü ordu hayatının esaslarıdır. Çölde yüzbinlerce insan; bu suretle tam bir birlik ruhu ile yaşadı. Bu ruh; onları nizama ve nizamlı bir el birliğine, iş birliğine kardeşçe arkadaşlığa alıştırdı. Böylece birbirini seven tam alâka ile birbirine yakınlık duyan, birbirine dayanan ve güvenen bir cemiyet kuruldu ve yetişti. Yine böylece aynı hayatta ve aynı maksatta bir hüviyet vücuda getirildi. Allahın beşeriyette ilk din cemiyeti böyle vücuda geldi. Bu cemiyette her fert hukukta müsavi idi. Her fert benliğe sahip tam hür fakat şuurla birbirine bitişik ve bağlı idi. İçlerinde tam bir adalet ve hakkaniyet cari idi. Birliğin bütün işleri iş bölümü ve iş beraberliği ile cârî idi. Baba yürekli olgun insanlar ; birliğin kademevari kısımlarında küçük teşekküllerden büyük teşekküllere doğru, gençlere bakanlık, babalık ediyordu. Her kesin hakkı mahfuz, çünkü her kes hakkına razı ve hürmetkârdı. Gizli kapaklı bir şey yoktu. Herkes bir halli idi. Gaddarlık, fenalık yoktu. Bozukluk da yoktu. Herkes bir ailenin efradı, bir babanın evlâdı, bir evin çocukları halinde ve Allahın birliği etrafında toplu idi. Her fert; birliğin işçisi ve Allahın askeri idi.

Din terbiyesi ; fikirleri, yürekleri temiz tutuyordu.

dinin; fenalıkları daha doğarken tâ yürekten, fikirden menedecek bir kuvveti vardı. Büzücü, zaiflatıcı, ayırıcı hisleri tâ içden önleyen bir nüfuzu vardı.

Din ; birliğin bağı ve kuvveti ve sarsılmaz nizamı idi. Fertler; yetişinceye kadar ailede iyi bir münferit terbiye alarak cemiyete katılıyor. İçtima nizamındaki yerini ehliyetle alıyordu.

Binaenaleyh cemiyet bir sürü hayatı değil, yetişmiş fertlerin müşterek hayatını, bir aile hayatını, yaşıyordu. Bu günkü askerlikte nasıl her er münferit tâlim ve terbiye görerek müctemi hayata giriyorsa ve bu münferit terbiye; nasıl müctemi hayatın temelini vücade getiriyorsa o zaman da bu öyle idi. Bütün kuvvet; bütün itina fertlerin iyi yetişmesine ve bunların: cemiyetin ilk müctemi üyesi ve temeli olan aileyi iyi kurmasına sarfediliyordu. Orduda manga kademesi ne ise ; aile dahi cemiyette o ehemmiyeti kazanmıştı.

Demek ki:

Ferdî terbiye; cemiyet uzuvlarının özü ve kıymetidir. Nizam: o uzuvların kalıbıdır. Askerlik; bu kıymeti temin eden ve bu kalıbı yaşatan vasıtaadır. Din; ilk cemiyeti de, ilk orduyu da bu sağlamlıkta kurmuş ve yaşatmıştır.

İmdi din; her iyi maksada kuvvet vermiştir, her iyi niyeti desteklemiştir. Her terbiyeye öz vermiştir. Her topluluğu nizamlamış, ve insanları her ayrılığın, her ihtilâfın üstünde bitişirmiş, birleştirmiş, ve kardeş etmiştir. Öyle ki insanların insanca yetişmesini öğretmiş, insanca yaşanmasını temin etmiş, insana insanlık hakları vermiş, cemiyette hak ve adalet üzere yaşanmayı temin etmiştir.

İşte askerlik; insanların bu haklarını korumak için kurulmuştur. Bu yüksek vazifeyi iyi yapabilmesi için de bu mesleğin terbiyesi en yüksek derecede tutulmuştur. Ordu; hem nizam ocağıdır. Hem de dünyada nizami yaşatan ocaktır.

Allahın istediği işler

Allahın yeryüzündekilerden istediği işler; imâr; islâhdır. Nizâm ve intizamdır, medeniyet ve refaktır. Yâni her şeyde iyilik, içde, dışta temizlik ve düzendir. İşte insan bunlar için dünyaya geliyor. Ve Hazreti Adem bu maksatla cennetten yere inmiştir.

O halde askerin de vazifesi ve herkesten evvel vazifesi; yukarıdaki esaslardan kendine taallük eden işlere dayanır. Ve askerlik; Allahın istediği bu şeylerin en yüksek derecesiyle yapılabilir.

Hazarda ve seferde vazifeler

Koruyuculuk :

Askerin vazifesi, mâmureleri tehribe gelecek olanlara karşı onları korumak olduğu gibi kendi eliyle kendi dikkatsizliği yüzünden onlara bir ziyan gelmemesine dikkat etmektir.

İnsan emeği, insan sermayesile meydana gelen faydalı şeyleri harap ve ziyan veya israf etmekten çekinmek ve onları o maksatlarla korumaktır.

Zira : Allahın insana gördürdüğü işlerden muradı; kendi güzelliklerini meydana getirmektir. Bu suretle insana yarar bütün güzellikler, iyilikler, ihsan vasıtasıyla ortaya çıkacaktır. İşte bunun için mükellefiz ve Allahın yeryüzünde işçileriyiz, nitekim Kuranı Kerimde gelir :

(61 — Saf — 14) : « Ey müminler, Allahın yardımcıları olunuz. »

3 — Cebhe gerisi

Cebhe gerisi işleri; tam bir alâka, sadâkat ve gayretle şu esaslarda toplanır :

1 — Memleketin emniyetini müdafaa :

2 — Milletın varlığını muhafaza :

— 1 —

Milletin emniyetini muhafaza işi; yalnız vazife başında değil, vazife dışında da devam eder. Askerliğe ait sırları kimseye söylememek gibi.

— 2 —

Milletin malı hakkında :

Milletin malını muhafaza etmek veya onu iyi kullanmak boyun borcudur. Bütün bunlardan dolayı alâkalı insanlar, askerler Allaha karşı sorumludur. Kanuna karşı da öyledir.

Milletin malını iyi kullanmak veya muhafaza işi, dört kısımda toplanır.

Birincisi: Askere kullanmak üzere verilen mi'adlı eşyanın iyi kullanılması ve temiz tutulması ki her nevi giyecek bu meyandadır.

İkincisi: taşımak üzere emanet edilen demirbaş eşyanın iyi bakılması; iyi tutulması, yıpranmaktan korunması ki, silâh, cebhane ve her türlü teçhizat bu meyandadır.

Üçüncüsü; gözcülüğü, muhafızlığı askerlere tevdi, emanet ve teslim edilmiş olan yerlerin iyi muhafazası veya vazifelerin iyi başarılmasıdır, ki nöbetçilikler, muhafızlıklar ve devriye hizmetleri gibi sabit, seyyar bütün vazifeler bu meyandadır.

Bu vazifelere dikkatsizlik millete hıyanettir. Ve askerlik namına şerefsizliktir.

Emanetin kıymeti:

Askerin kullandığı veya muhafaza ettiği her eşya; milletin emeği, alın terile alınmış, meydana gelmiştir. Onda saçıt bitmedik yetimlerin bile hakkı vardır. Bu haklar mukaddestir. Bu haklara riayet mukaddes bir vazifedir.

Dördüncüsü: askerın yaşadığı, geçtiğı, konduğu yerlerdeki halkın malına, mülküne ziyan vermemeğe dikkat etmektir. Binalar, bahçeler çeşmeler, sürüler, mahsulât, zahire, eşya, alât ve edevat, vesait bu meyandadır.

Aşağıdaki maddeler bu esasları izah için bir fikir verebilir.

A — Askerî hareketlerde ve konanklarda halkın malına ziyan vermekten çekinmek.

B — Hakkı olmayan hiç bir şeye el uzatmamak.

C — Düşmanlığa gelenlerin ziyanından memleketi korumak.

D — İçde dışda her hususta halka emniyet telkin etmek.

E — İçde dışda mertlikle, temiz bir seciye ile, hürmet, takdir telkin etmek:

Muhafaza hakkında izahat

Demirbaş eşya

Milletin emanet ettiği demirbaş eşyanın yıpranmadan, bozulmadan yeni erlere devri; her er için bir yüz aklığı mecburiyeti, ve insanlığın namus borcudur. Zira bunun aksi soysuzlukdur, netekim; öyle arızalar vardır ki silâhın tesiri üzerinde kendini gösterir. Silâhın kullanış

faydalarını azaltır, sağlığını sağlamlığını bozar. Bu netice elbette ki düşmana faide, dosta zarardır, ve millete ziyandır.

Millet, memleket malında:

Milletin ihtiyacını temin için memlekette vücûde getirilmiş, bina edilmiş yapılmış ve yetiştirilmiş ne varsa bunlara ziyan vermemek ve düşmanın ziyanından korumak esas vazifelerindendir.

Tesisat kısmı:

Meselâ, camiler, kiliseler, havralar hastaneler, mektepler, depolar anbarlar, bentler, köprüler, yollar, telgraf ve telefon hatları ve her nevi hususî, umumî, şahsî resmî binalar ve bunlara ait eşya levazım ve vasıtalar bu meyandadır.

Yetiştirilen ve beslenen malda

Ağaçlar, ekinler, ormanlar, hayvan sürüleri bu aradadır.

Halka ait şeylerde :

İzinsiz hiç bir şeye el sürmemek, haksız hiç bir şeye el uzatmamak, her hangi bir kimseye her hangi bir endişe vermemek ve muamelelerde halkın her ferdine iyi niyetle ve güzellekle hareket etmek ve herkese her vesile ile benimser surette davranıp alâka göstermek ve nihayet halka emniyet, itimad telkin etmek bu cümledendir. Halkın hürmetini ve Hakkın rızasını kazanmak ancak böyle mümkündür.

Beşerî haklar

Zira insan dünyaya, hakkına sahip olmak için gelmiştir. Askerin vazifesi; ferdin ve cemiyetin bu huku-

kuna evvelâ bizzat kendi tarafından riayet edilmek ve ferdin, cemiyetin bu insanlık haklarını düşmanlara karşı korumaktır.

Askerî terbiye :

İşte askerlik hayatı; bu terbiyeyi asker olanlara vermek ve bu terbiyeyi silâh taşıyacak olanlarda yaymak için açılmıştır. Ve Türk askeri bunun mükemmel bir örneğidir.

Askerlik; her cemiyette, hem silâhı, ve hemde gayrendiş, diğergâm hissi (eldüşünürlük, elbenimserlik, duygusunu) birleştiren en yüksek bir terbiyedir. Feragat, fedakârlık, nefse hakimiyet, mertlik ve cömertlik esaslarında ki seciye kuvveti, ve fazilet bağlılıkları itibari ile her ordu; her memleketin en yüksek derecesini taşır.

Asker; dağı devirecek kadar kuvveti kendinde bulduğu halde bir karıncayı bile şahsen incidecek salâhiyeti ve hakkı kendinde bulamıyan güzel bir terkiptir.

Fasıl - 6

«Mükellefiyetler»

Erlık :

Erlık; yiğitliktir. Yeğitlik; mertliktir. Cömertlik, feragat ve fedakârlıktır. Erlığın şanı: emniyetli ve iyi olmak ve iyilik etmektir. Ve üzerine aldığı vazifeyi neye mal olursa olsun başarmak ve bu uğurda hiç bir fedakârlıktan kaçınmamaktır. Er ; sözünü tutar her ne bahasına olsa da vadini yerine getirir. Er; izzeti nefsinin hiç

bir şeye değişmez. Er; sadık olur; er hiyanet etmez , er; alçalmaz. Erliğin Türkçedeki manası sureti umumi-yede pek geniştir. O kadar geniştir ki her iyi huy, her, iyi tabiat ve ahlakı yani bütün manasa ile fazilet içine alır işte bütün insanlık güzelliğini bu tek kelime ile toplu olarak ifade etmek mümkündür. (Er) i (Asker) mu-kabili olarak kullanmak pek yerindedir. Zira Askerden istenen şey; her iyi şeyin en yüksek derecesidir. Bütün bu hasletler; erliğin ifade ettiği meziyetlerden ibaret. Zaten (Er) ismi ile insan her güzelliği kendinde cem etmiş örnek bir insanı derhal zihninde tecessüm ettirir.

Er meydanı

Türkçede (er meydanı) diye meşhur bir tâbir vardır. Ve iddialı münakaşalarda (kimin er olduğu er meydanında belli olur) dendiği de darbu mesel halinde maldur. Bu (er meydanı) tâbiri (erenler meydanı) tarzında da söylenir. Birinci tâbir; (himmet, gayret ve fedakârlık) imtihanına fırsat verecek savaş meydanına, ikinci tâbirde (olgunluk, erginlik) imtihanına imkân veren tekâmül vesilelerine işarettir.

Türklerin terbiye geleneğine ve ahlâkî kültürüne göre her işin iyisi açık olanıdır. Zira utandırmayacak temiz şeyler açıklanır, utandırıcı kirli şeyler gizlenir bu; nâmertliktir. Türk meşrebi nâmertlikten o kadar nefret eder ki onu andlarında bile en sakındığı şey olarak kullanır: (Nâmert olayım bunu öyle yaparsam) gibi, aynı söz en fena hareketlerin tarifine de ölçü olmuştur. Meselâ (nâmertçe) veya (kahbece) arkasından vurmuş gibi. Bu (arka) tâbirinden de anlıyoruz ki meydana çıkamıyana (mert) denmez, mert olmayana da (er) denmez.

Türk; mertliğe [kendi maddî zararına bile olsa] o

kadar ehemmiyet verir ki hasmile ansızın karşılaştığı vakit eğer hasmı silâhsız ise üzerine atılmaz, (git silâhını al gel davamızı görelim) der. Bu ecdattan miras bir mertlik geleneğidir. Silâhsız silâh çekmeğe (el kirletmek) derler ki Türkün en korktuğu şeylerden biri de budur. Zira erin, merdin eli temiz olur. Kirli el ile erlik mertlik olmaz. Türk mertliğe candan imrenir, muhabbet gösterir. Ve mertliğe muhabbet ve alâkası nisbetinde namertlikten nefret eder iğrenir.

Erlik meydanı

Türlere göre bu dünya; bir imtihan meydanıdır. Ve bu meydanda insanlar mütemadi bir (erlik) imtihanı geçirirler. Ahiret; buradaki hayatın bir muhasebe yeri ve bütün imtihanların mükâfat devresidir. Bu dünyadaki vazife ; namertlikten [her nevi alçaklıktan; kötülükten, zilletten, hıyanetten] sakınmak, mertlikte, erlikte sona ermek, yükselmektir.

Bu imtihan çetindir. Fakat mertlikte çok tatlıdır. Ve hayatın tadı bundan ibarettir. Bunsuz hayatın tadı değil azabı, acısı vardır. Ve bu azap iki dünyada da sürüp devam eder.

İşte onun içindir ki Türk; buradaki imtihan meydanında yenilgiye uğramaktan sakınır. Ve zâten fitratındaki iyi maya; ona fazileti, mertliği candan sevdiren ve daima onu iyiliğe, ve mertlikte himmet, gayret, sarfına ve fedakârlığa sevkeder. Türk bu yolda, bu uğurda elinden her geleni seve seve, güle güle yapar. Böylece bu meydanda er kalmağa çalışır. Zira er olarak yaşamak, ve er olarak tertemiz geçmek onun baş gayesidir. Neticte itibarile (Er) kelimesi basit mânada yalnız (erkek) veya (Asker) demek değildir. Erlik; en geniş manada insanlık şahsiyeti yapan bir terkiptir. Ve Türkün ülküsü-

dür. Dünyaya yeni gelen çocuklara takılmakta olan isimler içinde (Ero), (Erdoğan), (Özer) gibi isimlerin de bulunması; bu ülkünün, bu temenninin yani mertliğin ve Erliğin ihtiva ettiği bütün faziletlerin ana ve babalarca da ne kadar benimsendiğini ve en seçkin gaye teşkil ettiğini gösterir.

Er; yiğitliği nisbetinde değerlidir. Yani cesareti, fedakârlığı nisbetinde ve vazife hissindeki gayreti derecesinde kıymetlidir. Çünkü (Erlik) ; (Yiğitlik) nisbetinde inkişaf eder. (Yiğitlik) ; gözü pekliktir. (Erliğin) fiilî hayattaki kabiliyetini ifade eder. Erkek, yiğitlikle tatbikata geçer. İmdi her er mukaddes vazifesinin hakkını; bu değer nisbetinde verebilir.

İşte ancak böyle erlere millet; güvenir, ve bu güvenle rahat yatar, emniyet içinde yaşar. Rahat çalışır ve savaşa da mecbur kalırsa neticeden ümidvar olabilir. Ve bu netice itibarile de böyle bir millet; hakkına ve şerefine sahip olarak başı dik, göğsü kabarık yaşamış olur. [9]

[9]

Anadolu halk dilinde (yiğit), (yiğitlik) vasıfları çok kullanılır. Ve çok itibarda bir vasıftır. Meselâ: «Yiğitlik bu değil!», « yiğitsen çık meydana » gibi hitaplar çok meşhurdur. Ve en ciddî durumda kullanılır.

(And) yerinde kullanıldığını da kendim işittim. Anadolulu bir seyyar esnafla konuşuyorken söz sırası geldi, o; bir teminat vermek istedi, ve bu mevzuda bana: «Eğer dediğimi yapmazsam; bu yiğit arkam yere gelsin.» dedi. Bu ne mühim sözdü, üzerimde çok hoş ve düşündürücü bir tesir yaptı Demek ki o ; alış-

Milletin hakkı; kendinin efendisi olmaktır. İradesinde müstakil ve yaşayışında hür olmaktır. Askerin şerefi de; milletini böyle şerefle yaşatmaktır. Askerin şerefi milletindir; milletin şerefi askerindir. Asker; milletin eli silâh tutan yetişkin gençleridir. Millet; o askerleri kucağında yetiştirmiş ve vatan, o evlâtlarını göğsünde beslemiştir. Çocuklarına yaşamak ve insanca şerefle, hür yaşamak imkânını temin vazifesini ona vermiştir. Ordu; milletin eli ayağı, gözü kulağıdır. Onlar hudutları bekleyecek, onlar dört bir yanı gözleyecek, dinleyecek, onlar salgınlara karşı göğüs gerecek, göğüslerden çelik kaleler örecektir, hakkı, insanlığı ve Allahın insana verdiği hakları müdafaa edecektir. Bu sayede babalar ekecek, biçecek, ekmek yetiştirecek ve analar çocuk büyütecektir.

Allahın emirleri :

Bir milletin haklarına ve şerefine sahip olarak yaşa-

[9] uncu haşiyenin devamı

tığı, kullandığı bu (and) da bütün şerefini ortaya koyuyordu. Bütün şerefi ise yiğitlikte topluyor ve onu taşıyan sırtını yere düşmekten korumayı (and) a gaye tutuyordu. Böylece şerefini temsil eden yiğitliğine hâle gelmesine tahammül edemeyeceğini gösteriyordu. Aynı zamanda şerefsizliği yenilgi ile de birleştiriyor: «Yiğit arkam yere gelsin.» diyerek yenilgiye tahammülü olmadığını anlatmış oluyordu. Ne bahtiyardır o er ki yiğitliğini bir şeye değişmez, onu canından aziz bilir. Ve bu gayretle hayatta hiç bir yenilgiye, düşkünlüğe tahammül etmez. Verdiği sözü tutar. Dediğini yapar. Vazifelerini ne bahasına olsada yerine getirir, daima yiğit kalır. Ve daima kendinde o güveni bulur.

ması, kalkınması ve muhtaç olduğu varlıkların korunması ; ordusunun sağlamlığına bağlıdır. İnsanların haklarına sahip olarak yaşamasını, ve bu hakların müdafaa ve muhafazasını isteyen Allah'tır. İnsanlara bu hissi, bu gayreti veren ve bu uğurda gayrete getiren de Allah'tır. Her fedakârlığı göze aldırta odur. Asker; milletin şerefini korumakla Allaha hizmet etmiş, Allahın istediklerini yapmış oluyor. Binaenaleyh her fedakârlık; Allah yolunda yapılıyor. Asker; Allahın kullarını zorbalara kul ve esir olmaktan korumak için, Allahın işçilerini; zorbalara uşaklıktan kurtarmak için savaşıyor.

Türk Askeri :

Türk Askeri neden dünyaca meşhurdur. Ve nesi ile meşhurdur. Türk askeri mânevî kuvveti ve güzel ahlâkı, sağlam seciyesile meşhurdur. Yiğitliğiyle, fedakârlığı ile, metanetiyle inandığını bütün yüreğile yapmaktaki azmiyle meşhurdur. Ve onun için kıymetlidir.

Bütün Tarih buna şahittir. O derece ki, Türk askeri düşmana karşı bile mertlikten insanlık hissinden bir an ayrılmaz, küçülmez, düşeni ezmez. İşte o; bu haliyle meşhurdur.

Düşman olarak Türkle çarpışanlar bile buna şahadet etmektedir. Yazdıkları kitaplar meydandadır.

İşte bu terbiye, bu seciye ve netice ile askerler; beşerî haklara gerek hürmette ve gerek ise onu müdafaa da bütün dünya için ulaşılması gıpta ile teemmül edilecek bir yükseklikte ve sağlamlıkta olmak gerekir.

Bir insanın beşerî hakkı olan şeyleri emniyette bulması yani canını, malını, ırzını namusunu, şerefini hürriyetini kendi cemiyetinde emniyette görmesi; o cemiyetin fertleri için ve müşterek hayatı için nasıl bir yük-

sek terbiye ve kültür neticesi ise, buna herkesten ziyade ve herkes hakkında riayet etmek de askerlerden beklenen bir haktır. Yerli veya ecnebi herkesin askerden istediği, umduğu budur. Zira askerlik terbiye ocağıdır.

Ecnebi memleketlerde :

Asker yalnız kendi milleti için harp etmez. Gün olur, başka milletin hakkını da müdafaya gönderilir.

İş; her yerde milletin işi ve Allahın hizmetidir. Asker; her yerde aynı fedakârlığı yapmağa ve aynı terbiyeyi göstermeğe mecburdur. Zira asker için hususî ve şahsî bir hesap yoktur. O; milletin işini görmekten ibaret olan umumî vazifesini nere için emredilmiş ise orada görür ve orada, kendi evini, kendi köyünü, kendi memleketini nihayet kendi eşiğini müdafaa eder gibi çalışır. Emrolunan yerde her fedakârlığı gösterir. Hemde kendi evinde, köyünde gezer gibi yabancı illerde şerefle gezer, ve millete leke getirmekten, yüz karası olmaktan bütün kuvvetiyle çekinir.

Kültür :

Türk ; bu hasleti nereden buldu ? Kültüründen! O kültür ki; onun özü dine dayanır. Ve onun mukaddes kitabında harbe dair ahkâm vardır. İşte Türk askerinin ahlâkını çerçevesiyen bu hükümlerdir. Din hükümleri müslümanı yalnız harp zamanı değil her zaman milletlerarası münasebetlerde çerçeveler, her milletle iyilikte yarışır emreder. Ve hepsine insan diye bir gözle bakmayı ve adaletle muameleyi ister.

İşte müeyyideleri :

(2 — Bakarâ — 150(148)): «Herkesin ona teveccüh edip doğrulduğu bir cihet vardır. Ey müminler, siz ha-

yırlarda yarış ediniz. Her nerede olursanız olunuz. Allahutaalâ cümlenizi cemedip toplar. »

Diğeri :

(5 — Maide — 51(48)) : «Ey insanlar, sizden herbiriniz için bir şariat ve mesleki mahsus kıldık. Eğer Allah murad etse sizi bir tek millet kılardı. Lâkin sizi imtihan için [iyiliklerde yarıştıırıp mükâfatlamak için] muhtelif ümmetler kıldı. Hayırlarda yarışınız cümlenizin mercii Allahutaalâdır. »

Müslümanın esas imân şartlarından biri :

Müslümanın esas imân şartlarından biride bu âyeti kerimede emrolunan itikaddir:

(2 — Bakara — 285): « Resul [Hazreti Muhammed] ve müminler; o Resule Rabbinden nâzil olan şey'e [Kurânı kerime] imân ettiler. Bunlardan [müminlerden] her biri; Allaha ve meleklerine ve kitaplarına ve Peygamberlerine imân eylediler. Resullerinden hiç birinin arasını ayırdetmeyiz. Yarabbi emrini ve nehyini işittik, ve itaat ettik, senden gufran isteriz. Nihayet varacağımız ve merciimiz; sanadır. Derler. »

Arkadaşlık mükellefiyeti :

Kurânı kerimden :

(50(5) — Mâide — 3(2)): «Fazilet ve takvâda birbirinize yardım ediniz. »

Birlik ve beraberlik mükellefiyeti :

(3 — Âliümran — 103) : « Cümleniz Allahın ipine [nizâmına] sımsıkı sarılıınız. Birbirinizden ayrılmayınız. Allahın üzerinize olan nimetini zikrediniz. »

Diğeri :

(49 — Hücerat — 10): « Muhakkak müminler kar-

deştirler. Kardeşlerinizin arasını islâh ediniz. Ve Allah-tan sakınız, tâ ki rahmete nail olasınız. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 74(73)): «Kâfirler [Allaha inanmıyanlar] birbirinin velisi oldukları halde siz, birbirinize dost ve yardımcı olmassanız [birbirinize arka çıkmazsanız] yer yüzünde fitne ve büyük fesad olur. »

Diğeri :

(19 — Meryem — 96) : « İmân eden ve yarar işler işliyenler için Allah; aralarında muhabbet kılar.»

Diğeri :

(8 — Enfâl — 64(63)): «Seni nusreti ve müminler ile teyid eden ve müminlerin kalblerini birleştiren Odur. »

İyi olmak :

Kurânı kerimden :

(2 — Bakara — 195): « Ve iyilik ediniz. Zira Allah iyilik edenleri sever. »

Allah; insanlardan; iyi geçinmeği, birbirine kardeşçe, baba, ana evlâdca muamele etmeği, herkese istisnasız iyilik yüreği, iyilik gayreti taşımağı, iyilik etmeği ister. Allah yolunda iyi arkadaşlık, iyi yoldaşlık edilmesini emreder. Asker ocağı bunun bir numûnesidir.

İyi arkadaşlık :

Askerler birbirinin meslek arkadaşı, can yoldaşıdır. Hayat, hizmet, maksat onları birleştirmiştir. Binlerce er; bir müşterek işin; hisselerine düşen kısmını başarırlar. Müşterek bir tek dâvayı düşmana karşı müdafaa ederler. Onların her şeyleri, her işleri, bu maksada göre tertiplenip ayarlanır.

Asker yalnız kendi kuvvetini değil, arkadaşlarının kuvvetini de benimseyerek hesaba katar ve ona güvenir, dayanır. İmdi asker arkadaşını kendi vücûdundan bir parça veyahut kendi vücûdunu ordu vücûdundan bir parça, bilir. İmdi o, ordusunu her bakımdan sever, ordusunun her ferdini, her şeyini benimser. O ordu ki mukad-des bir maksadı canla başla başarmağa her zaman hazırdır. Her fedakârlığa her an hazırdır, böyle bir insan birliğine karşı her fert hürmet ve bağlılık duyar ve her şeyini onlarınkine katar.

Er ; ordunun yalnız her cüz'ünü her erini değil, her vasıtasını her şeyini benimser, sever ve ona en yüksek bir kıymetle bakar. O; her silâh arkadaşını benimsediği gibi ordunun her silâhını , vesaitini, ordunun işine yarayan, maksada hizmet eden her hayvanı, herşeyi de sever. Ve onlarla yaşayacağını, onlarla öleceğini, onlarla davayı kazanacağını onlardan yardım ve fayda göreceğini bilir. Onların hayatı ehemmiyetlerini takdir eder. Kendini taşıyan hayvanına, ekmeğini ve cephanesini taşıyan ve kendini koruyan her şeye bağlanır.

İşte bu netice; onun insanlığın en yüksek (diğer-gâmlık — elcilik) ruhunda yükselmesine de sebep olur. İnsan bu derece yükselince artık mertliğini, cömertliğini düşmanından bile esirgemyeyecek hale gelir. [10]

[10]

Birinci Cihan harbinde Kanal cephesindeki harpte esir olan bir İngiliz kafilesi, Filistine sevk olunurken çölde suları bilmiştir, fakat çölde su meselesi fevkalade mühimdir. Askere su ; günlerce mesafeden deve sırtında gelmekte, ve askere ölçü ile, hesapla dağıtılmaktadır. Bu İngiliz esir kafilesi; vardıkları ilk menzilde susuz olduklarını menzilin kumandanı Türk yüzba-

İmdi asker; bu alâka ve birlik ruhu ile asker arkadaşından canını da malını da esirgemez, arkadaşını tehlikeden kurtarmak için canını verir, aç veya susuz arkadaşıyla ekmeğini bölüşür. Ya ben ekmeksiz kalırsam?, demez, o; onu yaratan, yaşatan Allaha güvenir. Ve milletin selâmeti uğrunda her fedakârlığı göze alır. günün her anında icabeden fedakârlığı yapar, varlığını Allah yolunda milletin faydasına harcar.

[10] uncu haşiyenin devamı

sısına haber vermiştir. Türk yüzbaşısı; Türk askerinin kendi matralarındaki pek az birer miktar sudan başka menzilde su olmadığını bilmektedir. Türk askerine suyunu verdirmek de onları tehlikeye düşürmektir. Fakat lakayt kalmağa da vicdan müsait değildir: Bu mesele kanunla, akıl ile hal olunacak bir şey değil, bunu halledecek şey; erlerin kültürü insanın şahsî duyguları, şahsî kanaatleridir. Ve bu hak; bölük erlerinin-dir. Yüzbaşı neferin matrasına konmuş ve neferin şahsî malı olmuş ve hayatı kadar kıymetli bir mahiyet almış suyu neferden emirle isteyecek değildir.

Neferlerin teker teker fikrini, rızasını almak lâzımdır. İşte bu yüzbaşı öyle yapmıştır. Fakat ne kadar da müsait bir cevap almıştır. Hem bilâistisna hepsi matralarını esirlere uzatmıştır. Herbiri bir esire kendi suyunu içirmiştir, ve aralarında şu cümle; ağızdan ağıza dolaşmıştır : (Su yok ama, Allah var.)

Bir ibret :

Çok geçmeden, çöldeki bir kolordu karargâhında Alay müftülerinin teklifi ile askerlerin yağmur duasına çıkarılması izini alınmıştır. Asker duadan dönerken de yağmurdan ıslanmıştır. Hem öyle bir bol yağmur ki civardaki bütün kuru kuyuları, çukurları doldurmuştur. Ve böylece uzun bir müddet için askere su ihtiyatı ele geçmiştir.

Meselâ:

Birinin fişegi mi tükenmiş, fişeginden verir, birinin atı mı ölmüş, onu terkisine alır. Biri mi yaralanmış: onu sırtında taşır, biri çukura mı yuvarlanmış; onu oradan kurtarır. Biri yürüyemiyor mu onu atına bindirir. [11] Ve bunu, bu cömertliği eline düşen düşmandan bile esirgemez.

Bir Düstûr :

Sefere gönderdiği ordunun kumandanı Zeyd oğlu Esâme'ye Hazreti Ebubekirin verdiği emir ve öğüt şu olmuştu :

«Askerle arkadaşlığın iyi olsun onlara daima hayırı söyle ve daima hayırı vâdet. » [Asrı saadet tarihî]

Dinimizde arkadaşlık misâli :

İslâmiyetin ilk kuruluşunda Mekkededen hicret eden muhacirler ile onları içlerine alıp onlara kardeşliğin son derecesini gösteren Medinelilerin [Kurânı kerim tâbirince Ansârın; yani yardımcıların] arkadaşlıkları bütün dünya için ve askerler için mükemmel bir misaldir. Öyle ki: her Medineli bir Mekkeli aileyi kendisine kardeş edinmiş ve ona ana baba gibi bakmış, ondan hiç bir varlığını esirgememiş ve bir kelime ile kendinden kesip muhacire vermiş yani muhacirleri kendine takdim ve tercih etmiştir.

[11] Bu vak'anın bizzat şahidi oldum. Bir esir düşman kafilesini getiren Türk suvarileri, yürüyemiyen düşman neferlerini kendiliklerinden kendi hayvanlarına bindirmişler, kendileri yaya yürüyorlardı.

[Vak'ayı Birinci Cihan Harbinde Kût-ül Amarede esir düşen İngiliz askerlerinin Bağdada nakli sırasında görmüştüm.]

Nitekim Kuranı kerimde şöyle buyuruluyor: (8 — Enfâl — 73(74)) : « Şunlar ki imân ve hicret ettiler [Mekkedden] ve malları ve nefisleri ile Allah yolunda cihad eylediler. Ve şunlar ki, müminleri yurdlarında iskân ve ivâ edip [evlerinde barındırıp korudular] bakıp gözettiler, yardım ettiler [Medineliler] onlar birbirinin velisidirler.

Diğeri :

(59 — Haşir — 9) : «Ve şunlar ki, müminlerin [Mekkedden] hicretinden evvel darı [Medineyi] ve imânı [Mescidi] ihzar ettiler. Kendilerine hicret edenleri severler ve onlara verilenden kalblerinde kıskançlık, çekemezlük ve ihtiras gibi bir şey bulmazlar. Hatta kendileri muhtaç olsalar bile onları kendilerine takdim ve tercih ederler, ve nefsin nekesliğini yenerler. Onlar; [Medineli, ensâr] felâha erenlerdir. »

Diğeri :

(59 — Haşir — 10): « Yarabbi bize ve bizi imân da sebk eden [daha evvel imân eden] imân kardeşlerimize mağfîret buyur. Ve kalblerimizde imân edenlere karşı gıllu - gış kılma. Yarabbi muhakkak sen kullarına müşfik ve Rahîmsin derler. [Bunlar felâha erenlerdir.]»

Fasıl — 7

İman ve asker

Manevî kuvvet:

Manevî kuvvet şu esaslara dayanır.

1) İman ve amel [inanmak, inandığına uymak]

2) Güvenmek [her yerde onunla ve onu korur olduğuna güvenmek]

3) Teslim olmak [Allahın iradelerine uymak ve öyle hareket etmek]

4) Rıza [Allahın takdirine rıza göstermek]

5) Tevekkül (Allaha dayanıp kuvvet almak)

İman ve amel

Dinde iman; Hazreti İbrahîmin Allaha imanı ile başlar.

Dinde amel; Hazreti İbrahîmin Allaha teslimiyetile başlar. Ve İslâmiyet bu teslimiyetten doğar. Allaha teslim olan, müslüman olur.

Askerlik iman ve amel sağlamlığında cemiyetin en ileri örneğidir.

Askerlikte iman; milletin varlığına inanmakla, başlar! ve askerlik; insanlık hak ve mükellefiyetlerini benimsemekle ve bu esasta milletin iradelerine itaatle devam eder ve böylece milletin iradesi; Hakkın iradesi demek olur. Ve asker ; milletin iradesine itaatle Allaha itaat etmiş olur. Çünkü Askerlik, hak ve adaleti korumak içindir. Allahın dinde muradı budur. Dünyada hak ve adaletin muhafazasıdır. Her milletin esas ihtiyacı; emniyettir. Yaşamak, çalışmak, ve emeğinin hayrını görmek için tam bir emniyete !

Milletlerin ihtiyacı emniyete ve asker evlâtlarından istedikleri bu olduğuna göre onu temine yarayan her iş mukaddestir. Askerlik de bu işin başlıca bir ocağıdır.

1 — İman [inanmak]:

Milletin askeri olmak; milletin varlığına, hukukuna ve milletin efendiliğine inanmış ve o benliği benimsemiş olmaktır.

Allahın askeri olmak da, Allahın varlığına, mukaddes haklarına, ve her milletin asıl efendisi o; olduğuna inanmış ve halkın emniyetini sağlamak emrinde Allaha güvenmiş olmaktır: Zira halk, Allahındır. Dünyayı ve dünya içindeki her şeyi Allah; insanların yaşaması, gelişmesi için yaratmıştır. İnsanlığa inanmak; insanlığın haklarına inanmaktır ve bu haklara bağlanmaktır. Bir insanın Allaha inanması o insanın hak ve vazife esasında, Allaha bağlanması demektir. Allahın insanları boşuna yaratmadığına, onları kendi için yarattığına ve insanlara yer-yüzünde mukaddes vazifeler verdiğine inanması ve onları benimsemesi demektir.

Mü'min :

Şimdi de inanan insanın [Mü'minin] Kuranı kerimdeki târifini görelim :

(8 — Enfal — 2 ve 3) : «Mü'minler şunlardır ki Allah anıldıkta kalpleri titrer ve âyetleri okunursa imanları artar ve Rablarına tevekkül ederler. Namazlarını kırlarlar. Kendilerine rızık eylediğimiz şeylerden infak ederler. [Allah rızası için başkalarına da verip nafakalandırırlar.]

İman; Allahın insanlara bir takım haklar, vazifeler verdiğine insanın inanması demektir.

Amel [iş]

Amel; inanılan şeylere teslimiyetle, sadakatle onların icabettirdiklerini, işlemek, başarmaktır. Dinde Allaha teslimiyet; Müslümanlık demek olduğu gibi askerlikde de milletin iradelerine teslimiyet; askerliktir.

Bu teslimiyetlerin her ikisi de insanın kendi nefsinin esaretinden kurtulmuş, hür olmasile mümkündür. Ancak hür olan kimse; Allahın iradelerini sadakatle ve tamamile ifa edebilir. Ve yine ancak hür ve feragat

sahibi olanlar; milletin iradelerini askerlikte seve seve ve her fedakârlığa zevk ile katlanarak icra edebilirler. Ve cana kadar her şeylerini bu uğurda sarf ederler.

Esas vazife

Milletin, hür, müstakil ve iradelerine sahip olarak yaşamasını temin; askerliğin temelini ve gayesini teşkil eder. Tarih boyunca, milletin bütün nesillerini kimse- nin esaretine, boyunduruğuna düşmeyerek, Allaktan başkasına boyun eğmeyerek yaşatmak için bu gaye uğ- runda çalışmış olan Türk ordusu; cesaret ve fedakâr- lığının da, medenî ruhunun da, insanlık kültürünün de en yüksek misallerini göstermiştir. Bu büyük netice; bu milletin her çocuğuna bir şeref mirasıdır. Bu mirasın iyi muhafazası; insanca yaşamak, şerefle yaşamak ile- dir. Bu; daima her fedakârlığı göze almağı icabettirecek de- recede mühimdir. İşte zaten insan da insanlık da bu bakımdan mühim ve askerlik hizmeti de bu cihetten mukaddestir.

İmanda Gaye

2 — « Güven »

Allahın varlığına inanmakta gaye; teslimiyettir, bu teslimiyet; Ancak Allaha güvenmekle olur.

Güvenmek :

Güvenmekte gaye; Allahın verdiği vazifelerde Al- lahın yardımına, kuvvetine güvenmektir. Bu vazifelerin ifası sırasında çıkacak her müşkülâtı bertaraf etmeğe Allahın kifayetine güvenmektir. Netice itibarile:

Her işin sahibi, her hizmetin mercii; Allah olduğu- na,

Her şeyi elinde tutan, sevk ve idare eden O; olduğuna,

Bütün alemlerde her nesnenin, her zerrenin hayatına ve hareketine yalnız Allahın iradesi hâkim olduğuna inanmak ve bunda hiç şüphesi olmamak ve O istedikçe hiç bir şeyin olamayacağına tam bir kanaat getirmektir. Nitekim Kuranı kerimde gelir:

(28 — Kasas — 68) : «İnsanlar için bir şey ihtiyar etmek [kendi isteğine göre bir şey yapmak] hak ve imkânı yoktur. »

Diğeri :

(3 — Âliümran — 154): « Umûrun kâffesi [her bir iş] Allahın elindedir. »

Filhakika :

Böyle olmasa; bütün âlemlerdeki nizam ve intizam nasıl vücud bulur ve nasıl devam eder. Zira nihayetsiz varlıkların her biri kendi irâdesine göre birer istikamet alır ve her şey karmakarışık olurdu.

(6 — En'âm — 51) :« Onlara Allahtan gayri dost ve şefaâtçi yoktur. »

Diğeri :

(29 — Ankebût — 22): « Allahtan başka size dost ve yardımcı yoktur. »

Diğeri :

(32 — Secde — 4): « Ondan gayri sizin için bir yardımcı ve bir şefaâtçi yoktur. »

Diğeri :

(2 — Bakara — 29) : «O her şeyi kemaliyle ve tamamiyle bilir. »

Diğeri :

(6 — En'âm — 59): « Bir yaprak düşmez ki onu bilmesin. »

Diğeri :

(4 — Nisâ — 76(78)): « Eğer onlara bir iyilik isabet etse bu Allahtandır derler. Eğer fenalık [münebbih bir muamele] erişse bu; sendendir derler. Onlara söyle her şey, gibi bu da Allahtandır. »

Diğeri :

(35 — Fâtır — 2): « Allahın insanlara açtığı rahmetini tutup men edecek, tutup men ettiğini de gönderecek Ondan başka kimse yoktur. »

Diğeri :

(3 — Âliümran — 175): «Onlardan [düşmandan] korkmayıp benden [Allahtan] korkunuz. »

Diğeri :

(25 — Furkân — 31) : «Sana yol gösterici ve yardımcı olarak Rabbin kâfidir.»

Diğeri :

(65 — Talâk — 2(3)) : «Allaha tevekkül edene Allah kâfidir.»

Diğeri :

(53 — Necim — 43 ve 44) : « Kullarını güldüren, ağlatan, öldüren ve diriltten odur. »

İmdi :

(9 — Tövbe — 52(51)): « Bize ancak Allahın yazdığı ve takdir ettiği şey isabet eder.»

Âyeti kerimesi bu hakikatleri anlamak için teemüle kâfidir.

Şimdi Allaha güvenmek de insanların gösterdiği yüksek misallerin ilk devrine ait birini haşiyeye dercediyorum. Tek başına Hazreti Davudun gösterdiği bu imânın Musevileri düşmanın tasallutundan nasıl kurtardığını söylemek; misalin ve mevzuun ehemmiyetini göstermeğe yeter. [12]

[12]

Allahın yardımı

Hazreti Davudun muvaffakiyeti

Musevi mukaddes kitaplarında Hazreti Davuda ait mühim bir harp vak'ası yazılıdır.

Bu vak'anın hülâsası şudur :

Putperestler; bir ordu ile [Kitap ve din ehli olan] Musevileri mahvetmeğe geliyorlar, gelen ordunun en kuvvetli, en cenkci, en şöhretli kahramanı, ordunun ilerisine çıkıp : (varmı karşıma çıkacak?) diye bütün Musevilere meydan okuyor. Musevilerce şöhreti malûm bu müthiş yırtıcı adamın karşısına kimse çıkmıyor. Bu hali gören Hazreti Davut henüz çocuk yaşta bir genç olmasına rağmen sırf Allaha güvenerek ve Allahın mütecevizlere, zalimlere karşı hakkı ve masumu koruyacağına inanarak, kendi meydana çıkıyor. Ve bu meşhur cengâveri; Allahın kuvvetiyle öldürüyor. Bu suretle kendi milletini hem hakarettten, hem sonsuz bir esarettten kurtarıyor. Zira herifin ölümü ile putperest ordusunu bir dehşet ve korku alıyor. Allahın tertibile düşman ordusu çözüyor ve darma dağınık kaçıyor.

Bu vak'anın mukaddes kitaptan izahına girmeden evvel Hazreti Davudun hüviyeti hakkındaki bilgiyi kısaca hatırlatayım :

3 — Teslimiyet

İslâmiyetin mânası; (teslimiyeti) tir. Teslimiyet; Allahın iradelerine tamamile tâbi olmaktır. Cenabı Hak; teslimiyet dini olan İslâmiyetin; Hazreti İbrahimden başladığını bildiriyor.

İşte mukaddes müeyyideleri :

Kurani kerimden :

(3 — Âlûmran — 95): « Ya Muhammed de ki, Alla-

[12] nci haşiyeden devam

Malûm olduğu üzere Hazreti Davud; bizce (Hak kitap) bilinen ilâhî dört kitaptan ikincisi olan (Zebûr - u şerifi) getiren zattır. Hazreti Süleymanın pederidir. Bu zat; çocukluğunda çobandı. Musevilerin ilk hükümdarı (Saul) un tedavî edilmez bir hastalığı vardı. Hazreti Davudun da hastalara okumakta bir ilâhî mazhariyeti vardı. Hükümdara bunu haber verdiler. Bu maksatla Hazreti Davud saraya getirildi. Hükümdara dua ettirildi. Allah Hükümdara bu vesile ile şifa ihsan etti. Hükümdar o kadar memnun olduğu Hazreti Davudu sarayda alkoydurdu, daha sonra da kendine damad etti. İşte Hazreti Davudun putperest ordu cengâverîni yenmesi, öldürmesi, sarayca tanıdıktan sonraki bir vak'adır. Musevi milleti Hazreti Davudu; merdliği, cesareti, tevazuu ve digergamlığı sebebile çok sevdi ve Hükümdarın ölümünü müteakip onu kendilerine Kral seçtiler. Zamanındaki harplerde cesareti ve mahareti devam etti. Vefatında (Zebûr şerif) gibi bir kitap ve (Hazreti Süleyman) gibi bir evlâd ve büyük bir şöhret bıraktı, şöhreti ilâhî hislerinde ve (Mesîh) liğindedir. Yâni [Allah tarafından kurtarıcılığa memur edilmiş olmasında] dir.

hütaalâ, sadıktır, İbrahimin şirk'den berî ve Hakka teslimiyeti havi dinine tâbi olunuz. »

Diğeri:

(4 — Nisâ — 123(125)): «Muhsin [yani iyilikler eder] olarak bütün mevcudiyetini Allaha teslim eden ve İbrahîmin batıldan uzak ve hakka mütemayil milletine tâbi olan kimseden daha iyi kim vardır. Allah, İbrahîmi kendine hâilil [sevgili] ittihaz eyledi. »

Diğeri :

(2 — Bakâra — 131(130)) : «İbrahimin milletinden ve dininden kim döner. Ancak nefsi sefih olanlar döner. »

[12] nci haşiyeden devam

Örnek, ilâhî hisleri ihtiva eden münacatlarla ve hiki-miyat ile dolu Zebûr şerif; garpta bütün Hıristiyan ve Musevi âlemlerinde Mezmurlar namile mütedavildir. Ve muhteviyatı en güzel klisa ilâhilerine, ve umumî vaizlere esas ittihaz edilmiştir.

Hazreti Davud

Musevi mukaddes kitaplarından :

(Mülûk-i Evvel kitabının 17 inci babının icmalen ve mealen hülâsası:

[Putperest] Fılistîler ordularını muharebe için [Musevilere karşı] cemedip karşılarında ordu kurdular. Musevilerde ordularını onlara karşı tertitlediler.

Fılistîlerin ordusunda Culyan isiminde bir pehlivan vardı, baştan aşağı zırh içinde idi. Mızrağının demiri altı yüz miskal demirdendi. Bu adam ileri çıkıp Musevi ordusuna şöyle nidâ etti.

« Niçin muharebeye dizilmek üzere çıktınız ? ben; [Fılistî] lıyım. siz de [Hükümdar] Saul'ün kulları değilmisiniz, karşıma bir adam seçiniz, hepimizin namı-

Diğeri:

(2 — Bakâra — 125(124)) : « Vakta ki Haktaala İbrahimi bazı emirleri ile imtihan buyurup o da bunları yerine getirdi. Allah; Ya İbrahim ben seni insanlar üzerine imam edeceğim, dedi. »

Diğeri :

(6 — En'âm — 14): « Yine de ki: ona [Allaha] teslimi mevcudiyet edenlerin evvelkisi ben olmakla emrolundum. »

Diğeri :

(21 — Enbiya — 108) : « De ki muhakkak bana vahiy olundu ki İlâhınız bir İlâhdır. Ona tam bir teslimiyet ile varlığını teslim ettiniz mi ?»

[12] nci haşiyeden devam

na onu gönderiniz, eğer o benimle cenkleşmeğe muktedir olur, beni öldürürse bizler; sizlerin kullarınız olalım. Eğer ben ona galip gelip onu öldürürsem o zaman siz, bize kul olup kulluk ediniz, dedi. Ve ilâve etti ; Ben bugün Musevilerin bütün taburlarını tahkir ediyorum, beraber cenkleşmek için bana bir adam çıkarınız ! dedi.

Bunun üzerine Hükümdar ve bütün Museviler müşkül duruma girdiler, kimsenin o herifi gözü tutmadı.

Hazreti Davud; orduda değildi. Babasının sürülerini gütmek için gitmişti. Onun yerine muharebeye üç kardeşi gelmişti,

Fakat meydan okuyan putperest Culyas, tam kırk gün ordu karşısında o daveti Musevilere tekrar edip durduğu halde ona tek kimse seçilemiyordu.

Diğeri :

(30 — Rûm — 31): « Allahutaalaya itaat ve kullukla [hizmetle] teslim olarak ondan sakının. »

Diğeri :

(40 — Mümin — 67(66)): « Âlemlerin Rabbine teslimi mevcudiyet etmekle emrolundum. »

Diğeri :

(31 — Lokman — 22) : « Her kim ki iyi âmelerle ve iyilik eder olduğu halde yüzünü [kendini] Allaha teslim eder, muhakkak en muhkem, en sağlam bir ipe yapılmıştır. Her bir işin sonu Allaha dönüp gider. »

[12] nci haşiyeden devam

Birgün Hazreti Davudun babası ordudaki üç oğluna erzak göndermek ve onlara yardım için Hazreti Davudu ordugâha gönderdi. Hazreti Davud getirdiği şeyleri arkasından yere indirip memuruna teslim eder etmez kardeşlerinin bulunduğu tabura koştu hal ve hatır sorarken o putperest cengâver Culyas, hergünkü davetini tekrara başlamıştı.

Bunu işiten Hazreti Davud; yanında duranlara : « bu Sünnetsiz Fılsfî kimdir ki Hây olan Allahın askerlerini tahkir ede » dedi :

Ve sonra iş Hükümdar Saul'e aksetti. Ve Hazreti Davud Saul'e : «Kulun gidip bu Fılsfî ile savaşacaktır. » dedi. Hükümdar cevaben : « Onun ile savaşamazsın, sen çocuksun o ise çocukluğundan beri cenkçidir. » dedi.

Hazreti Davud, cevaben : « Babamın koyunlarını güderken arslan da ayı da gelip sürüden koyun gö-

Diğeri :

(21 — Enbiya — 51): « İbrahime rüşd [olgunluk - kemal] ve sedad [Mânevî kuvvet] verdik. »

Diğeri :

(22 — Hâc — 77 ve 78(78)) : « Ve din emrinde üzerinize müşkül kılmadı. O; babanız İbrahimin dinidir. Bundan evvel ve bu dinde sizi müslüman diye tesmiye eden odur. »

Diğeri :

(2 — Bakara — 132(131)): «Rab İbrahime, İslâm ol! dedikte İbrahim; alemlerin Rabbine İslâm oldum dedi.»

Netice :

(3 — Âlümran — 78(79)) : « Kâmil ve muhlis olarak Allaha kul olunuz. »

[12] nci haşiyeden devam

türmüştü ben de onların ardınca çıkıp onları vurdum ve ağızlarından koyunları kurtarmıştım. Hem arslanı hem ayıyı öldürmüştüm. Bu sünnetsiz Fılsî de onlardan biri gibi olacaktır. Zira o; Hây olan Allahın askerlerini tahkir etmiştir. Arslan pençesinden, ayı pençesinden, beni kurtaran Rab; hemen bu; Fılsî'nin elinden de beni kurtaracaktır. » dedi.

Hükümdar da : « Rab seninle olsun. » dedi ve kendi esvabını ve zırhını giydirdi, fakat Hazreti Davud onlarla yürümeğe alışmadığını söyleyerek üzerinden çıkardı, ve değneğini eline alarak kendine dereden beş çakıl taşı seçti ve onları kendi çoban dağarcığına koydu ve sapanı elinde olarak hasmı Fılsî'ye yaklaştı.

Fılsî Hazreti Davudu gördükte onu tahkir eyledi. Zira kırmızı yüzlü ve güzel çehreli bir çocuk idi, ve

4 — Rıza

İmanın iktizası; güven, güvenin icabı; teslimiyet, ve teslimiyeti vücutte getirecek şey; rızadır. Allahın her bir insana, hayatın her safhasında takdir ve tayin ettiği nasibe yani mukadderata rıza göstermektir. Dünyaya gelmesinin, yaşamasının ve ölümünün ancak Allahın elinde ve Allahın istediği gibi olduğunu bilen mü'min mukadderata rıza gösterir. İnsanda kadre inanç ve teslimiyet ne kadar çok ise insanın da yüreği o kadar rahat olur. Allaha teslimiyeti tam olanı hiç bir şey yıldırmaz ve usandırmaz. Çünkü o iyi bilir ki her şey ancak Allahın dediği ve dilediği gibi olur. Allah izin vermedikçe dünya bir araya gelse kimse kimseye ne iyi,

[12] nci haşiyeden devam

Davut da : «Ben köpekmiyim ki sen bana değnek le geliyorsun » dedi.

Hazreti Davud dahi Fılistî'ye : « Sen bana kılıç ve mızrak ve kargı ile üzerime geliyorsun, ama ben sana askerler Rabbinin ve İsrail taburlarının Allahının ismi ile geliyorum. Senin başını bedeninden ayıracağım ve bütün yeryüzü, İsrailde Allah var olduğunu bilecektir. Ve bu cemaatın kâffesi dahi Allahın kurtarıcılığı kılıçla, mızrakla olmadığını bilecektir. Zira, cenk Rabbin olduğundan o sizi elimize teslim edecektir. » dedi ve dağarcığından bir taş çıkarıp sapanla atmakla taş Fılistînin alınına battı. Fılistî yere yuvarlandı. Hazreti Davud hemen Fılistînin kılıncını yakalayıp onunla Fılistînin başını kesti» ve Fılistîler kendi kahramanlarının öldüğünü görünce hepsi kaçtılar. Bu suretle Beni İsrail de kurtulmuş oldu.

ne fena hiç bir şey yapamaz. Allah koruduktan sonra hiç bir zarar gelmez. Allah öldürmedikçe kimse ölmez. Mukadder ne ise o behemahal olur. Ve buna çare bulunmaz. Fakat akacak kan damarda durmaz. Allah ne kadar takdir etmiş ise o kadar akar. Bir damla eksik fazla olmaz. Ecel ne vakit gelmiş ise ölüm o zaman gelir. Bir nefes bile eksik veya ziyade olmaz. İmdi Allahı olanın gamı, korkusu olmaz.

(3 — Ali ümran — 154): «Ya Muhammed, sen onlara de ki, eğer evlerinizde olsaydınız, Kendilerine katlolmak yazılmış olanlar, maktulen düşecekleri yerlere kendi kendilerine çıkarlardı.»

(3 — Ali ümran — 156) : «Ey Mü'minler, siz ticaret için sefere gidip orada vefat eden veya gazaya çıkıp katlolunan kardeşleri için : (Eğer bizim yanımızda olsalardı ölmezler veya katlolunmazlardı.) diyen kâfirler gibi olmayınız. Allahu taâlâ onların bu zan ve itikadlarını; kalplerinde tahassür ve teessüf sebebi olmak için kıldı. Dirilten ve öldüren Allahtır. »

Fırar :

(33 — Ahzab — 16): «deki: size firarın faidesi yoktur. Eğer ölümden veya katilden firar etseniz bile hayattan ancak az bir zaman istifade edersiniz.»

İman ve sebat :

İmanda tahakkuk eden yani imanı sağlamlaşan mü'min sebat eder. Allah öylelerine sebat ve sükûnet ih-san eder. İşte Kuran kerimden müeyyidesi :

(48 — Fetih — 4 ve 5) : "O Allahtır ki imanlarına iman ziyade olması için mü'minlerin kalplerine sükûneti ve sebatı inzal edip koydu. Göklerin ve yerin bütün askerleri Allahü taâlânındır. Allah halkın işlerini ter-

tiplemeği bilir. Ve tedbirinde hikmetlidir. Erkek kadın müminleri ağaçları altından nehirler akan cennetlere orada ebedî kalmak üzere koyar onların fenalıklarını af etmek için o sekineyi kalplerine koydu. »

Can kaygısı:

Asker; yüreğini Allaha bağladıktan sonra artık ona kaygı kalmaz. İnsanın canını Allahtan başkası alamaz. Vâde gelmeyince insan ölmez. Alında yazılmadıkça insanın burnu kanamaz. Kaderinde varsa yaralanır fakat ölmez, yardan yuvarlanır bir şey olmaz. Ne olacağı varsa o olur. Akacak kan da damarda durmaz.

Meselâ :

Yan yana savaştan iki erin biri yaralanır, biri yaralanmaz. Aynı yerden birer yara alan iki erin biri ölebilir biri de ölmeyebilir. Bir erin şehit olması; Allah tarafından çağırılması demektir. Gidişlerin en güzeli de bu yoldandır. Alel'umum ölüm demek; vâde geldi çağırıldı gitti demektir.

Meselâ :

Siperde harp ederken onbaşının bir ere yeni bir vazife vermesi icabeder, ismi ile ona seslenir, belki bu hareket erin şahadetine sebep olur. Fakat; buna artık onbaşı çağırıldı denmez, Allah çağırmış, onbaşı seslendi denir.

Yine yer olur, sıra gelirken onbaşının bir seslenmesi ile bir er ölümden kurtulur. Buna da; onbaşı kurtardı denmez. Allah kurtardı, onbaşını kullandı denir.

Yine bir ara cephaneye azalır, yahut içecek su tükenir. Onbaşı bir neferi bu işe gönderir. Görenler, bu giden ölecek der, halbuki Allah çağırılmıyış ise ona bir

şey olmaz, mermi yağmuru altında o er o vazifeye selâmetle gider gelir. Tüyüne ziyan gelmez. O da şaşar görenler de [13]

İmdi Allahın bu ayetlerini görenler için kaygıya sebep yoktur. Ve Allaha tevekkülden gayrı çare ve rahatlıkda yoktur. Her şeyde Allahın dediği olur. Boşuna rahatsız olma da mâna yoktur.

Kuranı kerimden:

(3 — Ali ümran — 145) : «Bir nefse Allahın izni olmadıkça ölmek yoktur. »

[13]

Böyle bir vak'a bilirim. Siperlerin gerisinde bir tümsek, sargı yeri ittihaz edilmişti. Yaralılar o tümseği siper alarak yaslanmış yaraları sarılıyordu. İçlerinde çok susuzları vardı. Bir yudum su ! diye seslenen çoktu. Fakat ihtiyat su tükenmişti. Su ileride akıyor ama oraya ölüm yağıyor, yağmur gibi kurşun yağıyordu. Gidenin sağ döneceğini akıl kasmıyordu.

O sıra, bir hasta bakıcı er ortalıkta dikildi. Yarahlılara'. «Verin mataralarınızı arkadaşlar» dedi. Hepsini dolaştı, mataralarını topladı ve hiç irkilmeden suya gitti, o dolu sağnağı gibi mermi yağmuru altında mataraları doldurdu. Ve sağ salim geri geldi. Suları dağıttı. Ona bir şeycik olmadığını görenlerin ağzından (bak Allahın işine) sözü dolaşıyordu.

DİĞER vak'a :

Yine bir yaralı bilirim. Karnı deşilmiş, barsakları dışarı uğramış ve yattığı yerde barsakları toz toprağa bulanmış olarak üç gün bir kenarda kalmış idi. Üç günden sonra karnı dikilmiş ve kurtulmuştu.

Diğeri:

(7 — Arâf — 188) : «deki : Ben nefsim için menfaat celbine ve zararı def'e malik [kadir] değilim ancak Allah ne dilerse o olur.»

Diğeri :

(40 — Mümin — 44) : «Ben işimi [Allaha] havale ettim. Muhakkak Allah kullarını görüp gözetmektedir dedi.»

Diğeri :

(9 — Tövbe — 41(40)) : "Mağarada iki kişi idiler. Arkadaşına mahzun olma, Allah bizimle beraberdir. derdi.»

nimet ve külfet

Mümin inanır ki her külfetin, zahmetin, meşakkatin, çilenin birer karşılığı nimet vardır. Allaha imanı olan; hiç şüphe etmez ki her cefanın bir sefası vardır. Her güçlüğün sonunda bir kolaylık da vardır. Çünkü :

İnsanların çektiği sıkıntılar Allahı acındırır. Allahın merhametini, rahmetini celbeder, bu rahmet; türlü nimetler getirir. İnsan sırası gelince onu bu dünyada da öbür dünyada da görür. Hülâsa olarak şunu söyleyeyim ki hiç bir anlık sıkıntı, eziyetle alınmış hiç bir nefes yoktur ki Allahın merhametini ve ondan bir nimeti celbe vesile olmasın. Hiç bir şey boşuna değildir. İyilik de fenalık da ve iyilik yolunda veya hayatın herhangi bir safhasında çekilen çileler; nimetsiz, mükâfatsız kalmaz. Hele iyilik ve Hakka hizmet yolunda çekilenler, ölçsüz mükâfatlara vesile olur ve Allahın şanı bunu iktiza ettirir. Allah; kitabında bunu bildiriyor. Müjdeliyor. İşte bir misali :

(7 — Arâf — 42) : «Şunlar ki iman ettiler, ve iyi işler işlediler. Biz bir nefse gücünden, takatinden fazla-

sını teklif etmeyiz işte onlar cennet ehli olup orada ebediyen kalırlar.»

Diğeri :

(11 — Hûd — 11) : «Ancak sabredip salih amel [iyi işler] işleyenlere mağfiret ve büyük ecir, sevab ve mükâfat vardır. »

Diğeri :

(46 — Ahkaaf — 19): «Herkes için amellerine göre dereceler vardır. Onlara amellerinin mükâfatı ve mücazâtı tamamile tesviye olunur. »

Diğeri :

(17(98) — Esrâ(Beyyine) — 72(7)) : «İman edip iyi işler işleyenler mevcudların en hayırlılarıdır. »

Diğeri ;

(95 — Tîn — 6) : « Ancak iman edip iyi işler işleyenlere ardı arası kesilmez ecrü sevap ve mükâfat vardır.»

Diğeri :

(57 — Hadid — 19) : « [Müminlerin] ecri ve mükâfatı ve nuru vardır. »

Diğeri :

(98 — Beyyine — 8(7 ÷ 8)) : «Şunlar ki iman ettiler ve iyi işler işlediler onlar mahlûkatın hayırlılarıdır. Onların Rabları yanında mükâfatı; ağaçları altından nehirler akan Adin cennetleridir ki orada ebedî kalırlar. Allah onlardan ve onlar da Allahtan razı olurlar. »

5 — Tevekkül

Güvenin ve mukaddere teslimiyetin icabı tevekküldür.

Tevekkül ; insanı ümitsizlikten yeisten, zâfa düşmekten koruyan Allah güvenidir. Bu; manevî kuvvetin temelidir. Askerin metin olması, cesur olması, hiç bir zaman ümidini kaybetmemesi matluptur. Vazifesini her türlü şartlar altında, kendine elverişli olmayan şartlar içinde de başarması ve başaracak kuvvette olması lâzımdır. İşte ona bu kuvveti verecek; Allaha olan güvenidir. Allahın sonsuz kuvvetine, mucize kudretine inancıdır. Bu iman ve güvenledir ki Türk askeri; tarihte harikalar göstermiştir. Akıl ölçüsüne, hesap mi'yarına sığmayan işleri bu güvenle başarmıştır. Durumunu ümitsiz, gördüğü zamanlarda, beşer aklının durduğu yerlerde Türk, Allahın varlığına dayanmıştır. Bu bağlılık ve dayanış hem onu sebata sevk etmiş hem onu atılğan, müteşebbis cesur yapmış hem de Allahın menettiği fenalıklardan onu korumuş ve emir ettiği iyiliklere onu sevk etmiştir.

Netekim Kuranı kerimde gelir :

(18 — Kehf — 25(26)): «Bütün mahlûkatın ondan başka bir velisi yoktur. Ve o hükmüne kimseyi ortak etmez »

Diğeri :

(16 — Nahil — 53) : «Sizde olan her nimet Allah-tandır. »

Diğeri :

(11 — Hûd — 57) : «Rabbim her şeyi koruyucu ve gözeticidir.»

Diğeri :

(2 — Bakara — 165): «Muhakkak bütün kuvvet Allahındır. »

Diğeri :

(57 — Hadid — 4) : «Her nerede olsanız O, sizinledir. »

Diğeri :

(3 — Ali İmran — 160) : «Eğer Allah nusret ve yardım ederse size galebe edecek kimse yoktur. Eğer sizi yenilgiye uğratırsa ondan gayrı size kim nusret ve yardım edebilir. O halde Mü'minler Allaha tevekkül eyesinler. »

İyi niyetle tevekkül

(11 — Hûd — 87(88)) : «Meram ıslaktır. Bana ancak Allahu taâlâ muvaffakiyet ihsan eder. Ona tevekkül ettim her hususta ona yalvarır dilerim. »

İşte Türk milleti ; mertliği, cömertliği ile, diğer iyi hasletlerle böyle şöret bulmuştur. Ve Türk askeri harbin en kızgın devreleri içinde bile insanlık terbiyesini alicenablığını [yüksek şanını] bu taâlîm ile, bu kültürle muhafaza edebilmiştir.

Fasıl — 8

Askerlikte Ahlâk Esasları

“ İtaat „

Allaha teslimiyetin icabı itaattir ;

Kuranı kerimden :

(4 — Nisâ — 57(59)) : «Allaha, Resulüne ve sizden iş başı olanlara itaat ediniz. Eğer bir hususta aranızda ihtilâf ederseniz, onun halini Allahın kitabına ve Resulün sünnetine tevdi eyleyiniz. »

Hadisi şerif :

«Pedere itaat Cenabıhakka itaattir. Pedere isyan, Cenabıhakka mâsiyettir. »

« Sadâkat »

Teslimiyet ve itâatin icabı sadâkattir. Nitekim Hazreti İbrahimi Allahtan vazgeçmiyor diye ateşe attılar. Fakat ne Hazreti İbrahîm imânından döndü, ne de ateş Hazreti İbrahimi yakabildi.

Bakınız Kuranı kerim ne buyuruyor ;

(49 — Hücerât — 15): « Allah ve Resuline imânedен ve sonra bunda şüphe etmeyen ve malları ve nefisleri ile Allah yolunda cihadedenler müminlerdir ki sadıklardır.»

Diğeri :

(21 — Enbiya — 68) : « Eğer siz, iş adamları iseniz, onu [İbrahimi] ateşe atınız ve İlâhlarınıza [putlarınıza] yardım ediniz, dediler [putperestler] »

Diğeri :

(21 — Enbiya — 69 : 71(69)) : « [Allah] ey ateş, İbrahime soğuk ve selâmet ol dedik, [ve öyle olmuştur.]» İmdi :

İmânda netice; sadâkatle kaimdir. Bu hakikati Hazreti İbrahim misâlinde gördük; öyle ki:

Hazreti İbrahim; Allaha olan imânını sadâkati ile gösterdi. Hem kendini, ve hem evlâdını bu uğurda fedayı göze alarak gösterdi :

« Allahtan dönmezsen seni ateşe atarız. » dediler, Hazreti İbrahim; imânına sadık kaldı, ateşten yüz çevirmedi. Ateşe attılar. Fakat Allah korudu. Ateş onu yakmadı.

Asker dahi vazifesine sadıktır. Her vakit ateşe atılmağa hazırdır. Onun bütün şerefi; vazifesine verdiği ehemmiyette, ona bağlılığında ve sadâkatindedir.

Hazreti İbrahim; bu sadakati, ve imânındaki sağlamlığı ile Allaha sevgili oldu. Ve ismi bu lakabla Kur'anı kerime geçti. Allah; Hazreti İbrahimi de, oğullarını da izzetle yaşattı ve bütün Peygamberleri onun zürriyetinden getirdi, bereketledi.

Sadaka:

(Sadaka) kelimesi sadâkat kökündendir. Bu; her hangi bir vesile ile yapılan bir iyiliğin, iyi bir işin (Allaha sadâkat olduğu) mânasına gelir. Ve bu mânada kullanılır. Nitekim Peygamberimiz efendimiz bir hadisi şerifinde şöyle buyuruyorlar.

« Her iyilik sadakadır. »

Diğer Hadisi Şerif :

« Her bir mükellef müslim üzerine sadaka vaciptir. Verecek bir şeyi olmayan çalışsın amelinin nefiyle nefesine baksın ve sadaka versin. Buna da muktedir olamazsa ihtiyacı olan bir adama yardım etsin. Bunda da maazur ise, lisanı ile hayır emretsin [hayıra delâlet etsin] Bunda da âciz ise bari kendini şer işlemekten sakınsın, bu da sadakadır. »

“ Fedakârlık „

Sadâkatin icabı; fedakârlıktır. Ne bir tehdit karşısında, ne bir tamah ardında, sadâkatten dönmemektir. İnsanlığın şânı ve icabı da budur. Sadâkatin mükâfatı; Allahın rızası ve bu rıza yüzünden gelecek sayısız nimetlerdir.

Bakınız Kuranı kerim ne buyuruyor :

Allah rızası

(9 — Tövbe — 73(72)): « [Allah] Adin Cenetlerinde güzel meskenleri vadetti. [fakat] Allah tarafından rızaya

mazhar olmak daha büyüktür. Bu azîm fevz [Kurtuluş] ve felâhtır. [selâmete çıkmaktır.]»

Diğeri :

(2 — Bakara — 207): « Ve yine insanlardan; Allahın rızasını isteyerek nefsini feda eden de vardır. Cenabı Hak kullarına şefkat ve merhamet edicidir. »

« Gayret »

Fedakârlığı yaptıracak gayrettir. Gayreti canlandıracak; sadâkattir. Her sadâkat bağının bir gayreti vardır. Meselâ :

Allah gayreti, insanlık gayreti, nâmus gayreti, vazife gayreti, meslek gayreti, mertebe gayreti, erlik gayreti, arkadaşlık gayreti, her hangi bir birlik gayreti, sancak gayreti, Alay gayreti, Tabur gayreti, bölük, takım, manga gayreti veya Tümen, ordu gayreti gibi gayretler bu meyandadır, Ve nihayet onlardır ki, vazife-hissini, vazife gayretini yükselterek insana büyük başarılar temin ederler. Acizden ve hıyanetten korurlar.

Bir hadisi şerifinde Peygamberimiz efendimiz şöyle buyuruyorlar:

«Cenabıhak, kullarının gayreti olanlarını sever.»

Kurani kerimden :

(53 — Necim — 39) : « İnsan için çalıştığından başka yoktur. »

Vazife hissi :

Vazife hissi yükselen erde sebat, metanet, cesaret dahi yükselir, vazife gayreti her endişeyi, her güçlüğü hülâsa her şeyi yenen bit kuvvettir. Ne yorgunluk, ne bezginlik, ne yılgınlık, ne tehlikenin büyüklüğü, ne de

her hangi bir endişe; o kuvveti söndüremez. Askerin takatini kesemez, cesaretini kıramaz.

Fakat bu hissi, bu kuvveti insanda en yüksek derecede yaşatan evvelâ insanın Allaha güvenidir. İmdi bu güvene yürekte ne kadar yer ayrılırsa o güzel hasletler de insanda o kadar çok tezahür eder. Ve o kadar sağlamlaşır.

Emniyet

Ancak namuslu adama emniyet edilir. Ve koca bir millet ancak namuslu bir ordunun ardında rahatlar. Ve ordu dahi namuslu nöbetçilerin ardında rahat uyur. O namuslu nöbetçi erler ki ardlarındakiler uyusun diye gözlerini kırmazlar. Kendilerine edilen emniyete liyakatlerini bütün dikkatlerde, bütün kuvvetlerle bütün dirayetleriyle isbata çalışırlar. Ve ordularına, milletlerine sadâkatlerini icabında canları ile başları ile temin ederler. Çünkü vazife hissini her şeyin üstünde tutarlar.

Elbette ki öyle erler ; pek büyük bir insandırlar. Ve ahlâkiyatta, fazilette, seciyede, vazife hisleriyle bütün insanlara yüksek birer örnektirler.

namus

İnsan ; hususî ve umumî muamelâtında namuslu harekete mecburdur. Her mesleğe ait bir namus vardır. Tüccarın namusu; alışverişte, memurun namusu; vazifesine dikkatte, askerın namusu da vazife hissini sağlamlığında ve yüksekliğinde belirir. Namuslu asker; vazifeden kaçmaz, yılmaz. Bıkmaz. Çünkü zillete katlanamaz. Namussuzluğun müthiş acısına bir an tahammül edemez. Allahtan, insandan ve kendinden hayâ eder. Her bir korku ; Allah korkusu, ve namus korkusu ya-

nında hiç kalır. Asker her kaygıyı; namus kaygusu yanında hiçe sayar. İyi asker, canından ayrılır, namusundan ayrılmaz. Askerin, askerliğin kudsiyeti, itibarı hep bu noktadadır. Asker demek namus demektir.

Hayâ :

Namusun ruhu; kuvveti, müeyyidesi hayâdır. İnsanı; utandıracak her işten sakındıran hayâdır. Onun için Peygamberimiz efendimiz (Hayâ imândandır), buyurmuşlardır. Ve diğer bir hadisi şerifte de (Hayâ sahibi olmak; serapa hayırdır.) buyurulmuştur.

Hayâsızlık, en korkunç, en tehlikeli bir pervasızlıktır. Böylesi bağısız vahşi bir hayvan gibidir. Her fenalığı yapabilir. İnsanın iç zabıtası hayâdır. İnsanın fenalıklarla arasını bölen hayâ perdesidir. Her zaman, her yerde hayâ düşüncesidir. Nitekim yaptığı bir fenalığın tevlid ettiği hayâsızlığa dayanamayıp ölenler vardır. Veyahut ölüncüye kadar cehennem hayatı yaşayanlar vardır. Yahut kendini öldürenler vardır. İşte gözle görülmeyen, elle tutulmayan fakat insanda bu derece hakimiyetini hissettiren bu kuvvettir ki büyük insanların büyümesine ve büyük kalmasına, insanların iyi olmasına ve iyi kalmasına müessir olmuştur. Askerlerin kahramanlarını da bu iç kuvveti yükseltmiş ve her küçüklükten alçaklıktan korumuştur.

Fasıl — 9

Harp Emirleri

Harp zarureti :

(8 — Enfâl — 40(39)): « Ortadan fitne kalkıncaya

ve din; Allahütaâlaya hâlis oluncaya [Hak yerini bulun-
caya] kadar onlarla mukatele edin. »

Diğeri :

(4 — Nisâ — 82(84)): « Allah yolunda [yani Allahın
sana verdiği insanlık haklarının müdafaası yolunda] mu-
katele et, ve ancak nefsini mükellef tut, Ve müminle-
ri de [bu hakların müdafaasına] tergîp eyle, ola ki Allah;
kâfirlerin [putperestlerin] şiddet ve saldırıalarını üzeri-
nizden def ede. »

Allahın kifayeti

(3 — Âliümran — 173) : « Onlara; halk sizinle harp
etmek için toplanmışlardır. Onlardan korkunuz dediler.
Bu söz; onların imânlarını arttırdı. Ve bize Allah kâfi-
dir, ve ne güzel vekildir, cevabını verdiler. »

Mütemmimi:

(3 — Âliümran — 175): « Size bu suretle söyleyip
arkadaşlarını korkutan şeytandır. Onlardan korkmayıp,
benden korkunuz.»

Diğeri :

(8 — Enfâl — 65(64)) : « Ey Nebî, sana Allah ve
sana tâbi olan müminler kâfidir. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 66(65)) : « Ey Nebî ; müminleri kıtale
teşvik et [cesaretlendir] eğer sizden sabredici yirmi kişi
olursa iki yüz kişiye, ve sizden yüz kişi olursa kâfirler-
den bin kişiye galebe ederler, Çünkü onlar Allahı ve
yövmiahireti [Ahiret nimetlerini, Ahiret hayatını] bilmez
kavimlerdir. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 67(66)) : « Şimdi Allah; üstünüzden yükünüzü hafifletti, ve sizin zayıf olduğunuza bildi, eğer sizden sabır edici yüz kişi olursa Allahın izni ile ikiyüz kişiye, ve bin kişi olursu ikibin kişiye galebe eder. Allah sabır edicilerle beraberdir. »

Allahın imdadı

(8 — Enfâl — 17) : « Onları siz katletmediniz, ancak Allahütaâla katletti. (Ok) attığın vakitte sen atmadın. Ancak Allah attı. Cenabıhak; müminleri hayırlı bir imtihan ile imtihan buyurdu. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 43(42)) : « Hatırlayıp anın şu vakti ki, siz; Medineye yakın bir vâdide, ve müşrikler de daha ötedeki vadide idiler, ve kervan ise sizden aşağıda idi. Eğer o gün cenk için vaidleşmiş olsaydınız mi'addan ihtilâf ederdiniz [yani sözleşmiş bile olsanız bu kadar zamanda buluşamazdınız] ve lâkin Allahütaâla vakî olmasına hüküm ve kaza eylediği için husulü için sizi ansızın onlarla karşı karşıya çıkardı. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 45(43)) : « Şunu da an ki Allahütaâla sana rüyada müşrikleri az gösterdi. Eğer onları çok göstermiş olsaydı, bozulup kaçardınız, ve kıtal hususunda [karar vermekte] münazaa ederdiniz. Lâkin Allahutaâla bu suretle sizi nizâdan [ihtilâftan] ve bozulmaktan kurtardı. Allah; kalblerde olanı bilir. »

(46(44)) : « Müşriklerle karşı karşıya geldiğinizde Allah

onları sizin gözünüze az gösterdi. Sizi de onların gözlerine az gösterdi. Ta ki vukuuna hüküm ve kazayıilâhi câri olan şey vâki ola. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 50(48)): « Şeytan; onlara amellerini güzel gösterip size bugün insanlardan galebe edecek kimse yoktur [dedi]»

Diğeri:

(30 — Rûm—47) ; «Bizim üzerimize Müminlere nusret ve yardım hak idi. »

Diğeri :

(40 — Mümin — 51) : «Biz Resullerimize ve Müminlere dünya hayatında ve kıyamet gününde nusret ve yardım ederiz. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 41(40)) : «Bilinizki Allah sizin dostunuz ve mevlânızdır. O ne güzel dost ve ne güzel yardımcıdır ve herşeye kadirdir. »

Diğeri :

(9 — Tövbe — 117(116)) : «Sizin için ondan başka bir dost ve yardımcı yoktur. »

Diğeri :

(39 — Zümer — 38) : «De ki; Allah bana kâfidir. Tevekkül edenler ona tevekkül etsinler. »

Diğeri ;

(2 — Bakara — 166(165)) : "Bütün kuvvet ve kudret [Allahındır.]

Diğeri;

(85 — Bürûc — 9) ; «Allah her şeye hâzır ve nazırdır. »

Diğeri :

(21 — Enbiyâ — 88) ; «[Vakta ki Yunus] dua ve nida eyledi; Ona icabetle onu gamdan [balığın karnından] kurtardık. Biz müminleri böyle kurtarıyoruz. »

Meleklerle imdat :

Kurânı kerimden :

(3 — Âliümrân — 124): « O vakit, sen müminlere Rabbinizin üçbin melek indirerek imdat eylemesi size kifayet etmezmi dedin. »

(125) : « Evet, eğer sabır eder ve Resule muhalefetten sakınır iseniz, düşman şiddet ve gayzile üzerinize savlet eyledikte Rabbiniz alâmetli beş bin melek ile size imdadeder. »

Diğeri :

(126): «Cenabı Hak bu imdad vâdini ancak size beşaret ve kalplerinizi tatmin için etti. Nusret; Azîz Hakîm olan Allahtandır. »

Diğeri :

(8 — Enfâl — 52(50)) : «Yâ Muhammed kâfirleri [putperestleri] Meleklerin [Bedirde] öldürdükleri vakit göreydin. Yüzlerine ve arkalarına vururlar. Ve yakıcı azabı ladin derlerdi. »

Harbi kazanma yolu **Allahın öğrettikleri**

Sabır ve sebat esası :

(8 — Enfâl — 47(45)) : «Ey müminler düşman askerini gördüğünüzde sebat edin. Ve Allahü taalâyı çok çok

zikreyleyin tâ ki felâha [selâmete, muvaffakiyete] nail olasınız.»

Dikkat :

İslâm askerinin süngü hücumlarında ileri atılırken (Allah Allah) diye Allahı anmaları ve muhtelif vesilelerle müctemian tekbir almaları; işte yukarıki âyeti kerimedeki emir neticesidir.

Allahın işlerinde teyidatı

Kurânı kerimden ;

(47 — Muhammed — 7) : « Ey müminler, eğer [Allahın istediği işlerde] Allaha nusret ve yardım ederseniz; o da size [haklı ve hayırlı işlerinizde] nusret ve yardım eder. Ve ayaklarınıza sebat verir.»

İzahı :

Allahın işleri :

Allahın işleri ; Allahın kendini cümleye tanıttığı sıfatlarla üzerine aldığı esas işlerdir ki, onlatın icra vasıtaları yine Allahın mahlûkatıdır.

Meselâ :

Toprağın mahsul vermek için havaya, suya, güneşe ihtiyacı vardır. Hakikatte bu feyzi toprağa veren Allahtır. Hava, su, güneş ; Allahın yarattığı ve kullandığı vasıtalarıdır. Her şeye olduğu gibi onlara bu kabiliyetleri veren yine Allahın kendi tecellileridir.

Diğer misâli :

Allah rezzaktır, yani alemin rızkını verendir. Fakat yine bunda gerek yarattığı tabiat yardımcısını gerek insan ve hayvan ve nebat gibi yardımcı mahlûklarını kullanıyor, erkekler çoluğunu çocuğunu hayvanlarını doyurmak için çalışıyor, yani Allah çalıştırmıyor, kullanı-

yor ve muvaffak ediyor. Havadaki kuşlar, denizdeki balıklar, ormandaki hayvanlar, hepsi birer ilâhî irâde ve ilâhî vesilelerle yiyip içip yaşıyorlar.

Diğer misâl:

Allah hak ve adâletin ceryanını emretmiş ve insanların, hayvanların bile muhtaç oldukları bu nimete nail olmaları için yine insanları, hükûmetleri, askerleri kullanıyor. Allah kurtarıcıdır, fakat bu işte de memur ettiklerini kullanıyor.

Netice :

İnsan; yaşamak için iş bölümü yapan bir cemaat veya cemiyete muhtaçtır, fakat insan bu toplulukta insanlık haklarına sahip olarak yaşayabilmek için, serbest çalışabilmek ve hayatının hayırını, emeğinin semerelerini görmek için emniyete muhtaçtır ki işte Allahın insanlar için yeryüzünde teminini istediği bu ihtiyacı Allah namına temin eden askerlerdir. Allah tarafından onlar memurdurlar. Böylece en hayatî vazifeyi Allah namına üzerlerine almış olan askerler elbette en mukaddes bir iş üzerindedirler. Askerler; onun için çok itibarlı, şerefli dirler. Ve hakikatte bu esasta onlar ; Allahın askerleridir.

Bu kadar mühim ve ilâhî vazifeler üzerinde bulunduğunu bilen ve düşünen bir asker; muhakkak ki bu vazifenin ehemmiyeti ve kudsiyeti karşısında hürmetle titrer. Ve bu düşünce; onu hisde, fikirde terbiye etmeğe iyilikte en yüksek insanlar safına yükseltmeğe kifayet eder. Artık böylesinin fenalığa eli uzanmaz, ayağı yürümez. Eli titrer, ayağı sendeler, kendine yakışmayan her işe karşı hayâ duyar. Milletın ona emanet ettiği silâhın ehemmiyeti, azamet ve mes'uliyeti düşüncesi; onu yükseltir, her türlü aşağı, bayağı hislerden kurtarır. Elverir ki bu silâhı gördükçe düşünsün ve ne düşüneceğınide bilsin.

Milletin silâhı felsefesi, başlı başına bir terbiye mevzuudur. Ve askere yetecek kıymet ve vus'attedir. Nete-tim dünyada idam cezası olmıyan memleketler vardır. Fakat bir istisnaî hal ile. Bu istisnaî hâl; bir insanın milletin silâhı ile bir vatandaşı hususî bir mesele için öldürmesidir.

Netekim İsviçrenin böyle olduğunu öğrenmiştim.

Cephe hayatı

Muameleler hakkında emirler

Esirler hakkında emir

Hadisi şerif :

«Esirlere hayır ve lûtfle muamele ediniz.» [14]

Ahitliler ve mütarekeliler hakkında :

Hadisi şerif: « Ahitli bir düşmanı mütarekede veya sulh halinde öldürene Cenabıhak cenneti haram eder. [yani onu cennetten mahrum eder.]

Diğeri :

« Bir adam sana kanını emniyet ederse onu öldürmez. »

[14] Esirler hakkında itina

Peygamberimiz efendimiz esirler hakkında (lutfle muamele) etmemiz hakkındaki emri şimdi görüldü. Daha evvel bu esas emre istinaden anane halinde Türk ordusunun [âdeti olan] esirler hakkındaki lutf-

Kadınlar ve çocuklar hakkında :

Hadisi şerif: « Muharebede kadınların ve çocukların katli nehîy buyruldu. »

14 üncü haşiyenin devamı

kârlığının birer misâli de (9) ve (10) uncu haşiyelerde görüldü. Şimdi gelelim Avrupa ordularının bu husustaki muamelâtına :

İki Cihan harbinde Avrupalıların birbirlerinin esirleri hakkında yaptıklarını burada sayıp dökecek ve tenkîde girişecek değilim. Yalnız şuna işaretle dikkati çekeceğim ki bu muameleler muayyen bir esasa riayetten yani din hükümlerine tebaiyetten ziyade fertlerin ve kumandanların veya amirlerin şahsî kanaatlerine veya hususî emirlerine göre ceryan etmişti. Zira Hristiyanların mukaddes kitabında harbe dair hüküm olmadığı için harp halindeki muamelelere ve harp esirlerine dair hüküm ve emir yoktur; fakat bütün bu yokluğa rağmen yine bu harplerde gördüğümüz esas din terbiyesini iyi almış, dinin ruhunu iyi kavramış ve o terbiyeyi her türlü işlerinde kendisine şiar edinmiş, kendisine mal ve hal etmiş olan amirler tam medenîce hareket etmişlerdir. İşte bir misali : 945 Ekim ayının ikinci haftasında bir Radyo yayınında şu havadisi işittim :

« Almanyada Amerika işgal bölgesinin baş âmiri olan General Eisenhower; Fransada çalıştırılan Alman esirlerine iyi bakılmadığından, [kâfi gıda verilmemişinden] dolayı bundan böyle Fransada çalıştırmak üzere Alman esiri sevkine müsaade etmeyeceğini Fransız hükümetine bildirmiş, Ancak Fransız gazeteleri Generalin bu kararını muhalefet ve şikâyetle kar-

Gasıblık, yağmacılık hakkında :

Hadisi şerif : « İslâmiyette ne gasıblık vardır, ne yağmacılık, çapulculuk. »

14 üncü haşiyenin devamı

şlamış ve mazeret olarak da Fransızların da kâfi gıda alamadıklarını ileri sürmüş, fakat bu mazeret; Generalin kararını değiştirememiş.

Tahlili :

Generalin bu kararı ile ibret gözlerinde şu hakikat yükseliyor :

Hür olanlar; elleri altındaki [hürriyetten mahrum] insanlara karşı keyfî hareket etmek salâhiyetini haiz değillerdir. Evet, ilâhi emirler, ve insanlık asâleti buna manidir.

Öyle ki :

İnsan darlıkta evvelâ eli altında olanları tatmin etmeli ve imkânsızlık halinde onları serbest bırakmalıdır, faziletin hükmü ve iktizası budur. İrâde ve ihtiyarı selbedilmiş kendi hayatını temin hürriyeti elinden alınmış insanlara başka türlü muamele edilemez. Ve onları kendine müsavi tutmak değil, kendine tercih etmek iktiza eder hakikat budur. İşte umumî bir müeyyidesi :

Kur'anı kerimden :

(59 — Haşır — 9) : « Eğer kendileri muhtaç olsalar bile onları [mülteci, muhacir, garipleri] kendilerine üstün tutup tercih ederler. Kendi nekesliklerini menederler. Onlar felâha [kurtuluşa] erenlerdir »

Bir baba ve ana hatta yuvadaki kuşlar bile âciz

Bir hadis şeriften bir kısım :

Peygamberimiz efendimiz düşman memleketinde veya düşman halkına karşı şu esasları emir buyurmuşlardır :

14 üncü haşiyenin devamı
yavrularını kendilerine tercih ederek evvelâ onları doyurmuyorlar mı ? Eli altındakilere velilik, vasîlik veya efendilik edenlerinde şanı budur. Eli altına düşmüş âcizlere hele fena muamele edenler hakkında söylenecek söz bulunamaz. Elindeki hayvanlara bile iyi bakım ve iyi muamele esasında insanlar Allaha ve insanlığa karşı mes'uldür. İnsanlık budur. (Efendilik) de budur.

Esir :

Esir nedir? İster muharebede ele geçsin, ister başkası tarafından satılmış bir zavallı olsun, her ne olursa olsun, nihayet bir insandır. Ve Allahın bir kuludur. Allahın malıdır. Onun hakkını arayan bir Allah vardır. Binaenaleyh ilâhî hükümler ve medenî kanunlar haricinde hiç kimsenin şahsen keyfi muamele icrasına hak ve salâhiyeti yoktur Felâket ve saadet insanlar arasında mütedavil bir talihtir. Binaenaleyh kıyası nefsetmek gerektir. Bir bahtsızın karşısında ibret almak, şuurla, vicdanla hareket etmek lâzımdır. Şuurlu, vicdanlı adam; eli altındaki insana da, hayvana da ne kendi fena muamele eder ne de başkasına ettirir.

« Karşılıklar »

« İyilikte, fenalıkta yarış »

İnsanlarda iyiliğe de fenalığa da kabiliyet ve ya-

« [Harpte] vurgunculuk etmeyin. Zulüm ve taaddî etmeyin, esiri [muharip olmayanı] çocukları öldürmeyin. [zira] Allahın sizinle ahdi [Allahın emirleri ve sizden istedikleri] ve Nebî Muhammedin yolu ve usulü budur. »

14 üncü haşiyenin devamı

rış gayreti vardır. Karşılaşan insanlar; eğer Allahtan korkarak işe fenalıktan başlamazlarsa fenalık yarışa inkilâp etmiyor. Zira karşıdakinin de fenalık hissini kabartarak yarışa kaldırmıyor, ve onu fenalıkların daha büyüğe mukabeleye sevk etmiyor. Aksi halde, bir fena başlangıç ile fenalık; karşılıklı bir yarış halini alıyor. İyilikte de hakikat aynıdır. Vicdanla ve insanlık hissi ve kaidelerine riayetle başlayan işler haddizatında en fena, en yıkıcı bir iş dahi olsa zararı mahdut kalıyor, zira karşılıklı iyi hareketi teşvik ediyor ve bu iyilik nisbî dahi olsa öyle devam ediyor ve öyle sona eriyor.

Netice itibarile :

Fenalıkla başlayan işler; başlıyana da başlattığına da ağır zararlara mâloluyor. Başlıyan; bu hareketinden bin defa pişman da oluyor. Ve netice itibarile yaptığının cezasını çekiyor, yani (Kısâsa) müstehak oluyor. İyilikle başlayan işler ise hem nisbî bir iyilikle bitiyor hem de istikbal için bir iyi münasebet, dostluk zeminini hazırlamış oluyor.

Bir misal ;

Birinci Cihan harbinde yakînen şahidi olduğum bir vak'a bu esasta mevzî, hususî, küçük fakat ibret verecek mühim misâldir :

«Bir Türk Alayı ile İran milli kuvvetlerinden mü-

Diğeri:

“Ey Müminler Bismillah diyerek Allahın yolunda yürüyün Allahın düşmanı olan harp ehli ile mukâtele edin. [Fakat] insanların malını zulmen alıp gizlemeyin [yani kimsenin hakkına el uzatmayın, yağmacılık, gasıp-

14 üncü haşiyenin devamı

rekkep küçük bir gurup Rus kolordusunun taarruzu karşısında Türk hududuna kadar çekilmek emrini almıştır. Bu gurubun kurmaylığını idare eden Türk zabiti; (Germanşah) tan (Hanikin) e kadar çekilecek ve bu yolda on beş günlük bir yaya yürüyüş yapacaktır. Halbuki tifüslü çok hastası vardır, ve bu hastaların bir kısmı kımıldatılmıyacak derecede ağırdır. Gurubun doktoru; bunların yerlerinde bırakılmak zarureti hakkında rapor vermiştir. Bunun üzerine Türk Kurmayının derhal yaptığı iş şunlar olmuştur.

1 — Bırakılacak ağır hastaların her nevi ihtiyaçlarını [Ruslar gelip kendilerini teslim alıncaya kadar] emniyet altına almak.

2 — Rus kurmayına insanca yazılmış ve muhatabin insanlığına hitabedilmiş bir mektup bırakmak.

Netice :

Türk kurmayı bu iki işi yaptı, ve hastalarını Allahın himayesine ve Rusların vicdanına terketti. Ve bu işin sonunda hayret verici çok iyi bir netice alındı.

Rus kurmayı; bu hasta Türk esirlerini, askerî kanunların hududu dışında pek iltizamkârane bir hususî muameleye tâbi tutmuştur. Her Türk neferine bir Rus zabiti hastasına yapılan muameleyi tatbik etmiştir. Hemde bunların Anadolu da ki ailelerine her haftada

lık, hırsızlık etmeyin] Ve gayrının ırzına ve namusuna vesair şeylerine el uzatıp gadretmeyin ve muharebeden yılmayın ve düşmanlardan elinize geçen esirlerin burun ve kulak vesair azasını kesip salıvermeyin ve âkil ve

14 üncü haşiyenin devamı

ikişer defa mektup yazmalarını mecburî kılmıştır. Ve iyi olanlarını yaya yürütmeden vesait ile nakletmiştir. »

Yani insanca başlıyan iki satırlık bir hitab; bu kadar büyük bir iyilikler getirmiştir. İyi başlanmış bir iş; emsalsiz bir iyilikle bitmiştir.

Esirler hakkındaki din emirleri ve taamülümüz

Cenabı bak esirlerin ya [sırf onların muhabbetlerini celp ve gönüllerini kazanmak için] bedelsiz veya bir bedel mukabilinde [fakat her halde] serbest bırakılmalarını emrediyor. Bu emri ihtiva eden ayeti kerime şudur:

(47 — Muhammed — 4) : «Onları [harpte ele geçen esirleri] bedelsiz [karşılık bir şey istemiyerek onların duyacağı minnet mukabilinde] azad etmekle haklarında minnet veyahut bedel mukabilinde terk etmek size muhavveldir. Elverir ki onlar; harp, silâh ve levazımını yere koyalar [yani harp etmekten vaz geçeler] İşte size emir budur. »

O halde :

Esirler hakkında ister bedelsiz ister bedelli netice itibarile onlar hakkında düşünülecek esas fikir onları azad edip hürriyetlerine kavuşturmaktır. Esirlere ait

balıĝ olmayan çocukları öldürmeyin Ve sizden biriniz üç konak miktarı veya ziyadesi bir yere gittiğinizde abdest ile ayakkabınızı giyince (mest) üzerine üç gün üç gece mesh edin. »

14 üncü haşiyenin devamı

daha evvelki bahisde de şöyle bir âyeti kerîme görmüştük :

(9 — Tövbe — 6(5)) : «Eğer [putperest esirler] şirk ve küfürden tövbe ile namazı kılar ve zekâtı verirler ise yollarını açınız, salıveriniz Allah tövbe edenleri mağfîret eder. Rahimdir.»

İmdi :

Yukarıda yazılı iki âyetteki esas emir ve hükümlerden anlıyoruz ki: Esirler hakkında yapılacak olan muamelelerde asıl olan fikir, maddî menfaat değil, salâh ve islâhtır. Netekim bu âyeti kerimeyi takip eden âyeti kerimede şöyle buyrulur :

(9 — Tövbe — 7(6)) : «Eğer müşriklerden [putperestlerden] biri gelip senden aman diler ve himaye isterse [yani düşmanlarına karşı hayatını kurtarmağı korumağı dileyerek iltica ederse] ona himayeni ve emanını ver. [Yani onu himaye ederek hayatını emniyet altına al.] Belki bu sayede Allahın kelâmını işide, sonra onu kendi olduğı yere gönder. Çünkü onlar bilmez [cahil, gafil] bir kavimdirler. »

Şimdi :

Allahın bu emrinden anlayabildiğimiz esas gayelerin şunlar olması melhuzdur :

1 — Velew putperest dahi olsa, hayatı tehlikeyi düşen bir adamın hayatını kurtarmak! ve icabederse

Tarafsızlar hakkında:

(4 — Nisâ — 88(90)) : Gerek sizinle, ve gerek kendi kavimleri ile mukatele etmekten kalben mütezzî oldukları halde size gelenleri esir ve katletmeyiniz. »

14 üncü haşiyenin devamı

onu almağa geleceklere karşı silâhla müdafaayı göze almak.

2 — Dinli bir cemiyet içinde putpereste hakikatleri anlamak. Allahı tanımak ve Allahın insanlardan istediklerini öğrenmek, sonra bu öğrendiklerini kendi yurduna, cahil muhitine nakit imkânını temin etmek.

Binaenaleyh :

Allahın muradı; tehlikede bulunan bir insanı hem ölümden hem dalâletten kurtarmak; hem de bir ferde bir cemaatin dalâletden kurtulmasına sebep olacak bilgiyi ve fikri edinmesine vesile yaratmaktır.

Nitekim :

Museviler; din nizamında bir cemaat kurdukları ve Filistinde bir hükümet meydana getirdikleri devrede def'atle istilâ ve esarete uğradılar, fakat sonra anlaşıldığı bu istilâyâ uğramalarındaki hikmet; Hem Allahın Musevilere âmelleri hasebiyle bir tenbih ve ikazıdır. Hem de Musevilerin esarete gitmeleri de dünya medeniyetine mühim bir hizmettir. Zira Museviler; içlerine esir olarak götürüldüğü ve yaşatıldığı putperest ülkelerde, puta tapan cahil cemiyetlerde medeniyete vesile oldular. Çünkü bu vesile ile putperestler Musevilerin ellerindeki mukaddes kitabı ve yaşadıkları medeni hayatı gördüler, merak ve alâka duyularlar. Bunların tetkike koyuldular. İşte bu vesile; onların uyanmalarına, kalkınmalarına sebep oldu.

Aman vermek :

Bir müslümanın bir insana aman vermesi; yani aman dileyen, himaye isteyen bir mülteciye bir müslümanın aman vermesi; bütün müslümanlarca makbul ve merîdir. İşte müeyyidesi:

14 üncü haşiyenin devamı

Bir mültecinin hayatı değerine gelince :

Her insan gibi putperest dahi Allahın kulu ve aziz bir malıdır, onu kurtarmak; hem Allaha, hem insanlığa, hemde insanlık ahlâk ve seciyesine hizmettir. Ve Allah bu hizmetleri istemektedir.

Zira :

Evvelâ düşünelim ki, bir âyeti kerimede Allah; bir insanı öldürmek, bütün insanları öldürmek gibi olduğunu ve bir insanı kurtarmanın da bütün insanları kurtarmak gibi[mühim] olduğunu bildirmiştir. (Sûrei şerife — 5 — Mâide — Âyeti kerime — 35(32))

Bu halde :

Bir canı kurtarmak için bir kaç canı feda etmeği bile göze almak; insanlığın dîni ve askerî terbiyesi icabıdır.

Çünkü :

İnsanlığın alâka gayretini yaşatacak ruh; budur, ve cemiyeti bir vücut haline getirecek olan bütün benimser hisler, feragat ve fedakârlık hisleri, nihayet bir kelime ile digergamlık [elcilik] gayreti; bu terbiye ile meydana gelir. Ve bu terbiye ile inkişaf eder.

İşte cemiyeti yaşatacak olan; bu alâka gayretidir. Cemiyeti çürütecek ve çökertecek olan da alakasızlık

İmam Ali efendimizden:

« Müslümanların amanı birdir. [Bir müslümanın kâfire amanı; bütün müslümanlarca sahihtir] muteberdir. »
Ve yine İmam Ali efendimiz buyurmuştur ki :

14 üncü haşiyenin devamı

[neme lâzım] cılıktır. Askerlerin seve seve ölümüne atılması, ve bu yolda (şahadet) mertebesine yani Peygamberler mertebesine yakın bir mertebeye ermesi bu digergamlık sebebedir. Bu başkalarının kurtulması veya başkalarının hukuklarının korunması için fedâ olmaktadır. Başkalarını kendine tercih edip fedâ olan insandan daha yüksek ne olabilir.

Nitekim :

(Mültecinin himayesi) hakkındaki âyeti kerimede görüldüğü ki imâna gelen putperestin imânını kabulde Müslümanların değil putperestlerin menfaati vardır. Putperest bu muamelede hem canını kurtarıyor ve hem de dalâletten, vahşetten kurtulmak için faydalı bir muhit, medeni bir cemiyet ile temas ve münasebete giriyor, ve ona bu iyilikleri müminler; icabında onu düşmanlarına karşı korumak üzere hatta bu yolda fedakârlıkları göze alarak yapıyor.

İmdi :

Allahın her iradesinde, tertibinde netice itibarile gaye; salâh ve islâhtır, [iyileştirmektir] . İyilik yolunda fedakârlıklara katlanmak da bir zarurettir. Bu hakkı; iyiliği dünyada yaşatmak, bâtıldan; ve fenalıktan üstün tutmak için bir zarurettir. İyilik yolunda ölen bir adam hakikatta iyiliği yaşatmış olur.

Yine bu sebeple, her şeyin ruhunu, esasını teşkil

Kimki bir müslümanın verdiği ahdi nakzeder (bozar) ise Allahın azabı, Meleklerin, bütün halkın nefreti onun üzerine olsun. Onun ne farz ne de nafîle ibadeti (namazı) makbul olmaz. (Buharî şerif sıra numarası 882)

Ahit ve emanet hakkında

Hadis şerif: «Emin olmayanın imanı, ahde vefa etmeyenin dini yoktur.»

Diğeri :

«Müslümanlar şartları yanındadır. [Yani Müslüman

14 üncü haşiyenin devamı

eden (islâh) gayesi sebebiledir ki esirler hakkında da ilk ve son düşünülecek şey; onların hürriyetleridir. Esirliğin insanı insanlıktan ayıramıyacağı hakikatidir. Esir bir insanın hürriyetini bir an evvel iade etmek ve onun gerek şahsî, gerek ailece bozulmuş içtimaî düzenini düzeltmek ve onu hür bir adam olarak dünyadaki vazifesine iade etmek bu suretle ona Allahın yeryüzündeki işlerini görmeğe imkân vermek insanlığın mukaddes ve ilâhî vazifesidir. Hususî menfaatler için esirleri esarete tutmak; ve şahıslara hizmet ettirmek din hükümlerile kabili telif değildir. Zira bir insanın hürriyeti kadar hiç bir ihtiyaç meşru' zarurî ve mühim değildir. Her mazeret bu sarih hakkın önünde dilsiz, ruhsuz kalır. Esirlere iyi bakmak ve sulh ile beraber onları sağlam ve şikâyetsiz olarak yurtlarına iade etmek ilâhî bir vazifedir. Onların kalplerini de kazanarak dost yapanlara ise ne mutlu. Vazifesini en yüksek derecede başarmıştır.

Zira :

Gaye; insan esir etmek, ve onları esaret hayatında istismar etmek suretile hürriyetlerinden, yurtların-

neye söz vermiş ise ona bağlanmıştır. Ona sadakate dinen mecburdur.]

Eziyet hakkında :

Hadis-i şerif : «Her eziyet veren cehennemliktir. »

14 üncü haşiyenin devamı

dan, çoluk çocuklarından kendi işlerinden ayırmak değil, gaye; harbi bitirmektir. Harp edenleri azaltmak için esir alınmaktadır. Ve madem ki harp bitmiştir. Esirler için dahi mesele kalmamıştır. Allah o kullarını da yurtlarına, çoluk çocuklarına ve kendilerine yarar hale gelmelerini ister, zira Allah onları dünyaya esaret için değil hürriyet için, hür olarak çalışmak, inkişaf etmek, dünyadakilere hizmet etmek Allahın kemalâtını yer yüzünde izhara vasıta olmak için, yeryüzünü imar ve islâh için getirmiştir. Esaret hayatı ise buna manidir. Bir insanın esareti ondan hayır bekleyenleri mahrum bırakır. Bu yüzden perişan olacak kimselerde Allahın kuludur. Ve harap kalacak olan yerlerde Allahın mülküdür.

Fena kullanış

Hele hürriyetinden mahrum edilmiş Allah kuluna fena, sert, kaba muamele etmek, veya ayrıca eziyet, işkence etmek veya ağır hizmetler, işler gördürmek ise; zaten hiç bir kitapta yeri olmayan bir haksızlıktır, ve aynı zamanda bayağılıktır. Her haksızlık gibi bu da memnudur. Esirlere yapılacak muamele bir ceza veya intikam mevzuu olamaz. Esirin tâbi olacağı muamele harp dışı kalmaktan ibarettir.

Fidye :

(8 — Enfâl — 68(67)) : «Fidye almak [canını kurtarmak için düşmanın vereceği şeyi kabul etmek] yoktur.»

Fasıl — 10

**Cephe gerisi hayatı
Vazifeler emirler**

Sferdekilerin aileleri hakkında :

Hadisi şerif :

«Mücahidlerin [askere veya harbe veya herhangi

14 üncü haşiyenin devamı

İzahı :

Yani Allah; para, mal elde etmek gayesi ile esir alınmasına mûsaade etmez.

Yukarıdaki âyeti kerimenin devamı :

(69 (68)) : «Eğer [icthâd hatasının af olunabileceği Levhi Mahfuzda yazılmış olmasaydı. Aldığımız fidye sebebiyle size büyük azab olurdu. »

Teâmül :

Peygamberimiz efendimizin hayatlarında esirler hakkında tatbik ettikleri muamele; yukarıdaki âyeti kerimenin hedefine uygun olarak cereyan etmiştir. Bedel olarak da maddi bir karşılıktan ziyade ilmî istifadeye, bilgi edinmeğe ehemmiyet verilmiştir. Esirlerin her okur ve yazarı; okumaz ve yazmaz bir Müslümana okumak ve yazmağı öğretmek mukabilinde serbest bırakılmıştır.

Bu suretle okur yazarların vücudundan hem Müslümanlar faydalandırılmış ve hemde Müslümanlar arasında bu vesile ile bir müddet yaşamış olan putpe-restler din vasıtasile bir çok hakikatler öğrenmiş, ve esash istifadeler elde etmiştir.

bir amme hizmeti için yerinden gidenlerin veya her hangibir içtimaî vazife ile sefer edenlerin] zevceleri yerlerinde kalanlar için anne makamında muhteremdir. Mücahidlerden [sefere gidenlerden] biri ehil ve ayalini bakmak üzere birine ısmarlarsa o da hiyanet ederse kıyamet gününde o hain; ayağa dikilerek hak sahibi olana bunun iyiliklerinden istediğini al diye teklif olunur. O da istediğini alır. Ne zannediyorsunuz. »

Diğeri:

«Mümin; müminin aynasıdır. Mümin; müminin kardeşidir. Maişetini cem ve tehiyeye kifayet ve muavenet eylemelidir. Arkasında malını, ırzını muhafaza ve vikâye etmelidir. »

Diğeri :

«Müminde her huy olabilir. Yalnız hiyanet ve yalancılık olamaz. »

Diğeri :

«Allaha, kıyamet gününe imanı olan; bir müslimi heycana vermesin. »

14 üncü haşiyenin devamı

Bilgi kültür meselesinin ehemmiyeti; Müslüman muharipler hakkındaki emirde de kendini gösteriyor.

Nitekim daha evvelki bahiste (9 — Tövbe — 123(122)) Âyeti kerimesinde [harp ile mükellef olanların hepsinin birden harbe gitmeyip her fırkadan birer takımın gitmesi, diğer birer takımının ise dinde kesbi kemal etmeğe çalışması ve bu sayede öğrendiklerini harpten döneceklere öğretmeleri] hakkındaki emir hatırlardadır.

Diğeri :

« Bir adama günah olarak şu yetişir ki her işittiğini söyler. »

Diğeri :

« Dullar ve aceze için çalışanlar fisebilillâh cihad etmişler veya gece kaim [ayakta] gündüz oruçlu ibadet etmişler gibidir. »

Her cephede

Her cephede Allahın rızasına muvafık hareket matluptur. Ve her yerde Allah; rızasına muvafık işlerde; kullandığına yardım eder.

Şimdi bu esaslarda ve sureti umumiyede; Allahın nusreti [yardımı] kimlere olduğunu anlayalım :

Müttakîlere yardım :

(9 — Tövbe — 37(36)) : «Ve biliniz ki Allahu taalânın nusreti [yardımı] ittikâ edenlerle beraberdir. »

İttikâ :

(İttikâ) kelimesini iyi bellemek lâzımdır (Takvâ) kökünden gelen bu kelime; Kuranı kerimde sık sık geçer. Bu; manası geniş bir kelimedir. Türkçede ki lugat karşılığı (sakinmek) tır. Şimdi bu sakinmanın neyi hedef tuttuğunu iki esasta anlayalım :

1 — Fenalıktan sakınmak

2 — İyiliği esirgemekten sakınmak

Muttakî :

İşte bu esaslarda Allahı sayıp sakinana (muttakî) derler.

Sakinmanın da şartlarını Allah Kuranı kerimde göstermiştir. Bu şartları şimdi şu ayeti kerîmede görürüz :

Muttakînin vasıfları :

(2 — Bakara — 177) : «İyilik [hayırlı iş] yalnız yüzlerinizi şarka, garba [Kibleye] döndürmenizde değildir. İyilik o kimsenin iyiliğidir ki Allaha, Ahiret gününe, Meleklerle, kitaplara, Peygamberlere inanır. Malını [Allah yolunda, Allah rızası için] seve seve hısımlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara (gariplere) , dilenecek hale gelmişlere, esir azad ettirmeğe verir, Namazını dosdoğru kılar. Zekâtı verir. Onlar ahdettikleri (söz verdikleri) zaman ahdini (sözünü) yerine getirir. Sıkıntılı, hastalıklı, muharebenin şiddetli zamanında sabrederler. İşte (Allaha) sadık olanlar bunlardır. Muttekî olanlar da bunlardır. »

Fasıl - 11

Allahın koyduğu hadler

Allahın mukaddes hakları :

Bu dünyada hiç kimse başı boş değildir. Hiç kimseye sağını solunu, önünü ardını düşünmeden istediğini yapmak, canının istediğini, keyfine uyanı yapmak hakkı verilmemiştir. Yani vahşi bir hayvanca serbestlik bir yerde yoktur. Düşman karşısında bile bu böyledir.

Her şey bir nizama, ve karşılıklı haklara bağlıdır. Bu hak ve salâhiyetlerin dışına çıkmak yasaktır. Bu yasağı memleket kanunları ve askerinin kendi nizamları koymuş olduğu gibi esasını da dinler vasıtasıyla Allah koymuştur. Ve bu yasağın hududuna Allahın hudutları derler. Yani dışına çıkılması Allah tarafından yasak edilmiş olan sınırdır! bu sınırı aşan; Allahın mukaddes

hukuna, hududuna tecavüz etmiş olur. Allah tarafından sorumlu olur. Bütün zulümler, fenalıklar, tecavüzler, haksız hareketler, haksız muameleler bu sınırı geçmekle başlar, İşte serbest insan olsun, veya orduda asker olsun, bu hududu geçmemeğe, ve hak ve salâhiyetin dışına çıkmamağa dikkat etmek; Allahın mukaddes haklarına ve onun çizdiği hududa riayet etmek demektir.

İşte Allahın mukaddes haklarını ve hududunu bildiren ve riayet edilmesini imâna yani müminliğe şart koşan Âyeti kerime :

(9 — Tevbe — 113(112)) : «Tevbe, ibadet hamd [Al-laha şükür ve sena] edenler, oruç tutanlar, rükû, ve secde edenler [insanları] iyiliğe sevk edenler ve [insanları] fenalıklardan sakındıranlar ve [böylece] Allahın hududunu [mukaddes haklarını] muhafaza eyliyenler müminlerdir. »

Demek :

Mümin olan askerin bunu yapması; dinî bir esas vazife olduğu gibi zaten milleti, memleketi fenalıktan, tecavüzden tasalluttan korumak ve bu maksatla daima hudutları beklemekten ibaret olan esas askerlik vazifesi itibarile de bu mukaddes hizmetleri yapmak mecburiyetindedir.

Müminlerin yekdiğerine karşı hukuk ve mükellefiyetleri :

Bu müteakabil haklar ; cemiyette müşterek gaye etrafında iş birliğini ve fikir beraberliğini vücade getirmektedir :

Kuranı kerimden :

(9 — Tevbe — 72(71)) : «Erkek ve kadın müminler; birbirinin dostu ve velîsidir. Birbirlerini iyiliğe götürürler, ve fenalıklardan sakındırırlar. »

SON SÖZ

İlk sözde olduğu gibi son sözde de kültür üzerinde duruyorum. Her mesleğin ; insanlığın (adamlık) denilen umumî kültürü içinde; şube şube meslek kültürü de vardır. Orduda (askerlik kültürü) olduğu gibi. Kültüre ne kadar ehemmiyet verilirse; o meslek ehline o kadar öz ve doğru fikir verilmiş olur.

Kültürde usul :

Her talim ve terbiye; bir usûle (metoda) tâbidir. Askerlikte bu usûlün hareket noktasını; mukaddes emirler, mukaddes fikirler, mukaddes gayeler teşkil eder. Fakat bunu tarihî menakip ile de mütemadiyen bol bol beslemek gerektir. Yani bir ağacı dikmekle kalmamalı onun kökünü tutturacak kadar bol sularla da ona öz vermelidir. Bilhassa şu noktaya dikkati çekmek isterim ki tarihler; umumî nazarla daima orduların baş kumandanlarını ve müstakil grup kumandalarını bahse esas ittihaz ederler ve onların isimleri üzerinde takdirlerini toplamakla iktifa ederler.

Bu bir milleti sevindirebilir. Ve generalleri de vazifelerinde daha çok teşvik edebilir. Fakat harbi kazanacak yalnız fikir değil, işidir. Bu; ta onbaşılara ve cenah neferlerine kadar tevzi edilen vazifelerin fiile, tatbiki geçme işidir. Bu ; her rütbe sahibi ve her kıt'a ve ferd tarafından onların başarılması işidir. Bu; herkesin müctemian ve münferiden kendi cephesinde maddî, manevî bütün varlığını koyarak ve ekseriya ağır fedakârlıklarla başarmağa mecbur olduğu işidir ki, yalnız mahâret değil

bilhassa fedakârlık hissi, gayret ve azim ister. İşte bu azim ve gayreti teşvik edecek şey ; her nefer için, her küçük zabıt için de elzemdır. Nefer dahi erliğinde bir şahsiyet, mühim bir hüviyet taşımaldır ve bunu fikren hissen duymak için kahramanlığı kitaplara geçmiş ünlü örnekler görmelidir. Evvelâ ona imrenmeli, sonra da ona benzemek için onun yaptığı işi kendine göre ölçmeli biçmelidir. Kültürsüz asker işinde vasat seviyeyi geçemez. Her hale göre kendi kendini sevk ve idare edemez. Fevkalâde başarılar için de fikrini hissini işletemez. Hadiseler önünde çabuk perişan dahi olabilir. Zira onu kıt'aya bağliyan bağ; lâfzîdır. Kumanda bağından ibarettir. Kıt'a kumandanı öldü mü, kaybıldı mu, nefer sessiz kaldı mı? Artık hadisatın tesiri altındadır. Rüzgâr, akıntı ne taraftan zorlarsa o tarafa sürüklenir. Kendinde mukavemet için ne fikir vardır; ne de şahsiyet, fikirde, yürekte sermayesi ve desteği olmayan; manevî varlıktan mahrumdur. Böylesi ağır basan tarafı olmayan bir kâğıt gibi uçar, iradesiz; hareket eder. Öylesi; kıta âmirinin sesini tekrar işitinceye kadar ve o sesin insiyakî olarak alıştığı tesirine tekrar tâbi oluncaya kadar, varlıksız nefer kaybolmuş sayılır.

Bunun çaresi ?

İşte bunun çaresi erde erlik, onbaşı da ve daha yukarı ki rütbedeki küçük âmirler de şahsiyet yapmaktır. Bir baş kumandan iyi, fena hareketinden Allaha, tarihe, millete; ailesine karşı ne gibi vazife ve mes'uliyetleri duyuyorsa bu küçük kademedekiler de kendi çapında aynen o mes'uliyeti, o hâya ve utancı duymalı, müşterek davayı candan, gönülden büyük bir kumandan gibi benimsemelidir. Nefer tek başına bile kalsa maksada ve vazifesinin iktizalarına göre hareket ve mukavemet

etmesini bilmeli ve bu kuvveti içinden duymalıdır. Bu iç duygusunu besleyecek, bu hissi teşvik edecek yegâne malzeme menkıbelerdir. Nitekim (Battal Gazi) (Zal oğlu Rüstem) gibi Türk köylerinin asırlardanberi köyce okuyup dinlediği kitaplar vardır. Bunlar; Türk köylüsüne mübalağalı da olsa Türk gencinin ruhunu cilâlamış yüksek hislerini uyandırmıştır.

İmdi :

Gençlere hoş gelen, hoş görünen, Türk gencini imrendiren ve onu daha iyisini, daha yükseğini yapmağa heveslendiren, hızlandıran ve netice itibarile ona kahramanlığı ideal yapan, ona kahramanlığın zevkini aşıl原因 ve ona kahramanlık göstermek fırsatını, aratan her şey, her örnek faydalıdır. İşte her neslin vazifesi seferlerde kaydedilmiş resmî raporlara girmiş nefer ve küçük zabıtlere ait mühim vak'aları küçük risaleler halinde ve kıraat kitabı yerinde bölüklerde okutturmaktır. Neferin, küçük zabitin en büyük ruhî ihtiyacı bunadır. Filân nefer, [filân Türk neferi, veya onbaşı, veya çavuşu, filân vak'ada şu kahramanlığı ve şu büyük işi yapmış] sözü; yazısı; her şahsiyetsiz neferin gözünü, gönlünü, açar ve onu öyle imrendirir ki, ilk fırsatta o; âzamî bir gayretle cevherini [esas kabiliyeti ne ise] ortaya koyar.

Nitekim Meşrutiyet devrinde bu esasta [sırf neferlere ve küçük zabıtlere ait menkıbe topluyarak] yazdığım iki risale ordular için kıraat kitabı esasında ve askerî Rüşdiye [ilk] mekteplerinde de yine aynı maksatla kabul edilmişti. Meselâ : bu risalelerin birinde Boyabatlı Hasan onbaşının İstanbulun fethinde ön ayak olduğunu dercetmiştim. Filhakika koca bir ordunun muvafakiyetli bir harekete geçmesine bir onbaşının tesiri ol-

masının kıymeti ne kadar büyüktür. Bunu işitir de hangi onbaşı mayalanmaz, hangi Türkün göğsü iftiharla kabarmaz, ve neferlerin de onbaşılardan da yüreklerine birer arslan girip yatmaz.

Doğmak, ölmek

Doğmak; dünya hayatının başlangıcı, ölüm; bu hayatın sonudur. Allahın insandan istediği; bu iki nokta arasındaki yolun doğrusunu seçmek ve sonundaki ölümü kıymetlendirmektir, Yolun doğrusu; Allahın rızasına uygun şartlar içinde ve Allaha hizmet, İbadullaha menfaat gördüren yoldur. Ölümün kıymetlisi ve iyisi de; bu yolda ve bu uğurdaki ölümdür ki o; en büyük mertebedir, şahadet mertebesidir.

Şehitlerin ruhları şahadetleri anında cennete uçar gider. Böyleleri; hiç bir an bir yerde, hiç bir sıkıntı görmeden hakikî hayata ve ebedî sefaya kavuşur. Ceset; mayası olan toprağa geçerken ruh dahi yükselerek Allahın cemaline erer. Her nimet artık bu mertebededir. Netekim Kuranı kerimde gelir.

(3 — Ali Ümran — 169): « Allahın yolunda katlolunanları ölümler zan etmeyiniz. Belki onlar hayatta olup Rableri yanında rızıklanırlar. (170) Cenabı hakkın fazlından verdiği şeyle sevinç ve ferah içindedirler. Katlolunmıyarak arkalarından kendilerine erişemeyen ihvanlarına ve akrabalarına korkulacak, mahzunluğa sebep olacak hiç bir şey olmadığını müjdelemek isterler. (171) (Şehitler) Allah tarafından nimet ve fazıl ile müjdelenirler. Ve Allahın müminlerin ecrini zayi etmediğine kanaat hasıl ederler.»

Diğeri :

(47 — Muhammed — 4): « Allah; kendi yolunda

öldürülenlerin amellerini asla beyhude kılmayacak. (5 ve 6] Allah onları doğru yola götürecektir hallerini islâh edecek kendilerine dünyada iken tanıttığı cennete sokacak.»

Mecruhlar hakkında

(3 — Ali Ümran — 172) : «O müminlerden ki (Uhud'da) yaralandıktan sonra Allah ve Resûlünün davetine icabet ettiler; iyilik işleyen ve muhalefetten sakınanlara büyük ecir ve mükâfat vardır.»

Cebhe gerisi, âmme hizmeti

Aileleri korumak

Hadisi şerif: « Allah yolunda İbadeullahı bir gece beklemek; gündüzü oruçlu gecesi ayakta yaşatılacak bin günlük ibadetten hayırlıdır. »

Diğeri ;

Müslümanlardan bir hane halkına geceli gündüzlü bir gün bakıp koruyanların günahlarını Cenabı Hak af buyurur.

Dinde askerlik kültürü fihristi

Sahife

- 3 — Ön söz
- 4 — Askerlik

Fasıl — 1

Dinde Askerlik Kültürü

- 5 — Allahın istediği
- 7 — Manevî kültür
 - » — Manevi kültürde gaye
 - » — Manevî ve meslekî terbiye
- 8 — Türk Ordusunda kültür
- 12 — Bir Türk zabitanın şahadet anı
- 13 — Şehit Muzaffer Beyin örnek mirası

Fasıl — 2

Harp

- 14 — Boğuşma
- 14 — Beynelmilel münasebette din
- 15 — Din ve harp hükümleri
- 17 — Dinlerde ilk harp izini
- 17 — Musevîlik ve harp
- 20 — Hıristiyanlık ve harp

Fasıl — 3

İslâmiyet Devri

- 20 — Harbin mahiyeti

- 21 — İslâmiyette harp
- 23 — Harbin meşrû yolu ve meşrû, haddi
 - » — Meşrû harplerin mahiyeti
 - » — Allah yolu
- 24 — Taaddî ve tecâvüzden tevakki
- 25 — Gayri meşru Harp

Mukaddes Harp

- 26 — Mukaddes harp fikri
- 31 — Hak ve adaletin şümûlü
- 33 — Kin ve adavet
- 35 — Harp müddeti
- 37 — Meşrûiyet şartları
- 37 — Harp sahasında

Fasıl — 4

Allah askerliği

- 40 — Mukaddes hizmetler
- 41 — Umumun menfaati
 - » — Ahiret mükâfatı
- 43 — Askerlik hizmeti
 - » — Mukaddes vazife
 - » — Savaş
 - » — Talim ve terbiye
 - » — Haklar
- 44 — Askerlik mükellefiyeti

Fasıl — 5

- 45 — Vazife cepheleri
 - » — Dış cephe
- 46 — Harp mükellefiyeti
 - » — İtaat ve birlik

- 47 — Harp usûlü
- » — İç cephe [Ordu hayatı]
- 48 — İçtimaî nizam
- 50 — Allahın istediği işler
- » — Hazarda ve seferde vazifeler
- » — Koruyuculuk
- 51 — Cephe gerisi
- » — Millet malı
- 52 — Emanetin kıymeti
- » — Muhafaza işleri
- » — Demirbaş eşya
- 53 — Millet, memleket tesisatı
- » — Yetiştirilen, beslenen mallar
- » — Halka ait şeyler
- » — Beşerî haklar
- 54 — Askerî terbiye

Fasıl — 6

Mükellefiyetler

- 54 — Erlik
- » — Er meydanı
- 58 — Erlik meydanı
- 58 — Allahın emirleri
- 59 — Türk askeri
- 60 — Ecnebi memleketlerde
- 60 — Kültür
- 61 — Arkadaşlık mükellefiyeti
- » — Birlik ve beraberlik mükellefiyeti
- 62 — İyi olmak
- » — İyi arkadaşlık

Fasıl — 7

iman ve asker

- 66 — Manevî kuvvet

- 67 — İman ve amel
- » — İnanmak
- 68 — Mümin
- » — Amel [İş]
- 69 — Esas vazife
- » — İmanda gaye
- 69 — Güvenmek
- 73 — Allaha teslimiyet
- 78 — Allah rızası
- 80 — Can kaygısı
- 82 — Nimet ve külfet
- 83 — Tevekkül

Fasıl — 8

Askerlikte ahlâk esasları

- 85 — İtaat
- 86 — Sadakat
- 87 — Fedakârlık
- 88 — Gayret
- » — Vazife hissi
- 89 — Emniyet
- » — Namus
- 90 — Hayâ

Fasıl — 9

Harp Emirleri

- 90 — Harp zarûreti
- 91 — Allahın kifâyeti
- 92 — Allahın imdadı
- 94 — Harbi kazanma yolu
- » — Allahın öğrettikleri
- » — Sabır ve sebat esası

- 95 — Allahın işlerinde teyîdatı
» — Allahın işleri
97 — Cephe hayatı
» — Muamele hakkında emirler
» — Esirler hakkında emir
98 — Kadınlar ve çocuklar hakkında
99 — Gasıblık ve yağmacılığın memnuiyeti
105 — Tarafsızlar hakkında muamele
106 — Aman vermek
108 — Ahd ve emanete riayet
109 — Eziyetin memnuiyeti

Fasıl — 10

Cephe gerisi hayatı

Vazifeler ve emirler

- 110 — Seferdekilerin aileleri hakkında

Her cephede

- 112 — İttika

Fasıl — 11

Allahın koyduğu hadler

- 113 — Allahın mukaddes hakları
115 — Son söz
115 — Kültürde usul
118 — Doğmak—ölmek
119 — Yarahlılar
119 — Cephe gerisi âmme hizmeti
119 — Aileleri korumak

Ömer Fevzi Mardin'in İlâhiyat Külliyatından

Basılmış Olan Te'lifatı

K İ T A P L A R

Fiati	Sıra
25 — Başlangıçtaki fikir	1
45 — Allah mefhumu	2
20 — Din ve safhaları	3
30 — Din ve esasları	4
45 — Din ve telkinleri	5
45 — Din ve hikmetleri	6
50 — Dinler arası ilmihal esasları	7
25 — Müslümanlık esasları	8
120 — Hıristiyanlarda intibah hareketleri	9
50 — Musevilere çıkar yol	10
150 — İstirap	11
200 — Ümid	12
250 — Kurtuluş	13
125 — Dinde askerlik kültürü	14

BROŞÜRLER

3 — Münacat	— A
7,5 — Münacat — İzahlı	— B
7,5 — Manzum	— C
5 — İslâm Muhtarası	— D
80 — Asumanın münacatı	— E

İlâhiyat Külliyatının Basılmak Üzere Olan Diğer Kitapları

A Serisi: — Dinler

- 1 — İbrahimîlik
- 2 — Musevîliğin kuruluşu
- 3 — Musevîlik
- 4 — İsevîlik
- 5 — Muhammedîlik
- 6 — Şark dinleri
- 7 — Peygamberler

B Serisi: — Kitaplar

- 8 — Tasnifli Kuran-ı Kerim
- 9 — Tasnifli İncili Şerif
- 10 — Tasnifli Musevî Mukaddes kitapları
- 11 — Tevratı Şerif
- 12 — İncili Şeriften Bir kısmının Tefsiri
- 13 — Mukaddes kitaplara Müstenit Hayat Muhtırası
- 14— Mukaddes Müeyyideler

C Serisi : — İbadet

- 15 — Namaz Mefhumu
- 16 — Oruç Mefhumu
- 17 — Münacaât ve ilâhiler
- 18 — İslâmda istifa yola

D Serisi : — Kùltür

- 19 — Dinler Arası İlâhiyyat fikri
- 20 — Allah Telakkisi
- 21 — İslâm ilmihali
- 22 — İslâm Din Dersleri
- 23 — İçtihat
- 24 — Fikirler ve Kanaatler
- 25 — Hikmetler ve Hakikatler
- 26 — Ana Kùltür
- 27 — Öğreticiler

E Serisi — İçtimai Tekâmül

- 28 — Hakikatler ve Nesiller
- 29 — Tekâmülde Bugün
- 30 — „ Yarıñ
- 31 — Beşeriyette İdeoloji Safhaları
- 32 — Melekût

F Serisi: — Hukûk

- 34 — Milletler Arası Harp ve Sulh Hükümleri
- 35 — Siyaset ve Meshep

Şehit Mehmet Muzaffer Bey

Mukaddes vazifesini şahadet anında dahi örnek bir yükseklikte tamamilen yaparak bitirmiş olan bu aziz subayımız hakkındaki tafsilât kitabın 9 uncu sahifesindedir.

« Bir şehidimizin
kıymeti ölçülmez
şahadetnamesi »
« hepimize
bir iftihar vesikası
Hepimize şeref
mirası »

Yüksek kültürlü
ve imanlı
bir yurddaşın,
hiç bir an
Allah ve askeri ile
alâkasını kesmiven
tain vazife hisli
bir subayın; son
nefesindeki son
yazısı !

Fiyatı 125 Kr.

1.A.